

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 20/št. 178

januar-februar 2024

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Ignacija Fridl Jarc, Jedrt Maležič; 3 vprašanja: Dušan Hedl, Jurij Popov, Neli Vintar; Čopova priznanja

bukla**plus**

Naslovni intervjuji:

SLAVKO JERIČ; o knjigah, številkah in *Statistiki za začetnike*

MAŠA OGRIZEK; o mladinskem romanu *Gospodična z monstero*

JASMIN B. FRELIH; o svojem tretjem romanu *Ledeni možje*

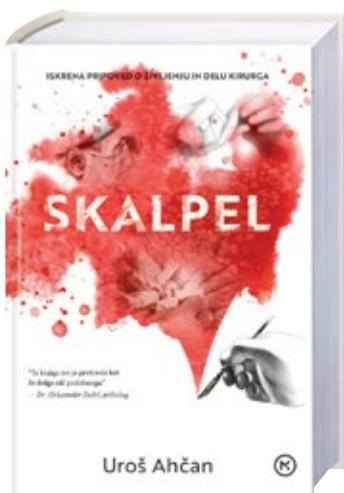
KER JE MOJA ZGODBA TUDI TVOJA

Vida Igličar in David Zupančič

POIŠČI JO V MLADINSKI KNJIGI

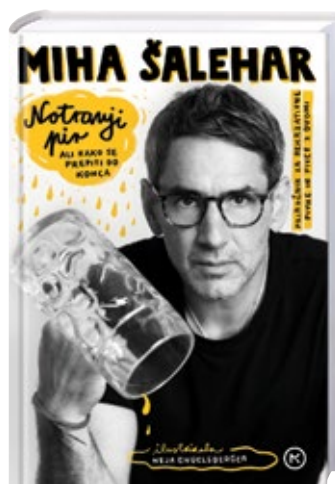
Preverite izbor knjig za boljše življenje.

Pretresljivi zapisi znanega kirurga dr. Uroša Ahčana o zapletenosti in lepoti kirurškega poklica. Brez olepšav.

Znani znanstvenik s preprostimi argumenti pojasni, zakaj ukinitve družbenih omrežij izboljša vaše življenje.

Miha Šalehar v novi knjigi z značilnim humorjem in veliko mero introspekcije analizira odnos Slovencev do alkohola.

V svoji drugi uspešnici je priljubljeni zdravnik z veliko mero humorja in strokovnosti opisal svojo pot do miru.

Avtorica z osebno pripovedjo in terapevtskimi vajami kaže pot od tesnobe k zaupanju in hvaležnosti za življenje.

Spoznajte svojo digitalno knjižnico. Poskenirajte kodo in izkoristite 14-dnevni brezplačni preizkus.

v trgovinah Mladinske knjige

www.emka.si

080 12 05

Mladinska knjiga

Samo Rugelj

Leto 20/Številka 178,
januar–februar 2024
Natisnili smo: 20.000 izvodov.

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Prokreator

Pisci: Sabina Burkeljca, Aleš Cimprič, Maja Črepinšek, Gordana Granatir, Iztok Ilich, Tia Kovačič, Vesna Sivec Poljanšek, Sanja Podržaj, Renate Rugelj, Samo Rugelj, Veronika Šoster, Žiga Valetič, Sara Virk, Ajda Vodlan

Gostujoči pisci:

Andrej Hočevar, Tatjana Jamnik, Urška Krišelj, Luana Malec, Mitja Pucer, Jerneja Stoviček, Kajetan Škraban, Janja Vidmar

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Nada Žgank

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka javna priobčitev, predelava ali uporaba vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane! Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne nujno mnenja uredništva in izdajatelja revije.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Izdajo revije Bukla sofinancira Javna agencija za knjigo RS. Podporniki revije Bukla so tudi knjižnice iz Združenja splošnih knjižnic.

buklaplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

GLOBALNI IN LOKALNI
KNJIŽNI TRENDI V SLOVENIJI

Slovenija je seveda del mednarodnega knjižnega prostora in skozi njega so se v tretjem tisočletju sprehodili razni globalni knjižni trendi. Po fenomenu *Harryja Potterja*, ki se je pri nas začel pred četrto stletja, ko smo dobili prvi prevod (in je še vedno prisoten), smo bili deležni knjižne evforije ob ekranizaciji *Gospodarja prstanov* v letih 2001–2003 (ravno ob koncu lanskega leta smo dobili nov prevod), pa potem evforije ob velespešnih knjižnih žanrskih serijah *Somrak*, *Igre lakote*, *Petdeset odtenkov*, kriminalk Stiega Larssona (vse te knjižne serije so bile tudi ekranizirane), niso pa nas preskočile niti pobarvanke za odrasle (da, tudi te so spadale med knjige) ter še mnoge druge globalne uspešnice.

Ob tem pa se je pri nas že pred leti začel krepiti tudi trend vse bolj aktualnih domačih knjig, ki je v zadnjem obdobju še posebej pridobil pomen, kar kažejo tudi mesečne lestvice najbolj prodajanih knjig. Knjižne stvaritve domačih avtorjev so bile (vsaj) naslednjih zvrsti: najprej so bile to predvsem različne kuharske knjige, podkrepjene s televizijskimi oddajami (denimo knjige Valentine Smej Novak in Luke Novaka ter drugih), sledili so kriminalni romani, kjer imamo zdaj že lepo število uveljavljenih avtorjev (po abecedi so to Avgust Demšar, Tadej Golob, Irena Svetek in Mojca Širok), potem številne (avto)biografije, za katere je značilno, da ni znan samo portretiranec, temveč tudi pisec biografije, ter seveda različne tipe izpovednih knjig ter osebno obarvanih zgodb, ki so jih napisali že prej javno znani avtorji in avtorice (Erica Johnson Debeljak, Aljoša Bagola, lani tudi Nina Osenar Kontrec). Pred dobrim letom so se tem zvrstem pridružili še pravnici avtorjev, ki so jih med široko bralstvo pognali njihovi številni sledilci bodisi z Instagrama (David Zupančič) ali podkastov (Klemen Selaković). Tako smo bili v zadnjih mesecih minulega leta deležni cele serije knjig, ki so zbudile širše zanimanje bralcev za knjige, ob tem da se je lani sklenilo tudi nekaj knjižnih trilogij (poleg že omenjenih kriminalnih še potopisno romantična Janje Vidmar) in presenetile so tudi kake druge dramatično napisane domače knjige (denimo *Skalpel* Uroša Ahčana in *Mojih 33 odprav* Vikija Grošlja). Seveda pa to ne pomeni, da se je tako dobro godilo vsem izdanim knjigam.

Klasični slovenski leposlovni roman je v preteklem letu beležil znake stagnacije, saj je le nekaj naslovov (denimo *Petelinje jajce* Ferija Lainščka, *Vojni dnevnik* Boštjana Videmška, nagrajeni prvenec *Težka voda* Pie Prezelj in še kaj) zbudilo širši medijski in kritični odziv, kar je pomagalo tudi pri njihovem bralskem in prodajnem odzivu. Kar nekaj slovenskih romanov je izšlo ob koncu leta, tako da je večji del njihove knjižne poti še pred njimi. Na splošno pa lahko ugotovimo, da se je zanimanje medijev za slovensko leposlovno knjigo v zadnjem obdobju precej zmanjšalo, saj tudi specializirani knjižni recenzenti preberejo ter popišejo le malo tovrstnih knjig,

in še to s precejšnjim zaostankom (nedavno sem denimo v enem slovenskih tednikov zasledil recenzijo slovenskega romana, ki je izšel pred skoraj dvema letoma).

V zvezi s tem velja seveda še posebej opozoriti na težave vseh vrst, od vsebinskih do finančnih, ki že nekaj let pestijo skupek osrednjih nacionalnih medijev, torej Radiotelevizijo Slovenija in njen spletni portal MMC. Če pobrsate po tamkajšnjih spletnih arhivih, boste hitro odkrili, da izvirnemu slovenskemu (nežanrskemu) leposlovju posvečajo le malo pozornosti in se bolj kot ne odzivajo le na najbolj kričeče naslove (tudi od ukinitve oddaje *Knjiga mene briga* je preteklo že veliko vode). To za prihodnost slovenske knjige ne prinaša najboljših obetov: če za »pokrivanje« tekoče domače leposlovne knjižne produkcije ne skrbijo nacionalni mediji (prevodne se dotikajo še manj), ki še vedno usmerjajo vsebinske niti v slovenskem prostoru, potem je nerealno pričakovati, da bodo to počeli drugi. Logika je preprosta: če bi za knjižno kulturo intenzivneje skrbeli pri nacionalni televiziji in radiu (ter seveda na tamkajšnjem portalu) in ji s tem vsakodnevno dajali ustrezno težo, bi s tem mimogrede spodbudili še druge slovenske medije, da bi knjigam in njihovim avtorjem posvetili več pozornosti.

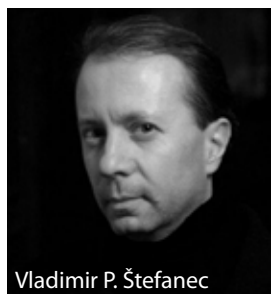
Knjižno založništvo se na to odziva po svoje in se prilagaja v okviru možnosti. Tako so v pandemičnem času napredovale založbe, ki so ujele tesnejši stik s preobraženimi bralci (kako močno se je denimo spremenil gledalski okus, smo lahko lani videli pri filmih, ko so se gledalci množično odvrnili od vsakovrstnih nadaljevanj) ali pa so zaradi dobrih podatkov glede tega, kaj zanima bralce – to velja predvsem za založbe, ki se ukvarjajo tudi z distribucijo knjig za druge založnike – lahko svoj knjižni program bolje prilagodile njihovim potrebam. Da je neposredna pot do kupca knjig veliko vredna, so v zadnjem času ugotovile marsikatero založbo, tako da bomo letos deležni odpiranja vsaj treh novih knjigarn. Slovensko knjižno založništvo se tako počasi spet preobraža in skuša na svoj način ohraniti prostor v slovenskem kulturnem prostoru.

Seveda se bomo pri reviji *Bukla* tudi letos, ko začujemo z dvajsetim koledarskim letnikom izhajanja, trudili, da bomo v okviru možnega predstavili čim več knjižnih novosti. Poleg tiskanih izdaj bomo pred poletjem in na začetku decembra pripravili še dve dodatni digitalni številki naše revije in oblikovali dopustniški in predpraznični vodnik po najaktualnejših knjigah polletja oziroma leta. Če želite prejeti ti dve številki, se na naši spletni strani www.bukla.si prijavite na e-novice.

Ne vemo, kaj nam bo prineslo to leto, nekaj pa je gotovo: kjer bodo knjige, bomo tudi mi – o knjigah bomo pisali, jih izdajali in prodajali, kakšno pa (govorim v svojem imenu) morda tudi napisali! Vabljeni v našo knjižno družbo, vedno ste dobrodošli. ☺

20.
koledarski
letnik izhajanja
revije *Bukla*

VLADIMIR P. ŠTEFANEC

NAŠ ČLOVEK NA NEBUSkoraj resnična zgodba
o pilotu Josipu KrižajuMladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2023, t. v., 398 str., 37,99 €, JAK

Vladimir P. Štefanec

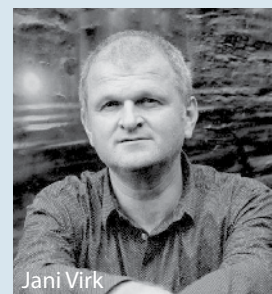
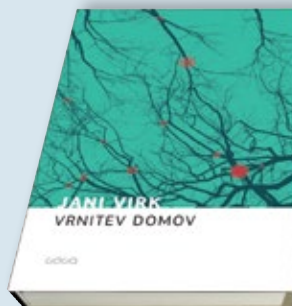
Novi roman Vladimirja P. Štefanca (1964), publicista in uveljavljenega pisatelja, ki je bil štirikrat v ožjem krogu nominiranev za nagrado kresnik, je, kot avtor uvodoma zapiše, skoraj resnična zgodba o življenju Josipa Križaja (1911–1948), pilota slovenskih korenin, čigar življenje je bilo vseskozi zaznamovano z neustavljivo željo po letenju. Njegova letalska pot se prične, ko se leta 1929 prijavi na razpis natečaja za pilote v Capui pri Neaplju in se že tam izkaže za enega izmed najboljših in najspretnjših letalcev. Skupaj s Križajem ob vsakem dvigu v zrak občutimo zanos in brezpogojno ljubezen do letenja, ki ostaja prisotna ne glede na zunanje okoliščine. Krepitev fašizma v Italiji mu kljub njegovim odličnim ocenam onemogoči uvrstitev med profesionalne vojaške pilote, ker pa je letenje postalo neločljiv del njega samega, se kmalu znajde v Španiji sredi državljanske vojne, kjer se vneto bojuje na strani republikancev, nemalokrat se mu iz za marsikoga usodne situacije uspe rešiti ravno s svojim mojstrskim letenjem. Sicer romansirano pripoved o Križajevem življenju mestoma prekinjajo dialoški vložki pesnika, zgodovinarke in znanca, ki zgodbo uokvirjajo in dopolnjujejo z dodatnimi informacijami in zgodovinskimi dejstvi, s čimer Štefanec izvrstno pripomore k pristnosti te literarizirane biografije, ki je čudovit poklon enemu najboljših slovenskih pilotov v zgodovini. > TIA KOVAČIČ

ANŽETA VOH BOŠTIČ

VSE ALI NIČCankarjeva založba,
2023, t. v., 296 str., 32,99 €, JAK

Roman *Vse ali nič* je knjižni prvenec Anžeta Voha Boštica, nekdanjega novinarja portala Pod črto. Gre za politično satiro, ki nariše trpek portret na videz demokratičnega političnega prostora v vsem svojem blišču in bedi. Protagonist romana je mladi politolog Franjo, ki po končanem študiju obupano išče službo. Po naključju se prijavi na razpis Napredne socialne stranke (NaSS), ki ponuja plačano prakso pri vplivni politični figuri dr. Agnes. Čeprav ga študij ni niti malo pripravil na resnično življenje, se hitro uči, saj dobro opazuje dogajanje okoli sebe, bere med vrsticami in je nasploh spreten pri branju ljudi. Sčasoma spozna ozadje delovanja političnih strank od plačanih komentarjev spletnih trolov do sožitja med levimi in desnimi, od pometanja škandalov pod preprogo in korupcije, do metanja polen pod noge konkurentom. Kmalu se znajde sredi škandala in sprejeti mora odločitev, ali bo igro sprejel ali ne, ali bo torej šel na vse ali nič. Roman bi tako lahko označili tudi za razvojni roman, saj Franjo skozi preizkušnje in srečanja z različnimi profili ljudi dozoreva in spoznava resnični svet politike, ki še zdaleč ni tako logičen in jasen, kot je bil med študijem, ko so obravnavali le teoretične primere strank. > VERONIKA ŠOSTER

JANI VIRK

VRNITEV DOMOVGoga, zbirka Goga,
2023, t. v., 333 str., 27,90 €, JAK

Jani Virk

Slovenski pisatelj, pesnik in prevajalec ter dolgoletni televizijski urednik Jani Virk (1962) pri svojih zadnjih romanih, denimo *Jaka in Vane* (2021), tematiko zanje črpa tudi iz avtobiografskih izkušenj, najnovejši roman *Vrnitev domov* pa je postavil na knjižno in literarno ozadje, ki ga sam prav dobro pozna, ob tem pa za osrednji motiv dodal sindrom izpraznjenega gnezda, ki ga občutijo pari v srednjih letih. Glavni junak njegovega dela je Slovenec Blaž Rowenski, ki si je svoje življenje že pred leti ustvaril v Berlinu, kamor se je preselil zaradi ljubezni s Sabine, ki jo je tam spoznal, se z njo poročil ter se tam tudi ustabil. Njuna otroka sta nedavno zapustila njihov dom, žena, ki dela kot novinarka, je večino časa v službi, tako da ga zaporedje nenavadnih dogodkov, povezanih z njegovo (študentsko) mladostjo v Sloveniji, predvsem z nekdanjim sošolcem Pavlom Krneljem, ki ga poišče v Berlinu, pa tudi s hišo v Ljubljani, za katero mora poskrbeti, pripelje nazaj v domovino. Tu pa ga počaka nova, tudi aktivistična družbena stvarnost, mladi s svojo energijo, nova znanstva pa Blaža Rowenskega potegnejo novim prigodam in izkušnjam naproti. Roman, iz katerega odseva tako aktualna Slovenija kot avtorjev življenjski zemljevid. > SAMO RUGELJ

... Jani Virk je prejemnik številnih nagrad,
med druge nagrade Prešernovega sklada in
Župančičeve nagrade ...

JANI VIRK

METULJ V JANTARJU

Zgodbe z roba vesolja

izbor: Julija Uršič

Mladinska knjiga, zbirka Kondor,
2023, t. v., 357 str., 34,99 €, JAK

Skoraj hkrati z novim romanom je Jani Virku v prestižni zbirki Kondor (kjer so začele izhajati tudi knjige sodobnih slovenskih klasikov, v zadnjem času denimo Feri Lainšček, Aleš Debeljak in Ivo Svetina) izšla knjiga izbranih kratkih zgodb *Metulj v jantarku* (izbor je opravila in spremeno besedo napisala Julija Uršič), ki v štirinajstih zgodbah prinaša presek približno triinpedesetletnega Virkovega kratkoprogznega ustvarjanja. Urednica v svoji spremeni besedi ugotavlja, da se v njegovi literaturi pogosto pojavlja vesolje, zbirko *Pogled na Tycho Brahe* (v izbor je umeščena naslovna zgodba iz nje) je celo naslovil v tem smislu, čim bolj se bližamo začetku Virkovega pisanja (zgodbe so razvrščene kronološko, od najnovejše iz leta 2021 do najstarejše iz leta 1987), pa se v njem pojavljajo elementi grotesknega oziroma absurdnega. Najnovejšo (*Obletnica*) in najstarejšo zgodbo (*Smrt v hiši*) pa ne glede na časovni razmik v njunem nastanku družijo še en element: to je smrt, ki lahko nepričakovano zaskoči Virkove junake, pa naj bo to iz objestnosti sprožena skala v gorah ali pa namerno odprti ventili na plinskem štedilniku, ki povzročajo smrt v spanju. > SAMO RUGELJ

Jasmin B. Frelih (1986) je pisatelj in esejist, ki je za svoj romaneskni prvenec *Na/pol* iz leta 2013 prejel evropsko nagrado za književnost in bil preveden v več jezikov (angleški prevod sem videl tudi v londonski knjigarni Foyles). Ob tem je objavil tudi zbirko kratkih zgodb *Ideoluzije* (2015), roman *Piksli* (2021) iz devetih povezanih novel, za svojo esejistično knjigo *Bleda svoboda* (2017) pa je prejel Rožančevo nagrado. *Ledeni možje* so njegov tretji roman, v katerem se je lotil intrigantne vsebine, saj tematizira študentsko življenje in osebnostno formiranje glavnega junaka Leona v času ekonomske krize po letu 2008. Ob tem je skoraj hkrati izšel tudi njegov prevod romana *Tehtnica* Dona DeLilla.

»*Tehtnica* je roman o véliki zgodbi, *Ledeni možje* pa govorijo o času, ko teh ni več.«

JASMIN B. FRELIH

LEDENI MOŽJE

Beletrina, zbirka Beletrina,
2023, t. v., 512 str., 29 €, JAK

Bukla: Prav pred kratkim sta na isti dan izšli dve knjigi, s katerima ste tesno povezani, vaš novi roman *Ledeni možje* in vaš prevod romana *Tehtnica* Dona DeLilla. Kaj vam pomeni izid vsake od teh knjig?

Frelih: Prvi stavek *Ledenih mož* je bil zapisan daljnega leta 2013, že med nestrpnim pričakovanjem izida mojega prvenca *Na/pol* pri Cankarjevi založbi, prav tega leta pa sem v Amsterdamu na obisku pri dekletu prebral *Tehtnico*. Čeprav je prvi stavek še zelo dolgo čakal na drugega, me knjigi tako spremljata že desetletje; da sta po vsem tem času prav zares izšli, mi pove nekaj o naravi resničnosti, o volji in omahovanju, o stranpoteh in trmi in tem, da življenje ni zgolj nekaj, kar se človeku zgodi, temveč imamo pri njem kdaj pa kdaj tudi kaj besede. Še največ pa bi mi pomenilo, če bi naklada *Ledenih mož* kmalu pošla, saj bi tako vedel, da so še ljudje, ki jim je mar, da nekateri s književnostjo ravnamo, kot da je najpomembnejša stvar na svetu.

Bukla: DeLillo je *Tehtnico*, obsesivno (fiktivno) zgodbo o Leeju Harveyju Oswaldu in atentatu na JFK, kot svoj deveti roman napisal leta 1988, torej 25 let po tem dogodku. Slovenski prevod izhaja 60 let po zloglasnem 22. novembru 1963. Kaj vas je tako pritegnilo pri tem romanu, da ste ga po vsem tem času preprosto morali prevesti? Kaj je bil največji prevajalski izziv?

Frelih: Oswaldova biografija se bere kot fikcija, tudi če iz nje odstranimo vsa ugibanja in zarotniške spletke. Mladenič bere marksistične avtorje v ameriških šestdesetih – na vrhuncu hladne vojne! – in se prepriča, da je komunizem prava stvar, se vpiše med marinece, po služenju prebегne v Sovjetsko zvezo, od tam pa se razočaran z rusko ženo in otrokom pri triindvajsetih letih vrne spet v Teksas, kjer nato sanjari o kubanski revoluciji. Tudi če ne bi postal atentator, bi bilo takšno življenje pripravno za umetniško obdelavo, da pa se je na koncu tako usodno spletlo s Kennedyjem, globalno politično super zvezdo, seveda terja družbeni odziv. Atentat je postal predmet tisočih teorij, odmevnih filmov, zgodovinskih razprav in tudi več romanov, med

DON DELILLO TEHTNICA

prevod: Jasmin B. Frelih
Beletrina, zbirka Beletrina,
2024, t. v., 605 str., 32 €

Jasmin B. Frelih

Foto: Nada Žganek

katerimi po mojem mnenju ni boljšega od *Tehtnice*. Največji prevajalski izziv je bila DeLillova hladnokrvnost. Tako kliničen avtorski odnos do likov, ki v jeziku vendarle polno zaživijo, tako potrpežljivo grajenje strukture iz zgodovine, ideologij, osebnosti ... Ujeti pravi ton DeLillovega zadržanega usmiljenja do vse te zmede človeških prizadevanj je bilo v slovenščini zahtevno, s pomočjo urednice in lektorja pa nam je, se mi zdi, uspelo.

Bukla: Je prevajanje DeLilla kaj vplivalo na vaše *Ledene može*? Druga »vaša« knjiga je namreč vaš roman *Ledeni možje*, v katerem spremljamo odraščanje glavnega junaka Leona v (post)kriznem času tam po letu 2008. Kako je prišlo do zasnove tega romana?

Frelih: *Tehtnica* je roman o véliki zgodbi, *Ledeni možje* pa govorijo o času, ko teh ni več, še vedno pa smo obkroženi z zavestjo in zapisi, da so nekoč obstajale. Potovanje v Francijo, na katero se v romanu poda Leon, sem leta 2009 doživel tudi sam kot del odraščanja, duhovne izobrazbe, preprosto iz čistega veselja do raziskovanja, vseskozi pa z zavestjo, da na njem nabitam snov za knjigo. Veliko časa je preteklo, preden sem našel pravo zgodbo, skozi katero sem lahko presejal tudi nekaj svojih spominov, in najbrž bo prav tako preteklo še nekaj časa, preden bom lahko trezno presojal, na kakšen način je prevajalski podvig vplival na roman. Nekaj sorodnosti lahko opazim: donkijhotstvo, lik matere, izgubljene iluzije, na primer. Med vsemi drugimi razhajaji pa ima že zelo drugačen temperament avtorskega glasu sam po sebi tolikšen vpliv na celoto, da so *Ledeni možje* samostojen roman.

Bukla: Leon Kalan je študent primerjalne književnosti in se o svetu in svojem mestu v njem uči pod vplivom literarne klasike. Se da svet spoznati iz knjig?

Frelih: Se da svet sploh spoznati? V svojih *Izpovedih* Rousseau citira nekega antičnega pisca: »Poizvej, kdo si in kakšno vlogo ti je Bog namenil v svetu.« (Citiram po spominu.) Vsak se sooča s svetom in samim seboj v okoliščinah, ki so enkratne in neponovljive, čas teče, popravnega izpita ni, kakšnih uporabnih navodil za življenje (če pomežiknem Georgesu Perecu), za katera bi se vsi strinjali, da veljajo za vse nas, pa tudi še niso iznašli. Vsa tragedija in komedija življenja je resda na voljo v knjigah, svoje solze in smeh pa mora vendarle vsak doživeti sam. Je pa lahko zaradi knjig kakšna solza manj grenka in kakšen smeh še bolj živ.

Bukla: Bi lahko rekli, da so *Ledeni možje* generacijski roman? V njem je veliko družbene angažiranosti, kritike sodobne družbe ...?

Frelih: Ravno sem prebral roman *Vse ali nič* kolega Anžeta Boštica, ki se zelo temeljito posveti problemu meritokracije v sodobni družbi, kar je najbrž tudi ena od tem *Ledenih možjev*. V tem oziru lahko rečemo, da sva pisatelja iz iste generacije našla sorodno temo za obravnavo in da to nekaj pomeni. Vseeno pa se mi zdi, da je to rahlo nepošten način za ukalupljanje izraza v neki zamejen interesni krog. Gre za sodobna slovenska romana, ki naj zanimata celotno družbo tako glede svoje problematike kot glede svoje izrazne moči. *Ledeni možje* vsekakor niso bili napisani zato, da bi »dajali glas generaciji« ali da bi jo – bognedaj! – usmerjali ali poučevali. Napisani so bili za bralke in bralce romanov.

Bukla: V *Ledenih možeh* so radost, zabava, raziskovanje spolnosti, a tudi tesnoba, ki je prevečala tedanji študentski čas. Se vam zdi, da je ekonomska kriza po letu 2008 nepovratno zarezala v družbo in usodno spremenila vaša življenja?

Frelih: Leona mnogo bolj kot ekonomska kriza zaznamuje dejstvo, da je odrasčal v samostojni Sloveniji in da je Slovenija le nekaj let pred njegovim študijem vstopila v Evropsko unijo. To so zgodovinske okoliščine, ki jih v sodobnem romanu pogrešam: bodisi so predstavljene kot nepremične kulise, brez vpliva na zgodbo, bodisi se jim pisatelji izognejo in odtavajo v preteklost, o kateri je več družbenega konsenza. Ekonomska kriza je priročna za zgodbo, ker družbene okoliščine, kakršne že obstajajo, še zaostri; te so nato dinamično torišče za prav tako dinamičen razvoj likov. Kar pa se tiče usodnosti finančne krize za naša življenja: ker je zelo omejila socialno mobilnost, materialno stanje naših družin res postaja naša usoda.

Bukla: Izognil se bom vprašanju, koliko je v romanu fikcije in avtofikcije, vseeno pa bom vprašal naslednje: je družbeno in kulturno angažirana generacija, rojena v osemdesetih letih, po vašem mnenju do zdaj našla svoj prostor, ima vizijo?

Frelih: Avtofikcija se piše takrat, ko se človek ozre po svojem življenju in v njem zazna zgodbo. Sam pa sem zavestno izbiral določene življenjske odločitve z namenom, da raziščem snov, ki mi bo nekoč prišla prav pri ustvarjanju. Življenje kot *research*. *Ledeni možje* so torej v celoti ustvarjeni in ustvarjeni so kot fikcija. Glede generacije, spet: zanimiva se mi zdi izbira besede prostor, ker smo imeli avtonomnega prostora v mojih študentskih letih veliko več, kot ga imamo danes. Za tistih nekaj strukturalnih mest, ki so nam trenutno na voljo, pa tudi ne bi mogel reči, da ponujajo izobilje prostora za samosvojo vizijo.

Bukla: Kakšni so vaši prihodnji knjižni izzivi in projekti?

Frelih: Ideje so in volja je, samo še na usodo počakam.

GABRIELA BABNIK QUATTARA

ZA ANGELE, DA JIM NE BO DOLGČAS

Litera, zbirka Litera, 2023, t. v., 261 str., 27 €, JAK

Novi roman Gabriele Babnik Ouattara govori o preteklosti, ki preplavlja sedanost. Teče kot reka časa, gosto nanaša opajajoče pripovedne plasti, jih dodaja in odvzema, vzpostavlja povezave, množi sinapse, a ko se bralcu zdi, da se je končno vse povežalo in pojasnilo, se podre in prične osmišljati na novo. Lahko bi rekli, da je roman družinska saga o premenah duše, uvid v vzvode občutenja psiholoških življenjskih stanj, da se potaplja v družinski kolektivni spomin in kolektivni spomin naroda, vendar to ne zajame zaokroženosti kompleksnega, zrelega dela, ki zavzame vso bralčovo pozornost, bralca pa postavlja v vlogo angela. Angela, ki kot na ekranu opazuje mimobežno tvarino človeškega bivanja. Pripovedni tok se prekinja, očiče se spreminja in spet vrača, misel se lahko nadaljuje čez mnogo strani, ob tem pa se vsebina preliva v medprostoru med prozo in poezijo. Babnik Ouattara mojstrsko obvlada niansiranje ponavljanja in dodajanje novega, ostrino, milino in vse vmes. Pripoveduje o ženskah in moških, o življenju in smrti, o vseprisotni preobražujoči moči spolnosti. Gabriela Babnik Ouattara (1979) je nase opozorila že z nagrado za najboljši prvenec (*Koža iz bombaža*). Prejela je mednarodno evropsko literarno nagrado EUPL za roman *Sušna doba*, ki je preveden v 15 jezikov, večkrat je bila nominirana za nagrado kresnik (*Tišina, polna vetra, Intimo, Sušna doba, Tri smrti*), s Stritarjevo nagrado pa je bila nagrajena tudi za svoje literarno kritičsko delo. > MAJA ČREPINŠEK

BORIS KARLOVŠEK

MEDENE SOLZE

Primus, zbirka Avtorji, 2023, m. v., 312 str., 25 €

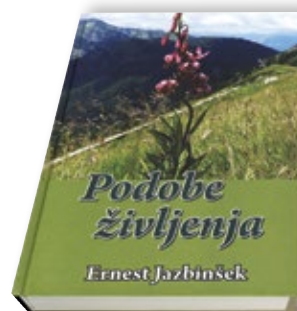
Novi roman Borisa Karlovška (1958), avtorja literarizirane biografije o Leonu Štuklju (*Stoja na krogih*), kriminalnih romanov (*Tajni policijski sodelavec, Tajkun, Domovina in Minister*), pa tudi štirih mladinskih romanov, pripoveduje o veliki ljubezenski zgodbi Metoda in Ksenije, ki se ne more uresničiti – a se hkrati tudi uresniči, toda povsem drugače, kot sta si mlada zaljubljenca želela, ko sta se na začetku sedemdesetih let srečala kot mlad, vsestransko nadarjen pravnik in bistra, čuteča študentka medicine. Ona je bila tedaj hčerka premožnega pridobitnika, poslovneža v socialističnem okolju, ko je tovarštvo še imelo veljavo, on je bil pokončen mlad mož na začetku akademske kariere. Njen oče je načrtno onemogočil, da bi mlada dva zaživela skupaj, toda njune ljubezni ni izničil. Življenje ubira vijugave poti in ljubezen, ki ne izgori in daje, ne da bi pričakovala povračila, je živ vir tudi za naslednje generacije. Navdihujoč, v srce segajoč ljubezenski roman je tudi svojstven dokument časa burnih sprememb v družbi. Pripoveduje o vrednotah, ki ostajajo, čeprav se časi spreminjajo. > MAJA ČREPINŠEK

ERNEST JAZBINŠEK

PODOBE ŽIVLJENJA

samozaložba, 2024, t. v., 200 str., 25,50 €

Ernest Jazbinšek (1944) je s trinajstimi romani zaokrožil pripovedni lok o preprostih, kmečkih ljudeh, zraslih iz zemlje. Njegove romane preveva realizem, ki ne olepšuje trdega življenja, pa tudi ljubezen, sočutje in nepremagljiv optimizem. Novi roman tematsko odstopa, saj v njem avtor pripoveduje intimno zgodbo lastnega življenja. Iskreno, pogumno in srčno pripoveduje o svojem domu visoko na pobočju Zabukovja nad Sevnico, o odraščanju v skromni, toda z ljubeznijo tesno povezani družini, o garanju staršev, o lakoti med vojno in prva leta po njej, o hudi poškodbi, zaradi katere je kot fantič moral prestati številne operacije in zaradi zdravljenj v bolnišnicah ostati dolge dneve odtrgan od družine in šole, nazadnje pa so mu pri devetnajstih letih poškodovano nogo morali amputirati. Sledila je težka kriza, ki jo je premagal. V bogatem življenju je nizal osupljive uspehe in pokazal občudovanja vredno notranjo moč. Zaposlil se je, postal navdušen hribolazec, šestkrat osvojil Triglav (tudi čez Severno steno), večkrat se je udeležil paraolimpijskih iger in napisal cikel romanov. Ta knjiga je darilo srca, branje, ki spodbuja, krepi in navdihuje v vseh življenjskih okoliščinah. Pozornemu bralcu pa pojasni tudi marsikaj v avtorjevih romanih, v ravnanju njegovih likov, saj so se porajali v resničnih življenjskih izkušnjah avtorja, njegovih najbližjih in ljudi, ki jih je srečal na življenjski poti. > MAJA ČREPINŠEK

Proza Jedrt Maležič (1979) velja za provokativno, nekonvencionalno in angažirano, avtorica pa za jezikovno izbrušeno mojstrico kratkih zgodb. Da žanr kratke zgodbe obvlada, je dokazala že s prvencem *Težkomentarci* (2016) in nato še z zbirko *Bojne barve*. Z obema je zbudila pozornost bralcev in kritikov. Prva je bila nominirana za najboljši prvenec, druga za nagrado novo mesto. Sledili so trije romani *Vija vaja ven* (2018), *Napol morilke* (2021) – zanj je bila nominirana za nagrado kresnik – in *Križci, krožci* (2022). Povod za pogovor je njena nova zbirka 24 kratkih zgodb z naslovom *Dvoliki*, kar lahko razumemo na vsaj dva načina.

»Dvolikost je danes in od nekdaj vsenavzočna.«

JEDRT MALEŽIČ

DVOLIKI

Goga,
2023, t. v., 201 str., 27,90 €, JAK

Bukla: Ste imeli v mislih določen cilj, ko ste izbirali zgodbe za to zbirko? Kaj je rdeča nit?

Maležič: Morda sem z zadnjo zbirko glede na svoje prejšnje knjige še najbolj razgibana pri izbiri likov, tem in prizorišč. Tako so zgodbe precej raznolike, ni več navzočnosti izključno prvoosebne pripovedovalke, pa tudi nemara ne toliko angažirane note (ta je kvečjemu v podtalju). Občutek imam, da sem si med sestavljanjem zbirke končno dovolila oddaljitev od trnic, zato je pravzaprav edini *cvirn*, na katerega sem bila zares pozorna pri odmotavanju celote, ta, da literarne osebe okolici kažejo nepristno obličje, naj bo nalašč ali nezavedno, nadevajo si maske in so v tem včasih precej prozorne.

Bukla: Zakaj naslov *Dvoliki*?

Maležič: Nerada podcenjujem svoje bralce. Nisem jim želela podtakniti vrednostne sodbe, zato sem se ognila besedi 'dvolični', ki vsebuje neprijetno konotacijo na hinavščino, licemerstvo, nekakšno pridobitniško sprenevedanje. Moji liki se večinoma še sami ne zavedajo, da so 'dveh oblik' – z eno se istovetijo v družbi, druga pa je pristnejša in dostikrat skrita njim samim. Vsi imajo nekakšno slepo pego, mrtvi kot, kjer se ne vidijo takšnih, kot jih pozorni bralec. Ko sem si zamislila naslov, pa niti še nisem vedela, da je beseda 'dvolik' celo v slovarju knjižne slovenščine! Razlog več za njeno obuditev.

Bukla: Je te zgodbe spodbudila kakšna konkretna izkušnja?

Maležič: Ne da bi vedela. Nekatere od zgodb sem imela že dolgo shranjene v mapi z naslovom *Še ne*, torej »še neobjavljeno«, saj se mi niso vklopile v nobenega od konceptov predhodnih pisanj. Oglevala sem si jih več let in poskušala doumeti, kaj jim je skupno, da ne bi šlo le za odpadno gradivo – potem bi bil naslov lahko kvečjemu *Kompost*, kar ni bil moj cilj. Spet druge zgodbe pa so nastale šele po tistem, ko sem razvozlala, kaj želim doseči in kateremu *cvirnu* bom sledila. Tako sem naposled pri precej starejših zgodbah dodelovala poanto ali like, dokler se niso ujeli s preostalimi. Če naj odgovorim na vprašanje, pa je dvolikost danes in od nekdaj tako vsenavzočna, da nisem imela pretiranih težav z iskanjem navdiha.

Bukla: Vašo prozo predstavljajo kot glasno, udarno, brezkompromisno. Se s tem strinjate?

Maležič: Ne vidim se tako, kot me vidijo drugi, pravzaprav sem kar lepo udomačena. Toda v duhu *Dvolikih* – morda je ravno to moja slepa pega, kdo ve. Najbrž je z glasnostjo tako, da se ob njej subtilnost izključuje, zato tega niti ne razumem kot poseben kompliment. Udarno preglaši večplastnost, tudi to ni nekaj, s čimer bi se človek prav dičil. V luči tega, da je brezkompromisnost po mojem prej stvar mojih leposlovnih junakov kakor mene same v zasebnem življenju, bi rekla, da moja proza ne pove prav dosti o meni kot človeku, ne istovetim se s svojimi liki. Tako da se sploh ne obremenjujem s tem, kaj naj bi bilo tako udarnega – morda izbira tematik, morda slog? Pišem pač zgodbe, ki si jih želim brati, o junakih, ki me večkrat zabavajo, in

Jedrt Maležič

Foto: Boštjan Pucelj

glede na slabo finančno donosnost pisanja pri nas sem sklenila, da si bom ob tem vsaj dala duška.

Bukla: Liki preigravajo številne jezikovne registre. Kje se napajate z njimi?

Maležič: Oh, besede so vsepovsod, bombardirani smo z njimi. Če jih ima človek količkaj rad, se rad z njimi tudi poigrava in jih premetava. Upam, da imajo moji tokratni liki vsak svoj glas, in resnično se vsakič pred začetkom pisanja trudim zaslišati, kako bi zveneli. Včasih mi je v pomoč prevajalski poklic, ko iščem, kako bi kdo spregovoril, saj so pred menoj in uspešneje to odkrivali mnogo bolj nadarjeni pisci v mnogih jezikih. Vendar pa je bistvo v tem, da rada prisluškujem govoric okolice in jo včasih posnemam na načine, ki me fascinirajo, kombiniram izraze z raznih področij, slojev, kakšne si tudi gladko izmislim in v tem uživam. Opazim takšne stvari, kot so nižji registri, pozabljeni izrazi, neologizmi. Všeč so mi, zato se zna zgoditi tudi, da z njimi pretiram. Ni priporočljivo, saj to zlahka zamegli vsebino.

Bukla: Ali literatura lahko razbija predsodke?

Maležič: Lahko jih razbija ali vceplja! Naivno bi bilo domnevati, da smo avtorji brez predsodkov in da se naša ozkost ne more prenesti na bralca, zato bi odgovorila diplomatsko: leposlovje zame ni stvar moraliziranja, v najboljšem primeru širi obzorje, ni pa dolžno služiti ali terjati pokorščine. Čar vsakovrstne literature je ravno v tem, da si jo odmerjaš sam, da je žogica pri tebi – zapreš knjigo, ko je imaš dovolj, izbereš drugo, tudi to je nekakšna odločitev. Navsezadnje nisi dolžan prisluhniti. Sam izbiraš, ali te bo pritegnilo vedeti več o svetu, ki ga pred tabo snuje pisateljica. Nemara je ta svet zate nevzdržen, mrzel, krut. Povzdigovanje na moralni tron tukaj ni na mestu – prej bi rekla, da gre za pustolovščino.

Bukla: O čem bi si še želeli pisati?

Maležič: Načrtujem roman, za katerega bom potrebovala dlje časa, in vsekakor bo tema zame čustveno zahtevna, četudi me neposredno ne zadeva – ženska neplodnost oziroma ta neuklonljiva človeška želja po reprodukciji. Ta me bega že vse življenje, in načeloma rada pišem o stvareh, ki mi vzbudijo mešane občutke. Tako imam občutek, da si med pisanjem sproti urejam misli, večkrat nasprotujoče si argumente pa postavim v (resda izmišljen, a recimo temu realističen) kontekst. Zato sem tudi vselej na preži za odzivom bralcev na svoje pisanje, saj ta vselej prinaša nov vidik, nov zorni kot.

RUDI MLINAR

KAMAV TUCeljska Mohorjeva družba,
zbirka Slovenske večernice,
2023, m. v., 320 str., 22 €, JAK

Naslov romana se nam na prvi pogled morda zdi nenavaden – kar priča tudi o tem, kako malo vemo o manjšinski skupnosti, ki živi med nami. »Kamav tu« v romskem jeziku pomeni »ljubim te«. Avtor na ozadju ljubezenske zgodbe razgrne širšo družbeno problematiko – razmerje med Romi in »civilni«, kakor ti imenujejo večinsko populacijo. Zoran in Milena se spoznata v drugem razredu osnovne šole. Milena je hči premožnih staršev, Zoran pa prihaja iz romske družine in se razredu z ostalimi učenci lahko pridruži le zaradi dobrega uspeha, ki ga je dosegel v ločenem razredu romskih otrok. Novi sošolci ga zaradi njegovega porekla zbadajo – a ne Milena, njej se zdi zanimiv in kmalu se spoprijateljita. Ko za njuno druženje izvedo dekličini starši, so ogorčeni, Milena pa se ne da, vse dokler se starša ne odločita, da bo najbolje, če se kar odselijo. Medtem ko je Zoran uspešno prišel vse do medicinske fakultete, je Milena odraščala v Avstraliji in se vrnila v Ljubljano na študij. Vendar ne razdalja in ne čas ne moreta premagati usode. Ko se Milena in Zoran po naključju ponovno srečata, zdaj odrasla, se zaljubita in njuna vez je še močnejša. A sovraštvo Mileninih staršev v vseh teh letih ni skopnelo. Vendar pa je na strani mladega para poleg ljubezni še nek močan, a skrit zaveznik ... Intrigantna ljubezenska zgodba, ki sporoča, naj sočloveka spoznamo, preden o njem sodimo. > SANJA PODRŽAJ

... intrigantna
ljubezenska
zgodba ...

NELI FILIPIČ

SREČNI KONCICankarjeva založba,
2023, t. v., 182 str., 27,99 €, JAK

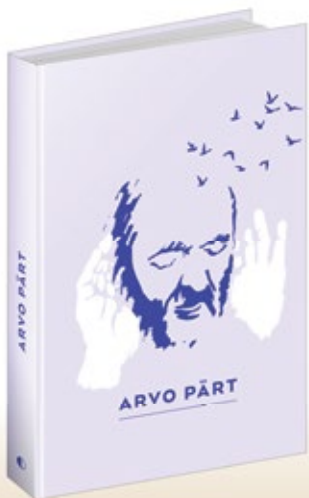
Neli Filipič

Pisateljica, ki smo jo doslej poznali kot avtorico mladinskih del in del za otroke, se je s pričujočo zbirko kratke in kratke kratke proze dokazala tudi s pisanjem del za odrasle.

Srečne konce sestavlja 49 po dolžini in slogu raznolikih zgodb, katerih srž so posameznice in včasih posamezniki različnih starosti in družbenih razredov, ki na različne načine občutijo izkustvo odtujenosti, se v okolju, ki jih obdaja, preprosto ne znajdejo ali ne počutijo lagodno. Gre za zbirko zgodb, ki posameznike raztelesa in s tem mestoma družbenokritično prevprašuje njihove položaje v sodobnem svetu. To so zgodbe, ki z malo besedami povedo veliko. Kljub temu, da je vsaka svet zase, vse družijo skupni imenovalec osamljenosti, brezizhodnosti, včasih pa tudi že kar temačnosti. Zgodbe odlikujeta mnogoterost pripovednih postopkov in izpiljen slog, ki bralcu omogočata vstop v novo, drugačno realnost. Avtorica s prikazom delcev življenja posameznikov oblikuje večplastne in kompleksnih likov, ki včasih od bralca zahtevajo pozorno branje ter močan želodec, a jih je vsekakor užitek prebirati. Delo, ki bralca posrka in ga nikakor ne pusti ravnodušnega. > TIA KOVAČIČ

NOVO IZ ZALOŽBE DRUŽINA

Peter C. Bouteneff

Arvo Pärt – Iz tišine

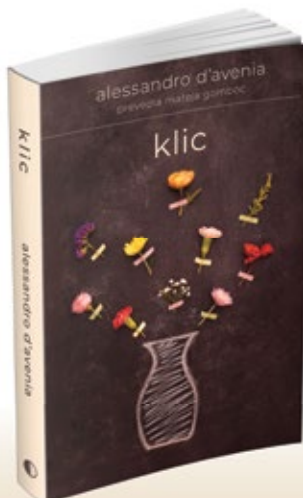
Arvo Pärt je eden največjih sodobnih skladateljev klasične glasbe in je bil od leta 2011 do 2018 največkrat izvajani živeči skladatelj na svetu. Njegova najzamenitejša dela so: *Für Alina*, *Spiegel im Spiegel* in *Silvanova pesem*. Njegova glasba in ustvarjalnost sta odmev globoko ukoreninjene duhovnosti.

»Glasba je moja prijateljica: vselej razumevajoča, sočutna, odpuščajoča. Tolažnica je, robec, ki osuši moje solze žalosti, vir mojih solza radosti, moja osvoboditev in beg. Pa tudi boleči trn v mojem telesu in duši, ki me strezni in uči ponižnosti.«

Alessandro D'Avenia

Klic

Roman

Alessandro D'Avenia (1977) je priljubljeni italijanski pisatelj, scenarist in učitelj. Doktoriral je iz starogrške in latinske književnosti, ki ju poučuje na srednji šoli v Milanu. V slovenščini so pri založbi Družina že izšle njegove uspešnice *Umetnost krhkosti*, *Kar ni pekel*, *Stvari, ki jih nihče ne ve* in *Bela kot mleko, rdeča kot kri*.

Presunljiva zgodba o pomembnosti in odgovornosti učiteljskega poslanstva, predvsem pa o tem, kako dragoceno je, kadar te nekdo zares »vidi«.

Izid knjig je podprla Javna agencija za knjigo RS.

Naročila po telefonu
01/360-28-28Internet
www.druzina.siE-pošta
narocila@druzina.si

DUŠAN ŠAROTAR

NIKOMAH POROČA

Goga, zbirka Goga,
2023, t. v., 79 str., 24,90 €, JAK

Dušan Šarotar

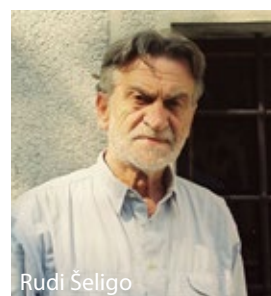
Težko je žanrsko umestiti najnovejšo Šarotarjevo delo *Nikomah poročja*, saj se giblje med vizualnim esejističnim potopisom v času in pesmih v prozi, v njem pa pesnik in pisatelj Dušan Šarotar (1968) s svojim natančno od-

merjenim jezikom gradi svojo pripoved v tridesetih, z rimskimi številkami označenih poglavjih. Kratka po obsegu, vendar zgoščena po vsebini, nas avtor seznanja s starodavnim Nikomahom v sodobni preobleki, novodobnim premišljevalcem in opazovalcem, ki skuša ujeti tok večnosti, a se odziva tudi na povabila, ki mu obljublajo nesmrtnost v tujem jeziku in pobeg pozabi. Šarotar poetsko navdahnjene bralce fascinira s svojimi opažanji in umetelnimi stavki, iz katerih sta razvidna tako njegova pozornost do aktualnega detajla kot tudi smisel za interpretacijo zgodovine. Tule je primer: »Duha vojaštva, smrti, se ne da sprati, nevidni madež obvisi nekje v rosin travi, kot prstni odtis na spodnji strani pisalne mize, škripanje parketa, rožni vonj okrasnega venčka: potem ogleduje si ravnino, grmovnice in stare bore, ko s široke terase z razgledom na jutranje jezero motri z notranjim očesom ladje, športne jadralnice in veslače, ki v tihem miru plujejo, saj smrt zanje je daleč.« *Nikomah poročja*. > SAMO RUGELJ

RUDI ŠELIGO

OHRANJENI SPOMIN

Izbrane novele
Beletrina, zbirka Beletrina,
2024, t. v., 246 str., 27 €

Rudi Šeligo

Ob dvajsetletnici smrti večkrat nagrajenega pisatelja, dramatika, esejista, pa tudi visokošolskega učitelja in politika Rudija Šeliga nam *Ohranjeni spomin* prinaša nabor raznovrstnih novel, ki so pred tem bile objavljene revijalno in kasneje v posameznih zbirkah. No-

vele so nastajale v daljšem obdobju, med letoma 1966 in 1997, obeležujejo različne nianse avtorjevega ustvarjanja in nas popeljejo od gole deskriptivnosti, ki postopoma prehaja k bolj izraženi fabuli, s čimer nam nabor novel prinaša zares pestro bralsko izkušnjo. Šeligova poetika, ki v slovenski prostor vpelje postopke reizma in nouveau romana, se osredinja okoli bistvenih bivanjskih vprašanj in seže v globino posameznika. Novelam *Februar*, *Okus po jodu*, *Čudni spalci*, *Abba*, *»Hleb«* in *Uslišani spomin*, ki jih je skrbno izbral Aleksander Zorn, je dodan še avtorjev avtopoetski esej *Samota in akcija*, v katerem Šeligo pod drobnogled poleg svojega pisanja vzame še svoj »jaz«. Zorn za ohranjeni spomin na avtorja poskrbi še z obsežno in izčrpno spremno besedo in nas v branje novel pospremi z uvodnim zapisom, ki predstavlja popotnico za branje Šeligove, s človeško tragiko, osamljenostjo in odtujenostjo prežete kratke proze. > TIA KOVAČIČ

kud Logos

V ubesedovanju Duha že 23 let

»Boj je življenje vseh ljudi
in vsi so služabniki Tebe, Stvarnika.
A vendar, naj smo majhni ali veliki,
imamo nespravljive sovražnike,
vladarje mraka.

Če torej Ti sam ne bi roke iztegnil,
ampak dopustil, da nas premagajo,
kje bi bila Tvoja pravica, kje človekoljubnost?«
(*Simeon Novi Teolog*)

<http://kud-logos.si/knjigarna/>
knjigarna.logos@gmail.com

IVAN SIVEC

VSE GENERALOVE SKRIVNOSTI

Razburkano življenje in
pretresljiva smrt prvega
slovenskega generala
Jerneja Basaja

ICO, 2024, t. v., 246 str., 37,50 €

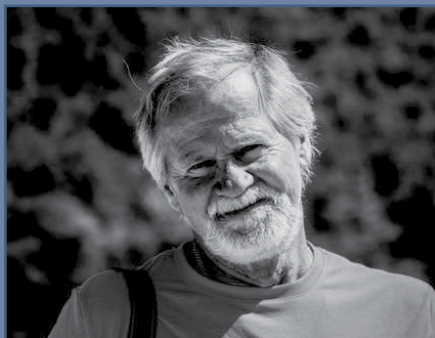
Če v iskalnik vtipkate besedo general, vam bo predlagal priimek Maister, torej priimek legendarnega slovenskega generala in borca za slovensko mejo. Morda se bo to v prihodnje spremenilo, saj je pisatelj Ivan Sivec, ki je v preteklem obdobju ogromno svojih ustvarjalnih moči posvetil slovenski zgodovini, rezultat pa so bile njegove številne knjige, od grajskih zgodb do celjskih grofov in prve svetovne vojne ter vloge Slovencev v njej, skupaj še z dvema doktorjema zgodovine, Mihom Šimcem in Rajmundom Lamprehtom, v dunajskih arhivih odkril novo ime iz slovenske (vojaške) zgodovine – prvega slovenskega generala Jerneja Basaja iz 18. stoletja (1719–1784). Rezultat je seveda knjiga, zgodovinski roman z naslovom *Vse generalove skrivnosti*, v katerem Sivec v berljivem in z vsemi potrebnimi romanesknimi sestavinami začinjenem delu osvetli življenje in vojaška udejstvovanja Jerneja Basaja, ki se je rodil v vasi Vopolje pri Spodnjem Brniku, se boril v mnogih bitkah in vsaj v enajstih tudi zmagal, potem pa bil proti koncu življenja deležen tudi plemiškega, baronskega naslova, ki mu ga je podelila Marija Terezija. Roman za vse ljubitelje slovenske zgodovine! > SAMO RUGELJ

... za ljubitelje
slovenske
zgodovine ...

Jurij Popov je upokojeni novinar RTV Slovenija, ki je na radiu dobrih dvajset let delal tudi v dokumentarno-feljtonskem programu in se dobro zaveda, da je radijska dokumentaristika drugačna kot literarna. V zadnjih letih izpolnjuje svoje mladostne sanje in se intenzivneje posveča knjižnemu snovanju, zato smo se na kratko pogovorili o njegovi najnovejši knjigi. Nike, knjižna (in resnična) junakinja, nam v tem hibridnem romanu lucidno razkrije svojo narkomansko zgodbo in spodbuja k razmisleku o raznolikosti življenjskih poti.

Jurij Popov

JAZ, DŽANKICA; Od sto vrtnic do ene same krizanteme
Pivec, 2023, t. v., 335 str., 29,90 €, JAK

Bukla: V svojih novinarskih zgodbah ste pogosto preiskovali življenje ljudi na družbenem robu in tudi vaše knjižno delovanje se vrti okoli zasvojenosti, prostitucije, kriminala in podobno ... Kaj vas žene k takim trpkim in težkim temam?

Popov: Ljudje s tako imenovanega družbenega obrobja so bili od nekdaj močno stigmatizirani in v novinarskih obdelavah deležni predvsem senzacionalizma in ekskluzivizma. Za tak način prikazovanja je značilna tudi generalizacija, kar je še dodaten vidik napačne obdelave teh ljudi. Meni se je to vedno zdelo krivično, zato sem s svojim delom skušal preseči te okvire in jih prikazovati kar se da realno. Tak način življenja je poleg tega, da je posledica individualnih okoliščin, tudi posledica družbenih okoliščin, zato poskušam opozoriti na te spregledane dimenzije in pojave z družbenega roba predstaviti kot integralni del vsake družbe kot take.

Bukla: Najnovejši roman *Jaz, džankica* je nastal po resničnih dogodkih. Kako ste ga pisali in kako to, da ste tako časovno, jezikovno kot tudi dokumentaristično formo ohranili v knjigi?

Popov: Pri nastanku knjige je šlo za niz naključij, ki so botrovale predvsem zbiranju gradiva; to se je razvleklo v nekaj desetletij s premorom dobrih 20 let. Trudil sem se, da bi zgodbo predstavil na čim bolj avtentičen način. Z obliko sem reševal cel kup problemov, ki so se kazali med samim pisanjem, sledil pa sem tudi ideji, da bi bil roman za bralca kar se da berljiv in informativen. Zato sem ohranil sleng glavne junakinje, zato sem oblikoval posamezna poglavja po kronološkem redu, posamezna pa po temah, zato sem si omislil »rubriko« Fragmenti spomina, vse z namenom, da bi glavno osebo in vse opisane predstavil kot ljudi, ki imajo enake duševne lastnosti kot vsi drugi. Zavestno sem se izogibal patetiki, ki bi lahko podoba nastopajočih popačila.

Bukla: Veliko tudi fotografirate in sploh ustvarjate tako z besedo kot sliko. Kakšni so vaši ustvarjalni načrti za prihodnost?

Popov: Fotografija in beseda, obe izrazni sredstvi vsako zase in povezani skupaj, v tem vidim intrigo in izziv za svoje delo. Pri tem me vodi Sartrova misel, da »vem, da sam ne morem narediti ničesar, vendar me to ne opravičuje, da ne naredim vsaj nečesa«. Po upokojitvi sem se odločil, da se bom več posvetil pisanju, saj sem si v letih novinarskega delovanja prihranil vrsto knjižnih idej; nekatere so že v obdelavi, kot na primer zbirka različno dolgih zgodb iz novinarske beležke ali knjiga o trgovini z ljudmi ...

GOGA novosti

**NATAŠA
KRAMBERGER**
PO VSEJ SILI ŽIV

»Nekoč, si mislim, so se na takšen način rojevali pregovori, vraže in blues. Danes – v obupnem pomanjkanju boljšega – se rojevajo poskusi esejev o kmetovanju v času podnebnih sprememb.«

cena: 24,90 eur

v prednaročilu: 19,90 eur

**MILAN JESIH
in MIRKO BRATUŠA**
TUDI

Knjiga *Tudi* je soavtorsko delo Milana Jesiha in Mirka Bratuše. Združuje pesniško in kiparsko umetnost – sestavlja jo 39 risb in fotografije detajlov kipov Mirka Bratuše ter 82 osemvrstičnic Milana Jesiha.

cena: 24,90 eur

v prednaročilu: 19,90 eur

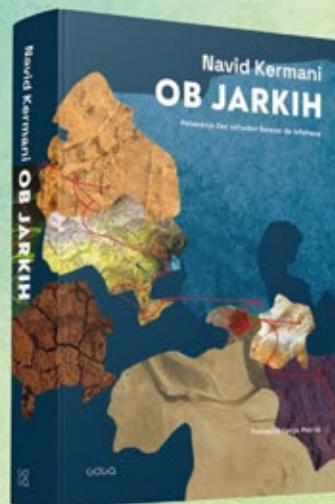
NAVID KERMANI
OB JARKIH

Potopisni roman

»Ali še vedno govoriš perzijsko?« vprašam, in ko Mustafa pritrди, nastane nekoliko nenavadna situacija: Afganistanec, ki je postal Ukrajinec, Iranču, ki je postal Nемец, sto metrov od Majdana najbolj goreče zagovarja močno Evropo – v perzijsčini.«

cena: 27,90 eur

v prednaročilu: 19,90 eur

MANKA KREMENŠEK KRIŽMAN

JURIJ KOBAL GRE JUTRI DOMOV

Cankarjeva založba,
2023, t. v., 248 str., 29,99 €, JAK

Jurij Kobal je upokojeni profesor zgodovine, ki se nekega dne zbudi negiben v bolniški postelji. Vse, kar lahko počne na začetku tega novega stanja, je to, da gleda strop. To je izhodišče izvirno zasnovanega romana Manke Kremenšek Križman (1964), avtorice knjige za mladino in odrasle, ki je bila s prejšnjo knjigo, kratkoprozno zbirko *Tujci* iz leta 2021, nominirana za nagrado Maruše Krese, njen roman *Jurij Kobal gre jutri domov* pa je bil nominiran za nagrado modra ptica. Kobal sicer leži v postelji, vendar je v njegovi glavi burno, saj pred njim vstajajo spomini, tako mladostni, ko se je iz taborišča vrnil povsem spremenjeni oče, pa tudi odrasli, ko si je ustvaril družino, se utrdil v poklicu, a bil osebnostno nepotešen, saj je imel v življenju le eno pravo mladostno (in tudi kasnejšo) ljubezen. Njegovo zdravstveno stanje se počasi izboljšuje, iz prve bolnice ga preselijo v drugo, negovalno, pa potem naprej k hčerki, kjer ga obiskujejo negovalke, njegov miselni tok pa počasi zaobjema njegovo življenje in (ne)doseženo. Pogumno izpeljan roman o izzivih in dilemah življenjske samouresničitve. > SAMO RUGELJ

JASNA REŠČIČ

UGRABLJENI ČAS

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,
2023, m. v., 101 str., 21 €

Pred vami je zbirka kratke proze mlade avtorice, ki pa ni novo ime v knjižnih vodah, saj je leta 2019 že izdala svoj romaneskni prvenec, mladinski fantazijski roman *Mrzlica* (Goriška Mohorjeva družba). Tokrat ostajamo v realnosti, ki pa se na trenutke zdi tako bizarna, da bi lahko bila fantazija. Zdaj, ko je preteklo že nekaj let od konca pandemije covid-19, ki je svet pognala v izredno stanje, je kar nenavadno brati o teh dogodkih in bralka se nemalokrat vpraša: »Ali smo res tako živeli?« V zgodbah lahko prebiramo o različnih izkušnjah in občutjih mladih ljudi, ki so bili najbolj omejeni v času, ko bi morali razpreti svoja krila in raziskovati. Zbirka je razdeljena na tri dele. V prvem, Izgubljena generacija, beremo o težavah in skrbih mladih, načrtovanju prihodnosti v negotovem svetu. Drugi del, Pogled skozi okno, tematizira ljubezen skozi oči mladih žensk. Tretji del, Bajke z okcidenta in orienta, pa se osredinja okrog tujosti – in včasih sploh ni treba zapustiti države, da bi se počutili tujce, lahko gremo samo čez hrib ali pa na počitnice v Bovec. Raznolike zgodbe so prav prijetno in aktualno branje. Pandemija je pojenjala, a pereči problemi, ki jih je povzročila, še vedno vztrajajo, zato se z junakinjami zgodb zlahka poistovetimo – njihova realnost je tudi naša. > SANJA PODRŽAJ

BINE DEBELJAK

RADIOGRAFIJE

Cankarjeva založba,
2023, t. v., 88 str., 22,98 €, JAK

Iz knjižnega prvenca Bineta Debeljaka (1996) že na prvih straneh vznikne preskakajoč tok misli brez predaha, brez velikih začetnic, s številnimi podpičji; bralca naglo potegne med brzice besed, fragmente dogodkov, časa, podob, občutij; odnaša ga v stranske tokove, zaustavlja, znova zgrabi. Besedilo ne razlaga samega sebe, Debeljak zgolj kadrira in montira; osmišljanje naj se zgodi v bralcu. Knjigo sestavljajo prolog, trije deli in intermezzo, ki bi jih lahko brali vsakega zase, vendar gre za vertikalno in horizontalno zaokroženo delo. (Prolog je pesem in je kazalo, ki to ni.) Vsebinsko ubesedujejo jaz in vse preostale oblike jaza. Jaz je *ono*, ki govori in ga razumemo, ki se daje ven v meje prostora in se preobraža; nenazadnje tudi v jaz, ki bere. Prelivajoči aspekti jaza in tankočutno razplastena nedorečenost dogajanja ustvarjata polje bralskega užitka. Debeljak je diplomiral iz filozofije ter primerjalne književnosti in literarne teorije na Univerzi v Ljubljani. > MAJA ČREPINŠEK

Iz knjižnega prvenca Bineta Debeljaka (1996) že na prvih straneh vznikne preskakajoč tok misli brez predaha, brez velikih začetnic, s številnimi podpičji; bralca naglo potegne med brzice besed, fragmente dogodkov, časa, podob, občutij; odnaša ga v stranske tokove, zaustavlja, znova zgrabi. Besedilo ne razlaga samega sebe, Debeljak zgolj kadrira in montira; osmišljanje naj se zgodi v bralcu. Knjigo sestavljajo prolog, trije deli in intermezzo, ki bi jih lahko brali vsakega zase, vendar gre za vertikalno in horizontalno zaokroženo delo. (Prolog je pesem in je kazalo, ki to ni.) Vsebinsko ubesedujejo jaz in vse preostale oblike jaza. Jaz je *ono*, ki govori in ga razumemo, ki se daje ven v meje prostora in se preobraža; nenazadnje tudi v jaz, ki bere. Prelivajoči aspekti jaza in tankočutno razplastena nedorečenost dogajanja ustvarjata polje bralskega užitka. Debeljak je diplomiral iz filozofije ter primerjalne književnosti in literarne teorije na Univerzi v Ljubljani. > MAJA ČREPINŠEK

POLONA WALLAS

ZAPISANO V TELESU

Litera, 2023, t. v., 217 str., 24,99 €, JAK

Romaneski prvenec avtorice, ki smo jo doslej lahko spoznali v njenih kratkih zgodbah, se posveča ženskam in njihovi umeščenosti v širši družbeni kontekst. Roman se osredinja okoli Olge, mlade ženske v tridesetih, ki izve, da je noseča z moškim, ki jo je pred kratkim obvestil, da ima družino in otroka. Kmalu se njena pripoved prepere z zgodbami drugih žensk, ki jih spozna na delavnici pripovedovanja. Pripadnice različnih profilov in generacij povezuje predvsem izkušnja obstoja v svetu, ki mu vladajo moški. Kompleksni liki, ženski in moški, ter nabor izkušenj, ki jih prestajajo ženske v romanu, odsevajo pisateljičino sociološko izobrazbo. Zgodbe pod vprašaj postavljajo tradicionalno vlogo ženske v partnerskih in poslovnih odnosih ter analizirajo pričakovanja družbe do obeh spolov. Večplasten hibrid med romanom in kratkimi zgodbami, ki ponuja razmislek o položaju in vlogi ženske. > TIA KOVAČIČ

SAMO MOČNI PREŽIVIJO

»Ko bralec romana *Samo močni preživijo* pomisli in že verjame, da sta se oče in sin našla in za zmeraj prepoznala v slepeči bleščavi belih sipin, ju Samo Rugelj na njunem avtomobilskem potovanju na rob Teksasa pošlje do meja možnega in verjetnega – in še čez ... Kdo bo zaplaval v belino? Kdo – če sploh – bo prišel nazaj?« – ALES BERGER

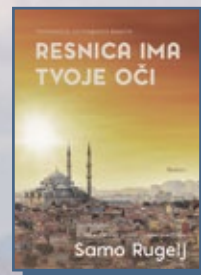

24,90 €

RESNICA IMA TVOJE OČI

»Pod tem napetim romanom se pretaka tudi ponikalnica .../: težko je živeti prav, če ne bereš pravih knjig.« – ANDREJ BLATNIK (IZ SPREMNJE BESEDE)

Nominacija za nagrado kresnik

PREDNAROČILO na www.bukla.si
2. pregledana izdaja, izid 7. 3. 2024

prednaročniška cena 19,90 €
redna cena 24,90 €

Samo Rugelj

MATEJA MAHNIČ

PIŠEM. ŽIVLJENJE RIŠEM.

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2023, t. v., 280 str., 32,99 €, JAK

Matejo Mahnič smo nazadnje brali leta 2019, ko je izdala hudomušno (ha!) mladinsko detektivko *Nenavadni primer navadne muhe s slabo karmo*, v kateri smo spremljali zvedavo in neumorno mlado preiskovalko Karin. Tokrat pa je pred nami čisto druga zgodba, in sicer zbirka kratke proze za odrasle *Pišem. Življenje rišem*.

Osrednja tema knjige je smrt v raznih oblikah, najdemo na primer bližnja srečanja s smrtjo, pa tudi veliko smrti, pogrebov, umiranja, obenem pa ni v fokusu samo ona, ampak ljudje – njihove vezi in odnosi, ki delajo vse skupaj vredno. V knjigi tako ne prevladujeta nihilizem in obup, ampak pomirjenost s smrtjo, ki je neizbežna: »Če se tega nič nisem bala, preden sem se rodila, zakaj bi se ga potem, ko bom umirala? Če ni začetka, ni konca. Zelo vesela sem, da sem to spravila pod streho. Premislila od začetka do konca.« Tako spremljamo recimo družino na izletu v gorah, osamljenega moža med prazniki, dopustnike, razočaranega mladeniča, aktivistke, sosede, mlade in stare, žalostne in manj žalostne. Zgodbe so zelo človeške in tople, na trenutke tudi humorne, avtorica pa zna situacije narisati zelo trezno in sprijaznjeno s smrtjo kot delom življenja. Namesto solz torej svetloba in objemi. > VERONIKA ŠOSTER

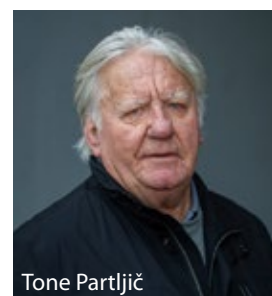

... odnos do
življenja, smrti,
živali in narave ...

TONE PARTLIJČ

DVE KOMEDIJI in pekrška gledališka zgodba

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,
2023, m. v., 224 str., 25 €

Tone Partljič

Prešernovega nagrajenca Toneta Partljiča, avtorja številnih romanov, gledaliških del in filmskih scenarijev, gotovo ni treba predstavljati. Širši javnosti pa je manj znano njegovo dolgoletno režisersko delo z ljubiteljskim gledališčem KUD Pekre-

-Limbuš, ki je navdahnilo to dvodelno zasnovano knjigo. V prvem delu sta dve dramski besedili, komediji *Čaj za dve* in *Poroka čistilke Marije*. Dogajata se v domu ostarelih, kjer življenje starostnikov še zdaleč ni zaključeno v čakanju na konec, saj so srca željna ljubezni do zadnjega utripa, nova spoznanja pa širijo duha do zadnjega diha. Drugi del knjige sestavljajo avtorjeva besedila, v katerih razmišlja o amaterskih gledališčih. V spremni besedi Franci Pivec ocenjuje, da gre za dragocen prispevek k slovenski teatrologiji, saj so poglobljeni vpogledi v delovanje amaterskih gledališč redki. V besedilih izstopa pretanjeno niansirana tema o razmerju med amaterizmom in profesionalizmom. Avtor je luciden in pronicljiv opazovalec, širina njegove gledališke izkušnje pa *brskanje po preteklosti* spreminja v dragoceno pričevanje. > MAJA ČREPINŠEK

URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ

SIBILINA SODBA

Naj se zgodi božja volja

Primus, zbirka Avtorji, 2023, m. v., 496 str., 29 €

V središču novega zgodovinskega romana Urške Klakočar Zupančič je Sibila, mlada lepota divje rdečih las in zelenih oči, ki že s svojo zunanostjo daje slutiti, da ni navadna ženska. Nasprotno, to je ženska izjemne inteligence in duhovnih globin, ki si je za popotnika na samotnih poteh, po katerih se potika zaradi vpletenosti v neko zločinsko dejanje, izbrala volka Peruna. Kmalu na tej poti spozna še eno prav posebno žensko, samotarko Uršulo, ki se podobno kot Sibila skriva pred svetom v temnem gozdu ter večinoma živi zgolj od tega, kar ji ponuja narava. Prav Uršula mladi Sibili začne odpirati pogled na svet in ji širiti obzorja v marsičem. Sibilina zgodba je postavljena v 17. stoletje, v čas, ko so bile

vloge žensk strogo določene in omejene, Sibila pa se zoperstavlja tem omejitvam in išče svoje mesto v svetu. Pot glavne junakinje je prepletena s srečanji z zgodovinskimi osebnostmi in mitološkimi liki, ki dodatno obogatijo pripoved in dajejo zgodbi globljo dimenzijo. Sibilin boj za avtonomijo ter pravico do lastnega mnenja in izražanja v času, ko so bile takšne pravice za ženske skoraj nepredstavljive, predstavlja osrednji motiv tega zelo berljivega romana, v katerem se glavna junakinja srečuje z ljubeznijo, izdajo, prijateljstvom in sovraštvom ter nenehnim hrepenenjem. Roman, ki bralcu skozi zgodovinsko pripoved odpira tudi vprašanja o vlogi žensk v zgodovini, o moči in svobodi izbire. Privlačno in spretno izdelana zgodba! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Nagrado Prešernovega sklada,
ki jo prejmejo ustvarjalci za vrhunske
umetniške dosežke dobijo kar
trije naši sodelavci!

Čestitke

urednici Miljani Cunta,

ilustratorju Cirilu Horjaku

in oblikovalcu Tomatu Koširju.

Prešernov
sklad

Čestitke

Eriki Vouk

ob prejemu

Prešernove

nagrade

za življenjsko

delo.

VALOVANJE

poklon Eriki Vouk

8. februar 2024

...

17.00 odprtje razstave,

Univerzitetna knjižnica

Maribor

...

18.00 literarno-glasbeni

recital, Dvorana Frana

Žižka SNG Maribor

...

Več na: www.zalozba-pivec.com

Založba Pivec

www.zalozba-pivec.com

info@zalozba-pivec.com

+386 2 250 08 28

Založba Pivec

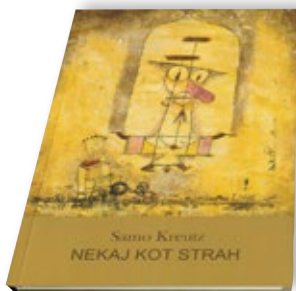
[zalozbapivec](https://www.instagram.com/zalozbapivec)

SAMO KREUTZ

NEKAJ KOT STRAH

KD Mariborska literarna družba, zbirka Svetlin, 2023, m. v., 72 str., 10 €

Nova pesniška zbirka Sama Kreutza je poezija visokih energij, zajeta v zanke jezika. Verzi izrisujejo slutnjo osnovnih gradnikov kozmične poetične snovi, sevanja neskončnega in skrivnosti interakcije med njimi. Zbirko sestavljajo trije ciklusi pesmi: *Bratenja*, *Rasti (preko poletja)* in *Tiktakanja*. V njej ni nič naključnega; pesmi so nanizane v pomenljiva sosledja. Kreutz tokrat sega v kozmos, med zvezde in sonce, v nebo in morje, v čas in brezčasje, v začetek besed in molka. Kot mojster haikuja briše meje med zunaj in znotraj, med vetrom in dihom, med kozmosom in človekom. Pripoveduje o slutnji tistega vmes, kar obstaja že od samega začetka; kar *prikrito prebiva / med hribovjem svojega časa*. Bralca zaniha v svet subtilnih, izčiščenih verzov, pretkanih z zamolki, predahi, ko misel preskoči v novo pomensko polje. Z njim presvetli začetek in se vanj zajé kot kozmična kača. Samo Kreutz (1975) je avtor več pesniških zbirk, nazadnje *Ristanc čez pločnik* in *Vzvalovljenosti*. Ustvaril je tudi zbirko kratke proze *Za pest zemlje* in romana *Čumnata senčnega boga* ter *Tisti, ki so spali*. > MAJA ČREPINŠEK

PETER REZMAN

STARE PESMI PIŠEM

Beletrina, 2024, t. v., 127 str., 24 €, JAK

Dramatik, pesnik in pisatelj Peter Rezman se tokrat predstavlja z zbirko raznovrstnih, mestoma larpurlartističnih »starih« pesmi, katerih namen je le, da so brez namena. Je zbirka mnogoterosti, obseg pesmi se začne pri zgolj verzu, nadaljuje s haikujem in gre preko likovne pesmi vse do pripovednih pesmi, raznovrstnih tematik in motivov. Zbrane so pesmi različnih sentimentov, z različnih vetrov in navdihov, različnih dolžin, konstrukcij in razsežnosti, kjer je vsaka pesem z unikatnim pridihom sebi svoja in bralca nagovarja na sebi lasten način. Je zbirka, ki ima moč pustiti bralca nasmejane, razzvanega, ogorčenega, vznemirjenega, žalostnega in srečnega, in vse to v razponu zgolj nekaj strani. > TIA KOVAČIČ

TINA KNAFELC

ZA VEDNO MLAD

Fran, 2023, m. v., 22 str., 7 €

Za vedno mlad je pesniški prvenec Tine Knafelc, upokojene pedagoginje in dejavne glasbenice. Pesniški zvezek je mozaik modre, bele

in rdeče, sestavljanka različnih barv in občutij, lastnih vsaki pesmi posebej. Avtorica se z drznim jezikom loteva raznovrstnih tematik. Beremo lahko o poetičnem *zlivanju barv nesreče v morje*, že na naslednji strani pa nas bo pričakal verz *Drkaj, drkaj, drkaj ...* Mestoma se zdi, da *beseda mora se roditi*, saj te izbruhnejo na površje, neposredno in drzno, zavedajoč se svojega pomena in teže. Zbirka predstavlja preplet upanja in resignacije, bolečine, veselja in ljubezni, čudaštva in hrepenenja po blagostanju in miru duše, ki pa se izkažeta za precej izmuzljiva. > TIA KOVAČIČ

LIDIJA GOLC

SKORJE

ilustracije: Karl Vouk

prevodi: Chelsia Smedley et al.

Buča, 2023, m. v., 128 str., 19 €

Pred nami je sedma (in tretja večjezična) zbirka ljubljanske pesnice, esejistke in profesorice slovenščine Lidije Golc (1955). Od klasičnih knjig poezije odstopa že oblikovno, saj

vseh deset pesmi spremljajo prevodi v pet večjih jezikov (angleščino, hrvaščino, italijanščino, nemščino in ruščino) ter sugestivne črno-bele ilustracije slovenskega Celovčana Karla Vouka, sicer arhitekta in slikarja. Avtoričin čutni izraz odlikujejo predvsem bivanjski premisleki ter številne navezave na mojstre najrazličnejših umetnosti – tako med stranmi ne srečujemo le Šalamuna in Szymborske, temveč tudi Chagalla, Piazzollo, Roya Andersona, Kena Loacha in druge. Slutiti je, da je pesnica nadvse aktivna bralka in spremljevalka presežnega v vseh mogočih oblikah. Njene počasi zgetene in večplastno skorjaste pesmi nas vabijo, naj pozorneje prisluhnemo in se ozremo okoli sebe tudi sami. > SARA VIRK

BORIS A. NOVAK, IVANA NOVAK

OBLIKE DUHA

Mladinska knjiga, 2023, CD, 18,99 €

Domače zgoščenke zaradi vse bolj prisotne digitalne pretočnosti zadnje čase izhajajo vse redkeje, še veliko redkeje pa so tiste, na katerih je uglasbena izvirna slovenska poezija priznanih pesnikov. Boris A. Novak (1953), ki je nedavno praznoval svojo 70-letnico, je za rojstni dan – že na lanskem Slovenskem knjižnem sejmu – dobil devet uglasbenih pesmi iz svoje odmevne knjige *Oblike duha* iz leta 2016. Za dobro aranžirane in zaigrane ter odpete pesmi (začne se z izjemno pesmijo *Pesem*) je poskrbela njegova hči glasbenica Ivana Novak, ki je skupaj z glasbenimi sodelavci (Tilen Stepišnik, Mitja Centrih, Miha Friedrich in Tadeja Žalec) dokazala, da bi slovenska popularna glasba svoja besedila lahko večkrat črpala iz slovenske poezije. Priporočam! > SAMO RUGELJ

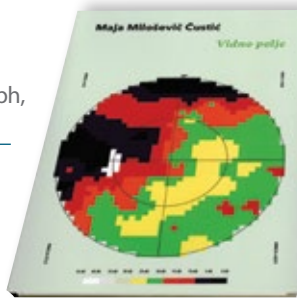

MAJA MILOŠEVIČ ČUSTIČ

VIDNO POLJE

Center za slovensko književnost, zbirka Aleph, 2023, m. v., 76 str., 19 €, JAK

Kako živeti s tako zaznamovanim primkom in biti poročena z Bosancem, imeti zapleten odnos z lastnimi starši in biti hkrati tudi mama, kako biti ženska v tem svetu izkrivljenih idealov? O vsem tem in drugih eksistencialnih vprašanjih poroča pesniški glas mlade avtorice, ki smo jo leta 2018 spoznali s prvencem *Oder za gluhe*, nominiranim tudi za prestižno Jenkovo nagrado. Trije sklopi – Jezik, Maternica in Možgani – prinašajo izrazito avtobiografsko obarvano poezijo, kakršna naj bi bila po mnenju piske izvrstnega komentarja na zavihkih Nataše Velikonja poezija nasploh: iskrena in nepretenciozna, glasnica stvari, ki se človeka v resnici dotikajo. Glede naslovnega (ženskega) vidnega polja, ki je bilo v toliko pogledih trpinčeno in zoženo, pa Milošević Čustić v svojih verzih pogumno oznani, da ga bo treba razširiti in v ta namen morda »včasih koga kresniti po gobcu«. Markantna in prvinska zbirka, ki ne dopušča ravnodušja! > SARA VIRK

NEŽA ZAJC

SAMOTEN SVET

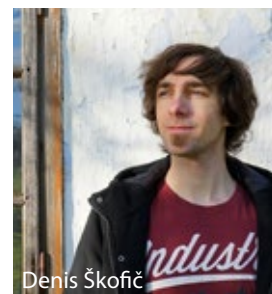
Pesnitve in pesmi

Celjska Mohorjeva družba,
2023, t. v., 148 str., 22,50 €

Samoten svet je četrta pesniška zbirka Neže Zajc po zbirkah *Ime gore*, *Igla v mrku* in *Brez slovesa*. Kot avtorica zapiše v predgovoru, je »samota predpogoj za sleherno svobodo« izražanja in ustvarjanja, in samotni svet se izkaže za zbirko, zares potopljeno v občutje samote in bolečine, trpljenja zaradi težkih bremen. Ponovno gre za povzdignjeno, gosto metaforično poezijo, ki je zakodirana in naplastena, pri tem pa se drži ustaljenih norm, kot so inverzije, asonance in rime. Zbirka je polna trpkosti in mističnih podob, ki se obračajo na presežno in z njim iščejo skupno besedo pokore in utehe. > VERONIKA ŠOSTER

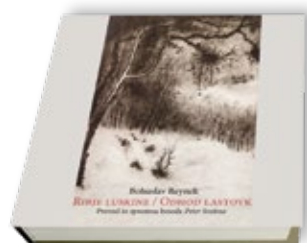
DENIS ŠKOFIČ

TUSKULUMCankarjeva založba, zbirka Poezija,
2023, t. v., 96 str., 27,99 €, JAK

Denis Škofič

Tretja pesniška zbirka Denisa Škofiča (1985) nadaljuje, pogloblja in razširja samosvoj pesniški svet, ki ga je zarisal s prvencem *Sprehajalec ptic* (2013) in nato zbirko *Seganje* (2017). Za prvenec je bil nominiran za Jenkovo nagrado in kritično sito, z naslednjo

zbirko se je uvrstil na širši seznam nominirancev za Jenkovo nagrado, z obema pa zbudil poleg priznanja kritikov tudi navdušenje bralcev; njegove pesmi so prevedene v angleščino, madžarščino, hrvaščino in grščino. *Tuskulum* je gosto, poetično in vsebinsko nasičeno branje, ki se že takoj na prvi strani neustavljivo razlike kot biblična povodenj, ki podira, briše in nato gradi svet na novo iz oplajajoče temne usedline arhetipskega, iz mitov in literarnih referenc, iz spominov, iz materinega, narečnega jezika. Škofiča označujejo kot panonskega pesnika murskih mrtvic in dediča temnih modernistov, kot sta Strniša in Zajc, predvsem pa kot pesnika, ki je ustvaril avtonomno, lastno poetičnost, lasten umetniško domišljjski svet. Mojstrsko obvlada drsenje z narečja v knjižni jezik in nazaj; ko piše, nenehno obnavlja in priklicuje spomin, obrača pričakovano, menja vloge, snema in natika maske, niza večpomenske metafore, ponavlja, toda v ponovitvah vzpostavlja nov pomen ... Sredi muljastih mlakuž, odrezanih glav človeka / živali / maske /, ritualov, pomenov, ki se nenehno razblinjajo in prerajajo, je pozicija poezije *tuskulum*, mirno in udobno zavetje. Zbirko dopolnjuje pronicljiva spremna beseda Tanje Petrič. > MAJA ČREPINŠEK

BOHUSLAV REYNEK

**RIBJE LUSKINE /
ODHOD LASTOVK**

prevod: Peter Svetina

KUD Logos, zbirka Poezije,
2023, m. v., 216 str., 20 €

Prvič se v samostojni knjižni izdaji v slovenščini predstavlja češki pesnik Bohuslav Reynek (1892–1971). Knjiga prinaša dve zbirki, ki ju loči pol stoletja – *Ribje luskinke* so njegova prva zbirka pesmi v prozi iz leta 1922, *Odhod lastovk* pa njegova zadnja, izdana postumno leta 1985. V svoji poeziji se najizraziteje naslanja na krščansko tradicijo, a »tematizacija svetopisemskih elementov je pogosteje nekonvencionalna« kot konvencionalna, zapiše prevajalec in avtor spremne besede Peter Svetina. Zelo pomembna zanj je tudi narava, pa naj gre za širjave gozdov in njiv ali za najintimnejše udobje lastne hiše. Pesmi so zapisane v tradicionalnih oblikah in z uporabo inventivnih rim, njegova pozornost na detajle in ostro pesniško oko pa pozlatita še tako vsakdanje predmete in pojave. > VERONIKA ŠOSTER

XAN PHILLIPS

TRUPprevod: Nina Dragičević,
Nataša VelikonjaŠkuc, zbirka Vizibilija,
2022, m. v., 80 str., 20 €

Z zbirko *Trup*, ki je prejela ameriško literarno nagrado lambda za najboljšo trans pesniško zbirko leta 2020, se predstavlja ameriški pesnik Xan Phillips, eden ključnih novih glasov transpoezije. Kot v spremni besedi zapiše Nataša Velikonja, gre za presečišče afroameriške in transpozicije, v njegovem pisanju najdemo mnogotere spole in fluiden pesniški subjekt, kar ne nakazuje samo fluidnosti slovničnega in identitetnega spola, temveč tudi nestabilnost črnske realnosti: »zagrabim našega nepravilnega boga za bisere / obešene za vrat in vprašam // zakaj je v svojem siju mirno sedel / vsa ta tisočletja / gledal kako moji ljudje umirajo«. Izrazita je tematika telesnosti, pri čemer telo ni avtonomno, ampak podvrženo družbenemu nasilju, razdrobljenosti pa pesmi odgovarjajo tudi strukturno, ne samo vsebinsko, saj se napajajo iz likovne poezije. Močna in neustavljiva poezija: »mi nismo tu, da bi karkoli sesuli / mi smo prišli, da bi to veliko zgradbo požgali do tal«. > VERONIKA ŠOSTER

DEJAN KOBAN

PRE_VEČGoga, zbirka Goga,
2023, m. v., 160 str., 24,90 €, JAK

Oktobra 2020 je 49 izbranih slovenskih in hrvaških pesnikov prejelo povabilo pesnika Dejana Kobana (1979), da ustvarijo pesem, dolgo do pet verstic. Koban si je nato v projektu, v katerem preizprašuje odgovornost posameznika do družbe in samega sebe, njihove verze dal vtetovirati v kožo – ker je koža opna med notranjim in zunanjim svetom, poezija, vpisana v lastno kožo, pa zavezujoča. Telo pesnika se je s tem v večletnem body art projektu preobrazilo v pesniško telo. Tiskana pesniška zbirka je zaokroženo umetniško delo, ki združuje fotografije poezije na Kobanovi koži (Nika Hölbl), prevode pesmi v angleščino, nemščino, italijanščino in hrvaščino, likovno oblikovanje knjige (Jana Kumberger), tipografsko oblikovanje tetovaž (Lina Sabari), spremno študijo (Monika Vrečar) in spremno besedo (Nežka Struc). Koban je po pesniškem prvencu *Tebi* (1998) objavil pesniške zbirke *Metulji pod tlakom*, *Razporeditve*, *Frekvence votlih prostorov*, *Klastrafak* in *Najbolj idiotska avtobiografija na svetu in izven*. Njegove pesmi so prevedene v šestnajst jezikov, soustvarja pa tudi neformalno umetniško platformo Ignor in deluje kot urednik založbe Črna skrinjica, ki je specializirana za izvirno in prevodno poezijo ter pesniško teorijo. > MAJA ČREPINŠEK

... verze dal
vtetovirati
v kožo ...

EDWARD ST. AUBYN

PATRICK MELROSE

4–5: Materino mleko; Končno

prevod: Ana Barič Moder

Mladinska knjiga, zbirka Roman,

2023, t. v., 445 str., 39,99 €, JAK

Edward St. Aubyn

Angleški pisatelj Edward St. Aubyn (1960) je plemiškega rodu, rojen v družini višjega razreda, vendar z nasilnim očetom, ki ga je kot mladca spolno zlorabljal, tako da je moral po tem, ko je odrasel, poiskati pomoč tudi v psihoterapiji. V obdobju od leta 1992 do 2004 je (tudi iz terapevtskih

razlogov) napisal pet polavtobiografskih romanov, v katerih je preko glavnega lika Patricka Melrosa obračunal s svojo preteklostjo. Z izbrusenim stilom in prostodušno pripovedjo je razkril aristokratski svet Angležev, obseden z razkazovanjem bogastva in seksom, v to pa umestil svojo družino, odraščanje v njej ter kasnejši spopad s travmami iz otroštva. Leta 2020 smo v poslednjem prevodu pokojnega Uroša Kalčiča (in v eni knjigi) dobili prevod prvih treh romanov, ki so bili napisane časovno skupaj, izšli so v letih 1992–1994, zdaj pa sta v tudi izvrstnem prevodu Ane Barič Moder v drugi knjigi izšla še zadnja dva, *Materino mleko* (2005) in *Končno* (2012), ki sta bila napisana precej kasneje. V njem se je avtor lotil junakove zrelejše dobe, ko skuša doseči življenjsko ravnovesje z odvetniškim delom, starševstvom dveh otrok in v zakonu z Mary, ob tem pa reševati tekoče težave, torej poskrbeti za vse bolj betežno mater Eleanor, ki so jo prizadele možganske kapi, in razčistiti svoj odnos z alkoholom. Ta ostra in besedno virtuoza satira, ki se sklene z dramatičnim zaključkom, je leta 2018 dobila tudi televizijsko serijo v petih delih (vsak od njih je pokrila en roman), v kateri je nastopil Benedict Cumberbatch, medtem pa je četrti roman *Materino mleko* dobil tudi samostojno filmsko ekranizacijo. > SAMO RUGELJ

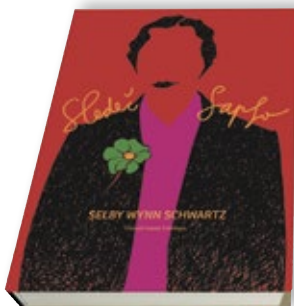
SELBY WYNN SCHWARTZ

SLEDEČ SAPFO

prevod Nataša Velikonja

Škuc, zbirka Vizibilija,

2023, m. v., 220 str., 25 €, JAK

Nekonvencionalni roman tke veliko tapiserijo sprva nepovezanih niti življenj številnih žensk. O njih roman pripoveduje prvoosebno, v ženski množini. Prva spregovori Sapfo, nato se šepet mnogih zlije v vse glasnejši in bolj artikuliran glas, ki svetu sporoča: *Me vse smo Sapfo!* Poetični okruški ustvarjajo vtis, da oko kamere drsi skozi čas in prostor. Ko se kamera ustavi, poblisne iztrgana stran iz življenja zgodovinsko verodostojnih osebnosti. Poleg znanih, kot so Virginia Woolf, Sapfo, Elenora Duse, Sarah Bernhardt, Gertrude Stein ..., na prizorišče stopajo mnoge druge, na primer Lina Poletti, Natalie Barney, Sibila Aleramo ... Vsem je skupno, da so bile namerano spregledane. V opomin, kako so bile obravnavane, roman namerano minimalizira moške like, ki jim namenja le vrstico ali dve, medtem ko ženske pripovedujejo o boju za svoj glas in trganju iz spon patriarhalne družbe, ki jim ni priznavala pravic enakovrednih človeških bitij, zmožnih samoodločanja. Čeprav roman zajema časovni razpon od leta 630 pred našim štetjem dalje, je žaromet usmerjen na sodoben odnos do žensk in do LGTB skupnosti. Selby Wynn Schwartz se je s tem romanom uvrstila med izbran_ke/ce, ki so za prvenec prej_e/le/li nominacijo za Bookerjevo nagrado. > MAJA ČREPINŠEK

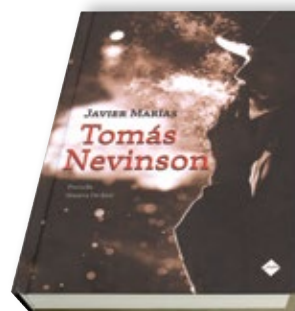
JAVIER MARIÁS

TOMÁS NEVINSON

prevod: Marjeta Drobnič

Cankarjeva založba,

2023, t. v., 646 str., 46,99 €, JAK

Tomás Nevinson iz leta 2021 je poslednji, obsežen roman znamenitega, nesrečno preminulega španskega pisatelja Javierja Mariása (1951–2022), ki ga v slovenščini zelo dobro poznamo, saj imamo prevedena vsa njegova pomembna dela (skorajda vse je vrhunsko prevedla Marjeta Drobnič, uredil pa Andrej Blatnik), od romana *Tako belo srce* (1992), s katerim je zaslovel po vsem svetu, do obsežne trilogije *Tvoj obraz jutri*. *Tomás Nevinson* se vsebinsko navezuje na avtorjev prejšnji roman *Berta Isla* iz leta 2017, istoimensko junakinjo, poročeno s Tomásom Nevinsonom, britanskim agentom, ki je bil bolj ali manj ves čas odsoten, ona pa si je medtem morala sama organizirati življenje in čakanje nanj. Tokrat je glavni junak Nevinson sam, zdaj je že upokojeni vohun v Madridu v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, z nekdanjo ženo Berto pa ima občasne (tudi spolne) odnose, drugače pa je našel nekakšno življenjsko ravnotežje, dokler ga ne obišče nekdanji tajni sodelavec Bertram Tupra in mu ponudi zadnji primer: Nevinson naj bi med tremi ženskami, ki živijo v majhnem španskem mestu (dve od njih sta poročeni), odkril tisto, ki se je vanj zatekla že pred desetletjem, potem ko je bila aktivno udeležena v ubijalskih terorističnih napadih baskovske tajne organizacije ETA. Nevinson, izjemno izobražen in načitan (trdi, da to velja za veliko vrhunskih vohunov), ponudbo sprejme, se z imenom Miguel Centurión preseli v mesto in stanovanje, ki mu ga namenijo, in začne ta tvegani projekt ... Vohunska shriljivka, pisana v vrhunskem leposlovnem slogu, začinjena z virtuoznimi zgodbami iz filmov in romanov, ki se obenem prefinjeno ter skoraj filozofsko sprašuje o globljem pomenu ubijanja, (ne)smislu terorizma in uravnavanju življenja ter medosebnih odnosov. > SAMO RUGELJ

JAROSLAVA BLAŽKOVÁ

HAPPYENDI

prevod: Stanislava Chrobáková Repar

Pivec, zbirka Branje. Proza,

2024, t. v., 148 str., 24,90 €

Roman v pismih slovaške pisateljice in disidentke Jaroslave Blažkové (1933–2017) je intimna zgodba o minevanju, o ženski, ki je izgubila domovino in dom, po desetletjih skupnega življenja političnega izgnanstva v Kanadi pa izgublja še moža, ker je kap nekdanj ekstrovertiranega filozofa in ostroumnega predavatelja pohabila v *Ptička, Dušico, Otroka*. Ne more več govoriti, ne more skrbeti zase, ne more biti več sam. Občutenje izkoreninjenosti in tujosti v svetu se stopnjuje v tesnobo, kakršno pred nerazumljivim svetom občuti mož-otrok. Pripovedovalka se je iz intelektualke in pisateljice prelevila v njegovo zaščitnico in ljubečo negovalko, grozljivo brezizhodnost pa premaguje s črnim humorjem. Pisma, ki jih pošilja prijateljici Evi, pripovedujejo o življenju *tu, sedaj in tam, prej*. Govorijo o kanadskih sosedih in znancih, o puhli površnosti novega sveta, o plastičnih *happyendih*, o preziru do *etnikušev*, s katerim se soočajo vsi priseljenci, o spominih na mladost v domovini ... Pogumna so, bistroumna in duhovita, čeprav na dnu lebdi nekaj neskončno žalostnega in čeprav pošastni strah, ki preži v temi, prihaja vsako noč bliže. Blažková piše iz osebne izkušnje. V zgodnjih šestdesetih letih je sodila med najpomembnejše mlade avtorje Generacije 56, po sovjetski invaziji na Češkoslovaško leta 1968, ko je emigrirala v Kanado, pa je bilo njeno delo v domovini povsem izbrisano. Njene knjige v stari domovini niso smele izhajati do leta 1989. > MAJA ČREPINŠEK

VLADIMIR NABOKOV

KRALJ, DAMA, FANT

prevod: Borut Kraševac

LUD Šerpa, zbirka Klasična šerpa,
2023, m. v., 242 str., 20 €, JAK

Če vemo, da je znameniti rusko-ameriški pisatelj Vladimir Nabokov (1899–1977) svoj drugi (v ruščini napisan) roman *Kralj, dama, fant* objavil leta 1928, napisan pa je bil v letu poprej, potem lahko vidimo, kako tekoče je bil v stiku s takratnimi trendi v zahodnjaški žanrski literaturi. Pisan seveda z že tedaj prepoznavno literarno jezikovno lego, ki je napovedovala kasnejšega avtorja kulturnih knjig, kot sta *Lolita* (letos bomo dobili njen novi prevod) in *Bledi ogenj*, ter izjemnih memoarskih knjig, kot je *Govori, spomin* (vse tri so bile že napisane v angleščini), je tematiziral klasični in mnogokrat uporabljeni ljubezenski trikotnik: mladi Franz Bubendorf se iz domačega mesta odpelje v Berlin, da bi tam pri poslu pomagal sorodniku, »stricu« Kurtu Dreyerju, ob tem pa se zagleda v njegovo prekrasno ženo Martho, ki kasneje začne načrtovati možev umor, v to zgodbo pa zvleče tudi svojega ljubimca. Seveda pa ima Nabokov na zalogi še nekaj (kvartopirskih) trikov; dopadljivi roman sodobnega ruskega klasika. > SAMO RUGELJ

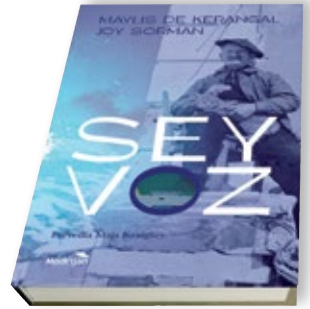
MAYLIS DE KERANGAL, JOY SORMAN

SEYVOZ

prevod: Maja Kraigher

Modrijan, 2023, t. v., 120 str., 21,90 €

Francosko pisateljico Maylis de Kerangal (1967) v slovenščini že kar dobro poznamo po prevodih njenih romanov, kot so *Rojstvo mostu*, *Bežiščnica* in *Na tej točki noči*, mednarodno pa je bil najbrž najbolj odmeven njen tudi prevedeni roman *Pokrpajmo žive*, ki je dobil tudi kritiško hvaljeno filmsko ekranizacijo. *Seyvoz* je kratki roman iz leta 2022, ki ga je napisala skupaj z Joy Sorman (1973), francosko pisateljico, novinarko in kolumnistko, v njem pa tematizirata posledice postavitve jezga Tignes pred sedemdesetimi leti, zaradi katerega so morali potopiti istoimensko vas. Glavni junak je inženir Tomi Motz, star okoli petdeset let, ki se mora zaradi vzdrževalnih del odpraviti k visokogorskemu jezcu Seyvoz (tako je za potrebe romana poimenovan Tignes), po prihodu pa pride v nenavaden svet, kjer ga niti nihče ne sprejme, zato se nastani v samotnem hotelu, pred njim pa počasi začenejo vstajati življenja iz preteklosti, ki se mešajo z bivanjem v tem francoskem zakotju, kamor ne potegne niti telefonski signal, zato življenje ubira povsem svoja pota. Meditacija o posledicah zgodovine na današnje življenje. > SAMO RUGELJ

KATIXA GIRRE

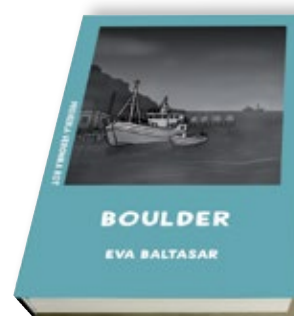
MATERE NE

prevod: Barbara Pregelj

Malinc, 2023, m. v., 223 str., 25 €

Katixa Agirre Miguelez (1981) je španska pisateljica baskovskega porekla, ki v baskovščini tudi piše, diplomirala in doktorirala je iz avdiovizualnih komunikacij, vmes pa tudi magistrirala iz scenaristike. Sprva je

pisala za mladino, potem pa je presedlala na romane, pri čemer je bila deležna nagrad že za svoj prvenec iz leta 2015. *Materne ne* iz leta 2019 je njen drugi roman, nominiran za številne nagrade in šokanten v svoji vsebini: začne se namreč s poročilom o materi, ki je umorila svoja dva sinova dvojčka, kar prvoosebno pripoveduje neimenovana glavna junakinja romana, sama tik pred porodom, ko v navalu hormonov zaradi umetno sproženega poroda spozna, da je detomorilko nekoč poznala (sicer pod drugim imenom). Medtem ko je okrutni umor po nekaj dneh na medijskih straneh že obrobna tema, njo storjeni zločin obsede, saj si na vsak način želi doumeti, za kaj je prišlo do njega, zato v službi zaprosi za neplačan dopust. Roman o rojevanju in umiranju, ustvarjanju in pisanju. > SAMO RUGELJ

EVA BALTASAR

BOULDER

prevod: Veronika Rot

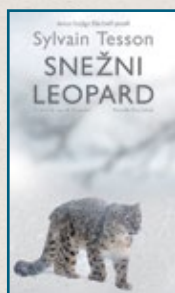
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 93 str., 19,90 €

Katalonska književnica Eva Baltasar (1978) se je uveljavila kot pesnica s kar desetimi pesniškimi zbirkami, ob tem pa je v razmiku štirih let, med 2018 in 2022, napisala tudi trilogijo kratkih romanov, od katerih smo *Permafrost* leta 2023 že dobili v prevodu. *Boulder* je drugi roman trilogije iz leta 2020, napisan s surovo neposrednostjo, kratkimi, odsekanimi, vendar pomenljivimi stavki ter prvoosebno zgodbo; to pripoveduje ženska, ki jo življenje prenaša sem ter tja, dokler se ne najde kot kuharica na tovorni ladji. Nekaj let živi prav zadovoljno življenje, od katerega prav nič ne pričakuje, potem pa se zaljubi v Švedinjo Samsa (ta jo kliče Boulder, saj jo spominja na trpežno, osamljeno skalo) in se z njo preseli na Islandijo. Hitro mine pet let, potem pa Samsa nekega dne pride domov in reče: »Hočem otroka, tvojega,« kar njuno razmerje preobrne proti nejasni prihodnosti, v katerem je na tehtnico postavljeno vprašanje materinstva ali svobode. Intenziven roman. > SAMO RUGELJ

ZBIRKA 'S TERENA'Za pregled vseh izdaj obiščite www.bukla.si/umco

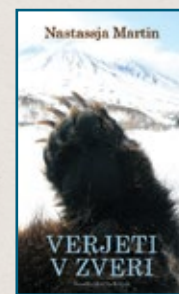
Sylvain Tesson je francoski pisatelj in svetovni popotnik.

Na črnih poteh je v prvi vrsti »dnevnik hoje«, v smiselno celoto strukturiran potek misli, občutkov in refleksij, ki se avtorju porajajo med odkrivanjem manj znanih poti in stezic francoske pokrajine. Rezultat je poetska hvalnica starim časom.

Sylvain Tesson **NA ČRNIH POTEH**

»Občutek sem imel, da jo vidavam povsod: na šopu trave, za kamnitim skladom, v senci. Ideja leopardinje me je obsedla.«

Sylvain Tesson se v knjigi *Snežni leopard* odpravi v visoke planote Tibeta po sledih skrivnostnega in redkega prebivalca teh koncev sveta: snežnega leoparda.

Sylvain Tesson **SNEŽNI LEOPARD**

Nastassja Martin je francoska pisateljica in antropologinja. *Verjeti v zveri* je njen prozni prvenec, v katerem prvoosebno popisuje travmatično izkušnjo medvedjega napada.

Mjedka, izraz ljudstva Kamčatke, označuje ljudi, ki so preživeli napad medveda in tako obstali v stanju vmesnega med živaljo in človekom.

Nastassja Martin
VERJETI V ZVERINakup: na spletni strani www.bukla.si • po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah.

LEILA SLIMANI

GLEJTE, KAKO PLEŠEMO

Dežela drugih, knj. 2

prevod: Saša Jerele

Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,

2023, t. v., 327 str., 34,99 €

Leïla Slimani

Francosko avtorico maroškega porekla Leïlo Slimani (1981) v slovenščini že poznamo po srhljivki *Uspavanka*, ki je prejela tudi nagrado goncourt za najboljši francoski roman, in *Deželi drugih* iz leta 2020 (prevedena je bila čez dve leti), s katero je avtorica (ki je ob tem napisala še nekaj neleposlovnih knjig, denimo *Seksualno življenje v Maroku*) začela ambiciozno zgodovinsko trilogijo, v kateri se je odločila pred bralca s pomočjo svojih literarnih junakov razgrniti zgodovino Maroka po drugi svetovni vojni. V prvem delu sta tako junaka maroški vojak Amin in njegova izbranka Mathilde, v drugem delu z naslovom *Glejte, kako plešemo*, ki je izvirno izšel leta 2022, pa spremljamo njuna otroka Ajšo in Selima, ki si na ozadju maroškega osamosvajanja utirata pot v svojem življenju: Ajša se odpravi v Francijo, da bi se tam izšolala za zdravnico, Selima pa premami bolj svoboden način življenja ter zahodnjaški hipiji, ki prihajajo v Maroko, in njihove ideje. Leïla Slimani, navdahnjena z družinsko zgodbo, pred nami spet izriše razkošno podobo dežele, ki jo razcepljajo nasprotja, in junake, ki se ne predajo. Tankočutno! > SAMO RUGELJ

nih knjig, denimo *Seksualno življenje v Maroku*) začela ambiciozno zgodovinsko trilogijo, v kateri se je odločila pred bralca s pomočjo svojih literarnih junakov razgrniti zgodovino Maroka po drugi svetovni vojni. V prvem delu sta tako junaka maroški vojak Amin in njegova izbranka Mathilde, v drugem delu z naslovom *Glejte, kako plešemo*, ki je izvirno izšel leta 2022, pa spremljamo njuna otroka Ajšo in Selima, ki si na ozadju maroškega osamosvajanja utirata pot v svojem življenju: Ajša se odpravi v Francijo, da bi se tam izšolala za zdravnico, Selima pa premami bolj svoboden način življenja ter zahodnjaški hipiji, ki prihajajo v Maroko, in njihove ideje. Leïla Slimani, navdahnjena z družinsko zgodbo, pred nami spet izriše razkošno podobo dežele, ki jo razcepljajo nasprotja, in junake, ki se ne predajo. Tankočutno! > SAMO RUGELJ

JUDITH HERMANN

DOMA

prevod: Slavo Šerc

LUD Šerpa, zbirka Klasična šerpa,

2023, m. v., 162 str., 20 €, JAK

Judith Hermann

Nemško pisateljico Judith Hermann (1970), eno najpomembnejših v njeni generaciji, v slovenščini že poznamo po njeni kratkoprozni zbirki *Poletna hiša, pozneje*, ki je v domovini dosegla skoraj kulturni status, zdaj pa smo dobili še prevod njenega najnovejšega romana *Doma*, ki je izvirno izšel leta 2021. V njem nas srednjeletna prvoosebna pripovedovalka pelje skozi sedanje življenje, pri čemer nam najprej postreže s svojo zgodbo izpred skoraj tridesetih let, ko je bila tik na tem, da se pridruži čarodeju in njegovi ženi ter postane del njune ekipe in asistentka, torej tista, ki jo v zaboju prežagajo na pol – povabita jo, da bi se z njima vkrcala na ladjo za Singapur in imela tri predstave tedensko. A tej ponudbi reče ne in tri desetletja kasneje pristane ločena nekje daleč v obmorskem mestecu, kjer živi umirjeno življenje ter pomaga bratu, ki ima tod pristaniški lokal, hčerka pa je daleč stran in z njo skoraj nima stikov. V poročevalskem, skoraj neosebni slogu pripovedovalka pred nami niza dogajanje, od brata, ki se je zapletal z motenim in več kot pol mlajšim dekletom, prek nove prijateljice, ki ji predstavi svojega brata, robatega in odmaknjenega kmeta, s katerim se sčasoma zbliža ravno zato, ker sta tako drugačna, do stalnih pisem nekdanjemu možu, čudaku, ki obsesivno zbira nekoristne stvari, a jo morda še najbolj razume. Premočrtni roman, ki bralca vabi vse do konca. > SAMO RUGELJ

ga romana *Doma*, ki je izvirno izšel leta 2021. V njem nas srednjeletna prvoosebna pripovedovalka pelje skozi sedanje življenje, pri čemer nam najprej postreže s svojo zgodbo izpred skoraj tridesetih let, ko je bila tik na tem, da se pridruži čarodeju in njegovi ženi ter postane del njune ekipe in asistentka, torej tista, ki jo v zaboju prežagajo na pol – povabita jo, da bi se z njima vkrcala na ladjo za Singapur in imela tri predstave tedensko. A tej ponudbi reče ne in tri desetletja kasneje pristane ločena nekje daleč v obmorskem mestecu, kjer živi umirjeno življenje ter pomaga bratu, ki ima tod pristaniški lokal, hčerka pa je daleč stran in z njo skoraj nima stikov. V poročevalskem, skoraj neosebni slogu pripovedovalka pred nami niza dogajanje, od brata, ki se je zapletal z motenim in več kot pol mlajšim dekletom, prek nove prijateljice, ki ji predstavi svojega brata, robatega in odmaknjenega kmeta, s katerim se sčasoma zbliža ravno zato, ker sta tako drugačna, do stalnih pisem nekdanjemu možu, čudaku, ki obsesivno zbira nekoristne stvari, a jo morda še najbolj razume. Premočrtni roman, ki bralca vabi vse do konca. > SAMO RUGELJ

RACHEL TREZISE

ŠESTNAJST

ODTENKOV NOROSTI

prevod: Suzana Tratnik

Beletrina, zbirka Beletrina,

2024, t. v., 384 str., 27 €, JAK

V obsežnem romanu spremljamo življenje ljudi v majhnem kraju v Walesu; spadajo v revnejši sloj, stari so med 30 in 40 let, polni so upanja v boljši jutri, ki pa ga ni in ni. V ospredju so tri mlade ženske: frizerka Rhiannon, diplomiranka Ellie, ki dela v tovarni, in Siân, mama treh otrok z dvema službama. Pari in posamezniki se ne morejo rešiti ruralnega okolja, ki ga avtorica tako slikovito opisuje, da lahko vohamo prežgano olje, ki smrdi iz hiš, ko se dela pomfri, znoj moških in nesorazmerno drage parfume, s katerimi želijo ženske izživeti neko ukradeno identiteto, za katero so pripravljene plačati svoj zadnji funt. Življenje, kakršno je – smrdljivo, zajebano, nepredvidljivo – si pogosto lajšajo z omamo. Avtorica, pisateljica in dramatičarka, tudi sama Valizanka, rojena leta 1978, do potankosti obvlada sleng in žargon tega miljeja, ki sta značilna za ljudi, oropane poguma, ki ne znajo živeti brez podpore drog: »To je tudi zaradi tistega praška več ... dvakrat snifnem v soboto in nisem več v redu do srede ... kurc, šla sem naravnost k njemu in ga vprašala, kva ma. Rekel mi je, da ma disco tablete ...« Prepovedane droge, prepovedana telesa, prepovedani posli in veliko travm – bralci se ves čas sprašujemo, ali bo komu le uspelo zapustiti to propadajoče okolje. Si v resnici to sploh želijo ali so sanje o boljšem življenju v Ameriki samo še eden od pobegov, ki jim pomaga, da se prebijajo iz dneva v dan? »Nekateri ljudje niso srečni, dokler ne najdejo česa, kar jim vzbuja slabo počutje.« Družbeni roman brezkompromisno pokaže, kako životarijo ljudje na socialnem dnu in kako so prav zaradi nenehne slutnje konca ali smrti toliko bolj pripravljeni izkoristiti za užitek vsak trenutek, ki se jim ponudi, saj nikoli ne vedo, kdaj bo zadnji. Šov se mora nadaljevati ... > URŠKA KRIŠELJ

NATALIA GINZBURG

DRAGI MICHELE; MALE VRLINE

prevod: Anita Jadrič

Mladinska knjiga, zbirka Kondor,

2023, t. v., 304 str., 32,99 €

Znamenito italijansko pisateljico Natalie Ginzburg (1916–1991), ki je po očetovi strani izhajala iz tržaške judovske družine, smo v slovenščini pred leti spoznali v avtobiografskem romanu *Družinski besednjak* (1963, sl. prevod 2013), v katerem je avtorica popisala dogajanje v njihovem domu med tridesetimi in petdesetimi leti prejšnjega stoletja, ki je bil priljubljeno srečevališče torinske intelektualne smetane. Zdaj sta v eni knjigi izšli še njeno esejistično delo *Male vrline* iz leta 1962 in kratki roman *Dragi Michele* iz leta 1973. Kot je koncizno zapisal Andrej Ilc, so njeni eseji bralski biser, h kateremu se človek vrača vedno znova. Spisani med letoma 1944 in 1962 vsi po vrsti nosijo izrazit osebni pečat, v branju pa lahko polno uživamo, ne da bi poznali podrobnosti iz njenega življenja. »Naj piše o medvojnem izgnanstvu svoje družine (*Zima v Abrucih*), spominih na Cesareja Paveseja (*Prijatelj portret*), svojem odnosu do pisanja (*Moj poklic*) ali o starševstvu in ravnanju z otroštvom (*Male vrline*), vedno (za)čutimo njeno prisotnost, a ta ni nikoli vsiljiva, po drugi strani pa si tako ali tako ne moremo kaj, da ne bi kar naprej prikimavali njenim precizno izraženim mislim (esej *Male vrline* iz leta 1960 je eden najradikalnejših in najpogumnejših razmislekov o starševstvu, kar jih boste kdaj prebrali) in občudovali njeno fantastično sposobnost izražanja.« Žlahtno intelektualno pisanje! > SAMO RUGELJ

MASSIMO RECALCATI

UČNA URA

Zagovor pedagoškega erosa

prevod: Jernej Šček

UMco, zbirka Preobrazba,

2024, m. v., 198 str., 24,90 €, JAK

Massimo Recalcati

Pedagoški proces in učiteljska vloga v njem se v zadnjem času spoprijemata z mnogimi izzivi, pri katerih so pod vprašaj postavljena temeljna vprašanja o načinu poučevanja ter šoli kot vzgojni instituciji. Italijanski mislec Massimo Recalcati (1959) je kot dolgoletni profesor in filozof več

kot poklican za razmislek o tem. Je namreč teoretski in terapevtski psihoanalitik, akademik, ustanovitelj klinike za novo simptomatiko, plodovit esejist – doslej je objavil več kot petdeset samostojnih monografij pri najprestižnejših italijanskih založbah – slovit publicist, urednik specializiranih knjižnih zbirk, dramski scenarist ter avtor dokumentarnih oddaj. Knjiga *Učna ura: zagovor pedagoškega erosa* je njegov prvi prevod v slovenščino in temeljno esejistično delo sodobne pedagogike, ki na podlagi filozofskih in psihoanalitičnih uvidov kritično presoja tako avtoritarni kot permissivni model vzgoje, predvsem pa nemoč šolskega izobraževalnega sistema, ki podleaga tržni logiki, namesto da bi netil željo po znanju, brez katere je sleherno prenašanje vednosti onemogočeno. V razredu se med učno uro lahko zgodi pravi mali čudež: spoznavni objekt se preobrazi v »erotičnega«, predajanje znanja pa se naelektri in utelesi na svojevrsten način. Recalcati se ob tem v knjigi eruditsko sprašuje, kaj pomeni biti učitelj v potrošniško in tekmovalno naravnani družbi. Pri tem avtor črpa tudi iz osebne izkušnje ter svoje ideje idealnega učitelja, saj je v otroštvu veljal za idiota, drugega razreda osnovne šole ni izdelal, češ da je nesposoben za učenje, zato pri svojem govorjenju, ko skuša koga kaj naučiti, vedno naslavlja njega, idiotskega otroka, kakršen je bil. Knjigi, ki bo pri učiteljih gotovo vzbudila premišljevanje o lastnem pedagoškem poslanstvu, je eruditsko spremno besedo napisal prevajalec, filozof in pedagog Jernej Šček. > SAMO RUGELJ

SODOBNA ŠOLA IN POUK

v luči didaktične zapuščine

Franceta Strmčnika

urejanje: Damijan Štefanc, Jana Kalin

Univerza v Ljubljani, zbirka Razprave FF,

2023, m. v., 253 str., 23,90 €

Monografija osmih razprav se opira na bogat opus, ki ga je zapustil prof. dr.

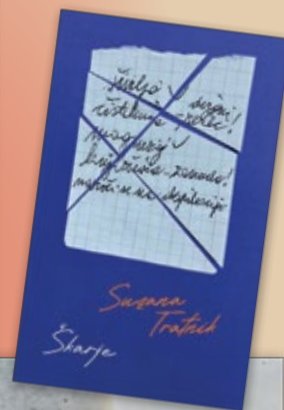
France Strmčnik, zaslužni profesor Univerze v Ljubljani, na njegova teoretična spoznanja in strokovne poglede, ki jih pisci razvijejo v luči sodobnosti ter v razmislek ponudijo vprašanja prihodnjega razvoja didaktike. Dvanajst avtorjev, vsi vrhunski strokovnjaki na področju pedagogike in didaktike, naslovijo znanstveno teorijo omenjenih področij in njun sodobni razvoj, aktualne izzive v šolstvu in sistemske rešitve v praksi. Široka vsebina ponuja teoretske razmisleke, ki so podprti z rezultati empiričnih raziskav in so bogata pridobitev za pedagoške raziskovalce, pedagoge in predvsem vse pedagoge, ki se bodo v prihodnosti zaradi razvoja tehnologije soočili z velikimi spremembami v didaktiki in pedagogiki. > AJDA VODLAN

Zbirka Lambda

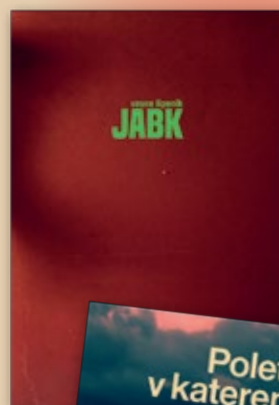
novosti

Milan Šelj
JEZIK JE KLJUČ

Suzana
Tratnik
Škarje

JABK

HÉLÈNE DE
MONFERRAND
SUZANNIN
DNEVNIK

Poletje,
v katerem
te ni

Milan Šelj
Jezik je ključ

Suzana Tratnik
Škarje

Vesna Liponik
Jabk

Héléne de Monferrand
Suzannin dnevnik

Petar Andonovski
Poletje, v katerem te ni

Distribucija: buca.si

Slovenska matica je naša druga najstarejša knjižna založba, ustanovljena je bila leta 1864, tako da letos praznuje 160. obletnico obstoja. Zavezana je izdajanju nekomercialnih, zahtevnejših del s področja zgodovine, družboslovja, filozofije, pa tudi leposlovja in naravoslovja. Že nekaj let jo ambiciozno vodi Ignacija Fridl Jarc, ki je v tem času močno povečala število izdanih knjig, obnovila nekatere njene zbirke, osvežila njeno podobo, jo (tudi z mnogimi dogodki) skuša približati širši javnosti, še zmeraj pa jo s svojo intelektualno širino trdno vpenja v tradicijo. Ob tem izjemnem jubileju smo z njo opravili krajši pogovor.

»Pravzaprav tako velikega razhoda med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo sploh ni.«

Bukla: Najprej iskrene čestitke za 160 let delovanja založbe Slovenska matica. Kako gledate na ta, zdaj že precej oddaljeni dogodek?

Fridl Jarc: Ustanovitev Slovenske matice pred 160 leti je bila veličasten dogodek, predvsem zaradi nalog, ki so jo čakale le pred nekaj več kot stoletjem in pol. Kot druga najstarejša slovenska založba je morala poskrbeti za razvoj slovenskega knjižnega jezika in slovenske strokovne terminologije, izdajanje zahtevnejših knjig, kot so učbeniki in tudi znanstvena dela, vsekakor pa tudi krepitev slovenske narodne zavesti in identitete. Zbirala in odkupovala je dragoceno slovensko pisno kulturno dediščino, tudi rokopise slovenskih avtorjev, skrbela za postavljanje spomenikov našim literatom ter tako ohranjala spomin na naše književne duhovne očete.

Bukla: Kako imate namen obeležiti to spoštljivo obletnico?

Fridl Jarc: V duhu tradicije bomo proslavili tudi letošnjo obletnico. Najprej s slavnostno akademijo, na kateri bo slavnostni govorec nagradjenec Prešernovega sklada Dušan Jelinčič, tržaški Slovenec, s čimer se Slovenska matica poklanja vsem, ki širijo slovenstvo in slovenski jezik na vseh celinah sveta. Poudarim naj, da se bodo dogodka udeležili tudi predstavniki drugih slovanskih matic. Še isti dan bo v prenovljeni dvorani Slovenske matice potekal pesniški večer z najuglednejšimi slovenskimi avtorji, nagradjenimi z nagrado Prešernovega sklada za poezijo, letošnjo slavljenko Miljano Cunta, Branetom Senegačnikom in Urošem Zupanom. S pomočjo Glasbene matice in njene zavzete predsednice Veronike Brvar bomo nato lahko v nedeljo, 4. februarja 2024, na dan naše ustanovitve pred 160 leti, v Viteški dvorani Križank na koncertu prisluhnili še uglasbenim pesmim petih Matičinih pesnikov iz zbirke Mozaiki, poleg Cunte in Senegačnika še poeziji Davida Bandlja, Renata Quaglie in Neže Zajc, razglasili pa bomo tudi nagrajence Maticinega natečaja za najboljšo pesem v kategoriji dijakov in kategoriji študentov. Prireditve, posvečene naši obletnici, se bodo vrstile vse leto. Posebej pa naj izpostavim, da bo izšla tudi knjižna monografija *Slovenska matica ob 160-letnici* s portreti naših predsednikov, ki krasijo našo dvorano in sejno sobo in bodo prvič predstavljeni širši javnosti.

Bukla: Lep program. V kakšni kondiciji je Slovenska matica, odkar jo vodite?

Fridl Jarc: Slovensko matico sem prevzela po petintridesetih letih vodenja Draga Jančarja, ki ji je s svojim literarnim občutkom in avtoriteto

vedno dajal častljivo duhovno podstat. Zaradi občutnega zmanjševanja prodaje knjig, s katerim se soočamo prav vsi založniki, pa je bila v slabši finančni, tudi organizacijski kondiciji. Moja želja je bila, da Slovenska matica postane to, k čemu jo zavezuje njeno ime, to je mati slovenske kulture, jezika in slovenstva kot identitetne točke naše družbe. Zato smo odprli njena vrata številnim prireditvam, najširši javnosti, obiskujemo šole in domove za ostarele, povezujemo Slovence na vseh celinah sveta, organiziramo okrogle mize, posvete in simpozije, kjer gojimo kulturo dialoga, sposobnost kritičnega mišljenja in slavimo svobodo govora ne glede na politično ali kakršno koli drugo pripadnost ali prepričanje. V času od mojega nastopa smo skoraj potrojili število izdanih naslovov letno in petkrat povečali število vseh dogodkov, ki jih organiziramo. Uredili smo novo prizorišče na prostem, to je naš atrij, pravkar prenavljamo našo dvorano. Načrtov pa je še ogromno.

Bukla: Slovenski matici je bilo pred leti z zakonom priznано, da gre za institucijo posebnega družbenega pomena. Kako vam ta status in pripadajoča denarna sredstva pomagajo pri vsakdanjem delu in načrtovanju vašega založniškega programa? Kako sami vidite poslanstvo Slovenske matice?

Fridl Jarc: Slovenska matica je desetletja opozarjala, da imajo druge slovanske Matice z zakoni urejen svoj status in redno financiranje iz državnega proračuna. Poudarim naj, da Slovenska matica skladno s svojim poslanstvom ne izdaja komercialnih knjig, ampak zahtevnejša leposlovna in znanstvena dela. To pomeni, da ob tako nizkih nakladah, s kakršnimi se soočamo danes, Slovenska matica brez podpore ne bi mogla preživeti. Po zakonu s strani države dobimo povrnen strošek treh osnovnih plač, kar v tem trenutku znese okrog 89 tisoč evrov. Vse drugo moramo enako kot vsi založniki pridobiti s prijavi na razpise Javne agencije za knjigo in drugih institucij, pa tudi s promocijo in prodajo knjig. Upam, da bomo lahko ob tej podpori še dolgo ostali uredniško zvesti Maticinemu izvornemu poslanstvu, to je izdajanju zahtevnejših knjig, ki govorijo o slovenskem jeziku, kulturi, krajini, zgodovini, narodu in njegovih posebnostih, da bomo lahko še vedno založba, ki s svojimi dolgoletnimi zbirkami najbolj celovito pokriva vsa področja slovenskega ustvarjanja in znanstvenega premišljevanja, od dramatike do poezije, od humanistike in družboslovja do naravoslovja.

Bukla: Slovenska matica je založba z dolgo tradicijo, ki pa se mora odzivati tudi na aktualno sodobnost. Kako lovite to ravnotežje s svojimi odločitvami glede knjig, ki jih izdajate?

Fridl Jarc: Pravzaprav tako velikega razhoda med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo sploh ni. V ospredju našega zanimanja je vedno človek, tako nekoč kot danes, spraševanje o tem, kaj ga določa in opredeljuje, bremeni in razveseljuje v njegovi ujetosti v tuzemskost in čuječnosti do vsega presežnega. To so iskali v knjigah Maticini uredniki pred več kot stoletjem in pol in prav to iščemo skupaj še danes. Priznam pa, da je vedno težje, ker kreativna strast in slast z novimi generacijami zaradi digitalizacije ne samo njihovega življenja, ampak tudi že mišljenja, vidno upadeta.

Bukla: Prav pred kratkim ste izdali kratki roman Ferija Lainščka *Življenje nima naslova*, s katerim ste po sto petih letih (!) obudili zbirko Zabavna knjižnica. Kako ste prišli na to posrečeno zamisel, s katero ob tem mimogrede pokažete, kako dolgo že obstaja vaša založba?

Fridl Jarc: Slovenska matica je v svoji dolgi zgodovini ustanavljala številne zbirke. Poseben razcvet so doživele leposlovne zbirke za časa predsednika Frana Levca. Prav on je dal leta 1886 tudi pobudo za nastanek Zabavne knjižnice, ki je izdajala manj zahtevna leposlovna besedila večinoma slovenskih, pa tudi drugih slovanskih avtorjev, a je po razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 zamrla. Ob prihodu na Slovensko matico sem se poglobila v njeno zgodovino in odkrivala 150 let njene pozabljene zbirke. Tako smo obnovili Vezano besedo za izdajanje dramskih besedil in Knezovo knjižnico za izvorno slovensko leposlovje, ustanovila sem pesniško zbirko Mozaiki. Edina zbirka, ki je po vseh teh pobudah s področja leposlovja še manjkala, je bila torej Maticina »knjižnica«, ki bi bila posvečena otrokom in mladini, zato je bilo nekako samoumevno, da bo zdaj že skoraj sto štirideset let stara Zabavna knjižnica pripadla njim. Ponosna sem, da je v svoje novo življenje stopila s kratkim romanom Ferija Lainščka in imenitno opremo in ilustracijami Jurta Engelsbergerja.

Bukla: Slovenska matica je znana po številnih knjižnih in obknjižnih dogodkih, ki jih organizira. Kakšen je odziv nanje in kdo jih obiskuje?

Fridl Jarc: Prireditve smo organizirali v kar nekaj sklopov. Cikel Matica pod zvezdami je posvečen predstavitev Maticinih knjig v naši dvorani ali

atriju, Matičina knjižna potovanja predstavitev po vsej Sloveniji, Matičina čezmejna gostovanja knjižnim obiskom pri Slovencih zunaj naše državne meje, Matičina odprta vrata predstavitev zamejcev in drugih v prostorih Slovenske matice, Matičina povezovanja pa Slovincem po svetu. Poleg tega organiziramo še vrsto okroglih miz, posvetov in simpozijev, posvečenih znamenitim slovenskim osebnostim oziroma dogodkom. Naš Naravoslovno-tehniški odsek mesečno skrbi za naravoslovna predavanja, v ciklu Naj slovenščina odmeva Odseka za slovenski jezik pa odstiramo jezikovna vprašanja. Vse-
 Foto: osebni arhiv

dr. Ignacija Fridl Jarc, tajnica-urednica Slovenske matice

li smo, da se obiskanost naših prireditev in zanimanje za objave Slovenske matice na spletnih portalih nenehno povečujeta. Vse naše prireditve so brezplačne in dostopne najširši javnosti, v letošnjem slavnostnem letu pa smo še posebno pozornost posvetili obiskovanju šol.

Bukla: Na katere projekte in knjižne izide iz zadnjega obdobja pa ste najbolj ponosni?

Fridl Jarc: Zelo nerada izpostavljam posamezne projekte, ker s tem nedvomno naredim krivico vsem drugim, ki so prav tako sodelovali pri pripravi knjižnega programa. Lahko pa naštejemo najzahtevnejše: monografija *Slike* Andreja Jemca, celovit prikaz Slovenske Istre v dveh delih, desetletni projekt prevajanja Plotinovih *Zbranih spisov* Sonje Weiss in večletni projekt izdajanja celovitega prevoda Livijeve zgodovine starega Rima *Od ustanovitve mesta*. Seveda pa smo zaradi nagrad Prešernovega sklada ponosni tudi na zbirki *Nekajkrat smo zašli, zdaj se vračamo* Miljane Cunta in *Pogovori z nikomer* Braneta Senegačnika.

Bukla: Kako pa izbirate avtorje in naslove?

Fridl Jarc: Kar zadeva pripravo programa, ima Slovenska matica vrsto odsekov, ki glavnemu tajniku-uredniku pomagajo podajati predloge za natisne del s posameznih strokovnih in znanstvenih področij, poleg tega vključi še lastne predloge s področja leposlovja. Pri tem imajo prednost dela, v katerih se avtorji dotikajo vprašanj slovenstva.

Bukla: V naši družini je zbirki *Filozofska knjižnica vedno pripadalo posebno mesto na knjižnih policah. Kaj načrtujete izdati v njej v prihodnje?*

Fridl Jarc: Filozofska knjižnica je najstarejša slovenska filozofska zbirka, ki je začela izhajati takoj po drugi svetovni vojni. Po njej je Slovenska matica nedvomno tudi najbolj prepoznavna. Ne nazadnje je tudi največja Matičina knjižna uspešnica izšla v tej zbirki. To je *Dnevnik cesarja Marka Avrelija*, ki ga moramo ponatisniti skoraj vsako drugo leto. Pravkar je v Filozofski knjižnici izšel obsežen prevod Eckhartovih *Latinskih*

pridig, ki ga je pripravil Gorazd Kocijančič. V prihodnjih letih pa bomo pozornost posvetili integralnemu prevodu *Razprave o človeškem razumu* Johna Locka. Načrtujemo še prvi slovenski prevod ameriške filozofinje Marthe C. Nussbaum in njenega dela *Jeza in odpuščanje*, pa izdajo Hobbesovega *Leviathana* ter filozofskih del Pica della Mirandole in Vladimirja Bibikhina.

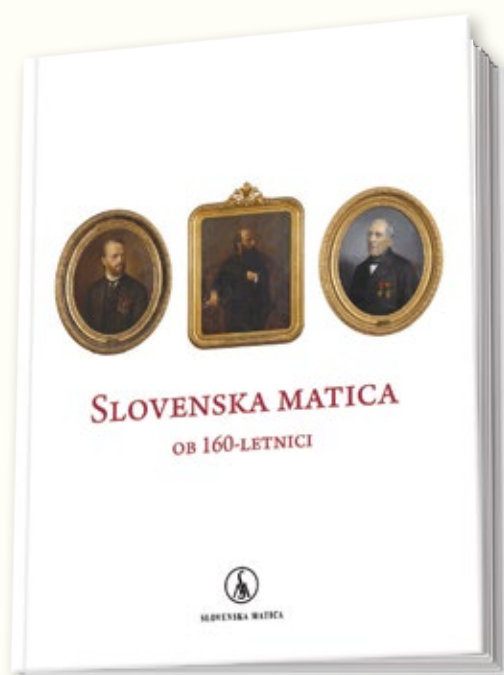
Bukla: Za konec, kaj pa je trenutno na vaši zasebni bralni polici?

Fridl Jarc: Slovenska matica letno izda okrog 25 knjig in pripravi okrog 110 različnih prireditev. Vse to opravimo le štiri zaposlene. Glede na to, da poleg vseh vodstvenih nalog urejam vsaj polovico knjižnih naslovov letno in osebno moderiram vsaj polovico prireditev, je časa za branje drugih del, ki po predanosti do našega najstarejšega kulturnega in znanstvenega združenja ostane, malo. Vsekakor pa je na moji polici vedno Platon, ki me nenehno kliče k iskanju resnice, da življenje čutim kot zelo odgovorno vajo oziroma pripravo za smrt, kakor našo darovnost in čudežnost bivanja poimenuje Platonov učitelj Sokrat. To je misel, iz katere črпам smisel svojega dela, je obenem moj poklon koreninam, iz katerih evropska civilizacija izhaja, je učenje volje do ljubezni, ki bi v teh hudih vojnih časih še kako usodno morala čim prej na svetu zamenjati pogubno zlo, imenovano volja do moči. Trenutno je na polici tudi veliko knjig, na osnovi katerih pripravljam predavanja na Fakulteti za slovenske in mednarodne študije Nove univerze. Na moji knjižni polici je vedno tudi zbirka poezije, da pred spanjem preberem vsaj eno pesem, ob tem pa tudi knjige mojih dragih literarnih, duhovnih prijateljev, med njimi Draga Jančarja, Ferija Lainščka, Kajetana Gantarja, Milčka Komelja. Zraven njih so trenutno v branju *Fojba* Marija Čuka, *Kava pri dišečem jasmínu* Nataše Konc Lorenzutti in *Gorica* Mateje Gomboc, seveda pa predvsem velik kup rokopisov, ki čakajo na skrbno uredniško branje in na čudežni začetek svojega večnega knjižnega življenja.

Bukla: Hvala za pogovor. Lepo praznovanje jubileja želimo in srečno naprej!

Praznujte z nami
z jubilejno knjigo

SLOVENSKA MATICA ob 160-letnici

V sliki in besedi so predstavljeni predsedniki Slovenske matice, delovanje za slovenski jezik in knjigo, zavzetost ob osamosvajanju Slovenije in zgodovina naše historične stavbe.

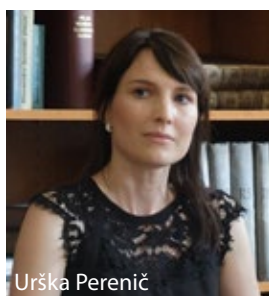
URŠKA PERENIČ

IVAN TAVČAR

(1851–1923);

Na valovih življenja

Beletrina, 2023, t. v., 250 str., 24 €

Urška Perenič

Leto, ki smo ga pravkar pustili za sabo, je bilo posvečeno pisatelju, politiku in nekdanjemu županu naše prestolnice Ivanu Tavčarju. Literarna zgodovinarica, ki je v Jurčičevem letu objavila znanstveno monografijo *Josip Jurčič: pripovednik svojega in našega časa* (Beletrina, 2021), se je

tokrat poglobila v razburkane vode, po katerih je plul gospod z Visokega, ki velja tudi za Jurčičevega literarnega naslednika. V pričujoči monografiji Perenič spletno prepleta Tavčarjevo življenje z njegovim delom. Gotovo bo vsem znano njegovo pozno delo *Cvetje v jeseni*, po katerem je nastal tudi znani film z Mileno Zupančič in Poldetom Bibičem v glavnih vlogah. V monografiji se kronološko sprehodimo skozi celoten Tavčarjev opus, izvemo veliko tudi o njegovih manj znanih zgodnejših delih, življenju in času, v katerem je deloval. Avtorica kot glavno lastnost njegove poetike izpostavlja ljubezen kot neustavljivo silo, ki je včasih nedosegljiva ali celo pogubna, pa vendar nas Tavčarjeva dela nagovarjajo, da si je zanj vredno prizadevati – v svojem sporočilu ostaja še kako aktualen. Snov za svoja dela je črpal iz svojih najbolj notranjih občutenj, in čeprav imamo Tavčarja za realista, je njegova realnost vedno omrežena s tančico domišljije, kar njegovim delom vdihne romantiko. Strokovno spisana znanstvena monografija bo navdušila predvsem tiste bralce, ki se zanimajo za (slovensko) literarno zgodovino. > SANJA PODRŽAJ

FRÉDÉRIC PAJAK

NEGOTIVI MANIFEST

Del 7; Emily Dickinson, Marina Cvetajeva, neizmernost poezije

prevod: Suzana Koncut
LUD Literatura, zbirka Littera picta,
2023, m. v., 320 str., 25 €, JAK

Ta knjiga, inovativna po žanru in izvedbi, je leta 2019 dobila goncourta za biografijo, napisal in zrisal pa jo je Frédéric Pajak (1955), frankofoni švicarski pisec in risar, ki že več kot deset let objavlja serijo »risanih esejev« z naslovom *Negotivi manifest* (do zdaj jih je izšlo devet). V samosvoji literarni vrsti tesno prepleta besedilo in risbo, s tem pa obdeluje povezane biografije velikih osebnosti, ki jih v ozadju dopolnjuje z avtofikijsko linijo. Po Walterju Benjaminu, Vincentu Van Goghu in drugih je sedmi zvezek (kar je navedeno tudi v podnaslovu slovenskega prevoda knjige, kar lahko koga zmede) posvetil Emily Dickinson in Marini Cvetajevi, pesnicama, ki ju na videz vse ločuje, a je avtor prav z njima vstopil v svet »ženske« poezije. Med epizode teh dveh izjemnih življenj Pajak vstavlja odlomke iz njunih pesniških del; ob tem teče tudi tok velikih zgodovinskih dogodkov. Močne, intenzivne črno-bele risbe, ki spremljajo besedilo, se nanj navezujejo predvsem metaforično in tako stopnjujejo njegovo poetiko. Biografiji pesnic nista primerjani ne prepleteni, temveč samo sopostavljeni, s čimer stopa v ospredje vzporedna intenzivnost njune brezkompromisne odločitve za pesništvo in neizmernost poezije. Knjiga, ki odpira nove literarne in vizualne svetove. > SAMO RUGELJ

JURIJ SLATKONJA

(1456–1522);

Od Kranjske do Dunaja

urejanje: Lilijana Žnidaršič Golec,
Metoda Kokole

Slovenska matica in Založba ZRC,
2023, t. v., 231 str., 26 €

... izstopajoča
osebnost
slovenske
preteklosti ...

Med izstopajočimi osebnostmi slovenske preteklosti ima posebno mesto Jurij Slatkonja, sin ljubljanskega meščana, ki je dosegel čast prvega dunajskega škofa, poleg tega pa je bil uspešen skladatelj in vodja dvorne glasbene kapele Maksimilijana I. Habsburškega. Z izjemnimi dosežki, diplomatskimi nalogami in stiki z vidnimi humanističnimi osebnostmi svojega časa priteguje pozornost še po več kot pol tisočletja. To delo je doslej najpopolnejša strokovna monografija o njegovem življenju, delovanju in upodobitvah. Sestavljajo ga prispevki sedmih avtorjev na področjih zgodovinskih, muzikoloških in umetnostno-zgodovinskih znanosti. Razdeljeni so na tri sklope. Prvi predstavljata Slatkonjevo življenjsko in karierno pot na Kranjskem in na Dunaju, pri čemer se osredotoča na njegov izvor in socialno mrežo, ki mu je omogočila izobrazbeno in karierno pot. Drugi sklop, muzikološki, obravnava njegovo delo glasbenika in skladatelja (Maksimilijan I. je pri Slatkonji naročil motet za darilo novemu papežu Leonu X., ta pa je bil nad njim navdušen.). Tretji sklop pa proučuje njegove upodobitve in epitaf na nagrobniku v dunajski stolnici Sv. Štefana. Prispevki temeljijo na arhivskih virih, marsikateri podatek pa je razkrit prvič, med drugim domneva, da je imel enega ali več sinov. Monografija, ki umešča Slatkonjevo življenje in delo v slovenski in širši evropski prostor, nagovarja široko pahljačo bralcev. > MAJA ČREPINŠEK

BLAŽ LUKAN

TRETJA PREDSTAVA

Eseji o drami, gledališču, plesu
in drugih abstrakcijah

Mestno gledališče ljubljansko,
2023, m. v., 380 str., 23 €

Zbirka esejev gledališkega kritika, dramaturga in teatrologa Blaža Lukana (1955) reflektira gledališko, dramsko in plesno produkcijo preteklega desetletja, vendar se izmika klasičnemu kritičnemu pristopu. S predstavami in dogodki raje stopa v dialog in nadaljuje njihovo ustvarjalno gesto onkraj odra. Skozi prepričevanje kreativnih mehanizmov, repertoarnih odločitev in uprizoritvenih pristopov se izogiba podajanju vrednostnih oznak. Namesto tega se posveča predvsem gledalčevi percepciji uprizoritev. Prvi del knjige sestavljajo zapisi, ki so za gledališke liste nastajali pred ogledom predstav in se osredotočajo na razmerje bralca in sodobne potencialnosti dramske predloge, drugi del pa obsega poglobljeno introspekcijo sledi, ki jih uprizoritev v gledalcu pušča tudi več let po ogledu. Osnovna teza zbirke se skriva že v naslovu, saj »tretja predstava« biva v gledalcu samem, v njegovem spominu in načinu, na katerega je predstava vplivala na svojo profesionalno okolico in na občinstvo. Za avtorja knjige je delo gledanja polnopravna polovica gledališkega dogodka, ki jo postavlja ob pomen dela performerja na odru. Knjiga ni sistematičen popis odrskih praks nekega obdobja, temveč detajlen zapis hipersenzibilnega poglobljanja v pomen umetnosti gledanja in ustvarjanja gledališke produkcije. Blaž Lukan je avtor vrste teoretskih del, pa tudi številnih avtorskih dram, dramtizacij, radijskih iger, esejev in pesniških zbirk. > MAJA ČREPINŠEK

IGOR BAŠIN, MARKO DOLES, TOMAŽ ZANIUK

BREZ NAGOBČNIKA

Radio Študent; Že od 1969

Mladinska knjiga, zbirka Kultura, 2023, m. v., 371 str., 49,99 €, JAK

Radio Študent je po več kot pol stoletja radijskega oddajanja prerasel v institucijo, brez katere si današnji slovenski radijski, pa tudi nasploh medijski prostor le težko predstavljamo. Samosvoj, odziven in intenziven, kritičen in dinamičen je bil poleg svojega medijskega dosega tudi gojišče številnih generacij slovenskih novinarjev, ki so kasneje našli svoj prostor v drugih medijih (vendar svoje izkušnje na Radiu Študent niso nikoli pozabili). Zbornik o tem radiu bi moral iziti ob njegovi petdesetletnici, torej leta 2019, vendar se je ta projekt zavlekel, tako da je delo zanj trajalo skoraj pet let. Rezultat je izjemno dokumentirana ter z mnogimi dodatnimi izjavami obogatena knjiga, ki s štiristo fotografijami in dokumenti prikazuje zgodovino Radia Študent, s številnimi prispevki »ereševcev« pa ta unikatni zbornik ugotavlja, kako se je ta radio spreminjal skozi čas, v čem so bile njegove posebnosti, kakšen vpliv je imel in še ima na našo kulturno, politično in medijsko krajino. *Brez nagobčnika* je zgleden primer zbornika o nastanku in razvoju nekega medija, ki se ob tem spogleduje z neposredno sodobnostjo, saj lahko – med branjem – s skeniranjem QR kod prisluhnete tudi izboru RŠ »džinglov«, ki so legendarni in prepoznavni znak radia. Ne na levo, ne na desno, na Radio Študent! Srečno naprej, do stotega rojstnega dneva! > SAMO RUGELJ

ODČEPNIK IN TRIGLAVA OPICA

Zlata doba računalniških pustolovščin

urejanje: Sergej Hvala

Jazbina, 2023, t. v., 256 str., 34,99 €

Pri založbi Jazbina, kjer izdajajo istoimensko revijo, okoli katere se je zbral del ekipe – seveda pa v njej pišejo tudi novi pisci – legendarnega »računalniškega zabavnika« *Joker*, in je edina slovenska tiskana revija, ki pokriva videoigre, retro računalništvo in spremljajočo popkulturo, vedno pogumneje stopajo na področje knjižnega založništva. Konec leta 2022 so izdali dobro prodajano knjigo *Prva bitnost: od rojstva videoiger do konca njihovega otroštva*, ki jo je spisal Sergej »Sneti« Hvala, eden največjih poznavalcev področja videoiger pri nas. Nedavno pa je pod njegovim urednikovanjem v enakem formatu izšlo delo, ki pokriva zlato obdobje računalniških iger iz žanra pustolovščin, zlasti tistih s »kazanjem in klikanjem« (*point-and-click adventures*), ki so uživale razcvet nekje med letoma 1988 in 1998. To je zvrst, ki je najbližje ljubiteljem knjige, le da listanje zamenja premikanje kurzorja, s katerim vodimo svojega avtarja po grafičnih ozadjih in podobno kot v romanu sledimo zapletu. Preiskujemo prizorišča, rešujemo uganke, se pogovarjamo z liki in prebiramo besedilo. V številnih, smiselno razporejenih prispevkih spoznamo najbolj znane tovrstne igre in založnike, izvemo o zgodovini nastanka pustolovščin, kako so se razvijale in kaj je botrovalo njihovem zatonu. Sergej Hvala je avtor večine poglavij, z vihtenjem miške pa so sive celice (ponovno) razgibavali še Matic »Kavboj« Jeraj, Martin »Jazbec« Klemenc, Mirt »Moroaster« Komel in Jurij »Aggressor« Kristan. *Odčepnik in triglava opica* je na voljo tudi v omejeni zbirateljski izdaji, ki prispeva v lično oblikovani škatli, v njej pa poleg knjige najdete še plakat, knjižno kazalko, pomagalnik (vključuje rešitve štirih avantur) in podlogo za miško. Če vsaj približno veste, kaj pomeni naslov knjige ali vam ključne besede, kot so Sierra On-Line, LucasArts, *King's Quest*, *Leisure Suit Larry*, *Monkey Island*, *Day of the Tentacle*, *Phantasmagoria*, *Kyrandia*, *Under a Killing Moon*, *Myst* ..., poženejo nostalgijo do nevarno visokih obratov, boste ob branju neizmerno uživali. Kar pa zaradi bogatega slikovnega gradiva in berljivo, informativno predvsem pa široko poznavalsko spisanih besedil pravzaprav velja za vse, ki vas zanima področje interaktivne fikcije ali zgodovina videoiger na splošno. Močno priporočam! > ALEŠ CIMPRIČ

Etnologija in kulturna antropologija

DEDIŠČINA SPOMENIKOV

PRVE SVETOVNE VOJNE

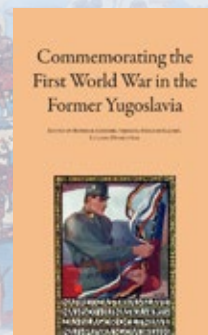
VOJAŠKA POKOPALIŠČA, KAPELICE, SPOMENIKI IN SPOMINSKA ZNAMENJA

VITO HAZLER

COMMEMORATING THE FIRST WORLD WAR IN THE FORMER YUGOSLAVIA

BOŽIDAR JEZERNIK, VIJOLETA HERMAN KAURIĆ, LJILJANA DOBROVŠAK (UR.)

KOVIDNA KRAJINA

RANLJIVOSTI V ČASU PANDEMIJE

URŠULA LIPOVEC ČEBRON IN SARA PISTOTNIK (UR.)

Knjižna založba Kulturni center Maribor je v minulem letu zaokrožila tri desetletja obstoja. Njen ustanovitelj in glavni urednik Dušan Hedl je zaslužen, da se je iz specializirane založbe za alternativna kulturna vprašanja razvila v resno založbo s širokim programom.

Dušan Hedl

Foto: Matjaž Wenzel

KULTURNI CENTER
Maribor
ZALOŽBA

30let

Bukla: Kako in kdaj (zakaj) je nastala založba Kulturni center Maribor?

Hedl: Založba je nastala pred več kot tridesetimi leti, najprej kot zbirka *Frontier*. Nastala je iz lastne potrebe skupine ustvarjalcev okoli glasbene in multimedijske skupine CZD – Center za dehumanizacijo (kot vidite, sem zavezan centrom). Skupina je po izdanih ploščah in kasetah želela objaviti še knjigo z besedili. Bojan Tomažič je imel za objavo kratke zgodbe, Petra Kolmančič pa pesmi. Istočasno sva z Gorazdom Beraničem urejala knjigo o glasbeni subkulturi v severovzhodni Sloveniji. Tako smo objavili prvi knjižni četverček. Že takrat, kot tudi 30 let kasneje, je bil slavnostni govornik Tone Partljič. Založba in še vedno najbolj prepoznavna zbirka *Frontier* sta nastali iz lokalne scene, iz potrebe avtorjev, ki drugače ne bi dobili priložnosti, saj se je okno slovenskega založništva zapiralo, okostenela vodstva in uredništva pa niso imela posluha za nova družbena gibanja, nove žanre, nove avtorice in avtorje, skratka za rast in razvoj novih idej.

Bukla: Kaj je sedanje poslanstvo založbe, katere so vaše glavne zbirke?

Hedl: Poslanstvo založbe ostaja enako kot na začetku: posluh do lokalnega okolja in njegovih potreb, spodbujati ustvarjalnost in umetniško odličnost v nasprotju z lokalizmi. Lokalno v našem primeru razumemo slovensko nacionalno okolje. Ob tem smo skozi 30-letno kariero razširili naše poslanstvo na podpiranje odličnosti literarne, znanstvene in poetične besede skozi knjižne objave z zavedanjem trajnostne družbene odgovornosti. V ta namen smo ustanovili različne zbirke. Ob nosilni *Frontier* je izredno prebojna zbirka *Znanstvena monografija*, ki so jo mladi raziskovalci prepoznali kot orodje na karierni poti in je tudi bila ustanovljena z namenom podpore mladim znanstvenikom. V zbirki *Drugačni* objavljamo otroške slikanice in notne zapise, zbirka *Simfonica Slovenica* izhaja iz projekta Rokerji pojejo pesnike, tam objavljamo glasbena besedila, ustanovili smo še več specializiranih zbirk, tudi za likovne monografije. Ob tem peljemo še projekt *Valovanka*, trdo vezane knjige iz odpadnega valovitega kartona, ki so večinoma ročno izdelane v malih nakladah do 200 izvodov.

Bukla: Kakšni so načrti za prihodnost?

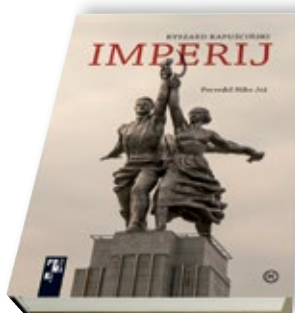
Hedl: Naš neprofitni zavod ima v aktih zapisano zavezanost k poslanstvu izboljševanja slovenske kulturne politike. Menimo, da primer dobre prakse ni dovolj, da bi se kulturna politika v državi spreminjala, treba bo aktivno poseči v dogajanje in ne nazadnje prevzeti odgovornost soodločanja. Načrt je pridobiti še več t. i. »hišnih« avtorjev. Ob Mariji Švajncer, Borutu Gombaču in Levu Deteli, ki ga moramo Slovenci iz »disidenta« literarno rehabilitirati, saj je ustvaril neverjeten opus vrhunskih literarnih del. Osebo menim, da prihaja čas, ko se bodo manjše založbe združevale v večje ali vsaj konzorcije, saj je to egotripaško mikrokozmično razbijanje prodajnih in založniških poti samouničujoče. Založbe s predznakom osebnih pristopov urednikov/lastnikov so do neke mere zanimive za alternativno sceno, za resno založništvo pa ne. Založništvo mora postati v Sloveniji veliko bolj mehanicistično, pragmatično, kar bo samo koristilo jeziku, kulturi, umetnosti in širši družbi, tudi podjetništvu.

RYSZARD KAPUŚCIŃSKI

IMPERIJ

prevod: Niko Jež

Mladinska knjiga, zbirka Premiki,
2023, t. v., 323 str., 37,99 €, JAK

Ryszard Kapuściński

Poljskega novinarja in znamenitega knjižnega avtorja Ryszarda Kapuścińskega (1932–2007) v slovenščini že poznamo po knjigah *Cesar*, *Ebenovina* in *Potovanja s Herodotom*, zdaj pa je, ravno v pravem in aktualnem političnem trenutku, izšlo še eno njegovih najbolj znanih del *Imperij*, izvirno objavljeno leta 1993. V njej se je Kapuściński posvetil nikoli povsem razumljeni Sovjetski zvezi in njenemu razpadu, svojo zgodbo in perspektivo pa spleta iz treh zaporednih pripovednih niti. Prva predstavlja spomine na mladost, rojen je bil namreč v beloruskem mestu Pinsk, ko se je (leta 1939) prvič srečal z imperijem, saj so se v šoli, kamor je hodil, od prve ure naprej učili rusko abecedo. Drugi del zgodbe sega v leto 1989, ko je prebiral novice, ki so prihajale iz Moskve, začutil, da se Sovjetski zvezi pišejo zadnji dnevi, in se napotil tja, da bi ujel porajajoči se novi duh, ki ga natančno komentira z navedbami drugih piscev in tem, kaj so mislili in pisali o Rusiji. Tretji, zaključni in najkrajši del pa je avtorjeva pot v Rusijo v letih 1992 in 1993, ko v novem stanju skuša uzreti obet njene prihodnosti, ki pa jo ves čas motri v kontekstu njene zgodovine. Slikovito in pomenljivo! > SAMO RUGELJ

VOJESLAV MOLÈ

Umetnostni zgodovinar, pesnik
in kulturni posrednik

urejanje: Lidija Rezončnik

Univerza v Ljubljani, Slovenska matica in
Arhiv Republike Slovenije,
zbirka Odstiranja,
2023, t. v., 203 str., 23 €

Ob petdesetletnici smrti Vojeslava Moleta (1886–1973) je ob koncu lanskega leta luč zagledala pričujoča monografija, ki z različnih zornih kotov osvetli življenje tega priznanega umetnostnega zgodovinarja in vsestranskega ustvarjalca. Najprej nas branje popelje v čas njegovega študija na Dunaju in kasneje na Jagelonski univerzi v Krakovu, zatem pa spoznamo Moleta tudi v času sibirskega ujetništva med prvo svetovno vojno. Njegova mlada leta in tudi čas ujetništva je prežemalo ustvarjalčevo navdušenje nad pesnikovanjem in prav razčlenjevanju njegove poezije je namenjen del prostora v drugem delu monografije. Ker Molè kot pesnik v času svojega življenja ni naletel na najboljše kritike, se je kasneje raje strastno posvetil vlogi umetnostnega zgodovinarja in prevajalca poljskih književnikov. Kako zelo predan je bil delu in kako je užival v njem, nazorno prikazujejo tudi članki drugega dela monografije, posvečenega temu izseku Moletovega ustvarjanja. V zadnjem sklopu pričujočega dela se seznanimo še z bogato kulturno dediščino, ki jo je Molè s svojim vsestranskim ustvarjalskim angažmajem pustil tako na slovenskih kot tudi poljskih tleh. Ta zelo zanimiva in poučna monografija je obogatena tudi s fotografsko dokumentacijo, kar daje prebranemu še večjo vrednost, bralca pa obenem še intenzivneje posrka v spoznavanje in doživljanje Moletovega plodovitega dela na različnih področjih njegovega ustvarjanja. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ELIO GUERRIERO

**HANS URS
VON BALTHASAR**

Teolog lepote

prevod: Anton Štrukelj

Celjska Mohorjeva družba,

zbirka Religiozna misel,

2023, m. v., 460 str., 35 €

Avtor v tem dovršenem delu razkri-va življenje in delo švicarskega teologa Hansa Ursa von Balthasarja (1905–1998). Knjiga pa še zdaleč ni klasična biografija, saj v resnici prinaša premišljen vpogled v Balthasarjevo interpretacijo krščanske vere, bil je namreč prepričan, da je lepota, skupaj z dobrim in resničnim, osrednji steber krščanskega razumevanja sveta. Guerriero učinkovito povezuje Balthasarjeve ideje z večjimi tokovi v teologiji in kulturi, ob tem pa ne zanemari kritične analize. Posebno pozornost nameni njegovemu poudarku lepote na poti do božjega razodetja. Kljub bogastvu nanizanih biografskih in drugih podatkov branje ni suhoparno, saj Guerriero v svojem delu gibko prepleta zgodovino, teologijo in estetiko ter tako ustvari berljivo in navdihujočo zgodbo, v katero vnese tudi različne aspekte krščanske vere. Knjiga predstavlja svež veter v svetu religiozne literature, saj prinaša novo razumevanje in spoštovanje lepote, ki je povsod okrog nas in v nas. Nepogrešljivo branje za vse, ki se želijo potopiti v svet krščanske teologije in pojma lepote. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MARTINA GOLOB

**ZADNJA LETA
JURIJA GUSTINČIČA**

Založništvo tržaškega tiska,

2023, m. v., 58 str., 15 €

Častni občan Ljubljane in eden najbolj markantnih slovenskih novinarjev, ki je pisal kolumne za *Mladino* vse do svoje smrti pred desetimi leti v Piranu, je tako znan, da ga ni treba posebej predstavljati. Kaj bomo torej izvedeli novega v mali knjižici, ki jo je po besedah ljubljanske novinarko, Gustinčičeve nečakinje, uredila Anja Mugerli? Pravzaprav zelo veliko, namreč vse tisto bolj osebno, česar nismo vedeli o človeku, ki je tako veliko videl in vedel (kot ga opiše v spremni besedi Ervin Hladnik Milharčič). Nečakinja Martina Golob je s stricem preživljala njegova zadnja leta, ga vozila naokoli in spremljala na različnih dogodkih, predvsem pa se z njim družila in spoznala tako njegove strasti kot strahove pa tudi naravo razmerja z Javorko Križman, ki tudi sama spiše nekaj besed za zaključek te knjižice. Poseben uvid v (kulturno) bogato življenje človeka, ki je močno krojil mnenje slovenske javnosti – in to ne z uveljavljanjem svoje volje, temveč zgolj s podajanjem svojega mnenja in videnja. > AJDA VODLAN

MIROSLAV KOŠUTA

ŠAKALEVA

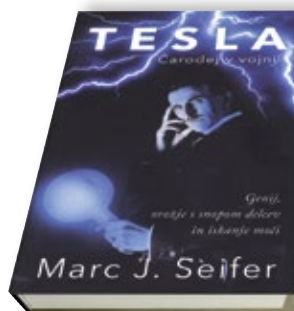
Izbrane strani s pripisi

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,

2023, t. v., 269 str., 27 €

»Življenje je za mano, trdo, strmo in neprizanesljivo. Zahvaljujem se Vam za priznanje, ki me potrjuje v prepričanju, da ga je bilo vredno živeti,« je dejal osrednji pesnik povojnega Trsta ob prejemu Prešernove nagrade za življenjsko delo in pesniški opus leta 2011. Drugačna biografija vsebuje izbor njegovih zapisov, govorov, poezije, vključuje pa tudi posebno poglavje, namenjeno že objavljenim zapisom drugih kulturnikov o Košuti ter odgovorom na vprašanja, ki so mu jih zastavljali, njegovo avtobiografsko pisanje, izvorno iz 1977, na koncu pa citiran dolg seznam njegovih del in nagrad. V opusu je objavljeno tudi izvirno besedilo Maribor v tržaških srcih, in kot smo že večkrat ugotavljali, lahko po branju ponovno potrdimo, da imata kulturno ustvarjanje na Primorskem in Štajerskem veliko skupnega, zato pa so se verjetno v Mariboru odločili, da tokrat pri zbirki Frontier izpostavijo neštajerskega ustvarjalca, ki ga Partljič vidi kot »neke vrste pesniškega barda mojih rojakov onstran meje«. > AJDA VODLAN

MARC J. SEIFER

TESLAČarodej v vojni; Genij, orožje s
snopom delcev in iskanje moči

prevod: Aleksander Urbanič

Sanje, zbirka Dokumenta,

2023, m. v., 424 str., 23 €

Potem ko je bil nekaj desetletij po svoji smrti leta 1943 Nikola Tesla precej pozabljen, se je sčasoma zanj in za njegove izume obudilo novo in veliko zanimanje, tako da v tujini in pri nas ves čas izhajajo knjige o njem (nazadnje *Korespondenca z J. P. Morganom & Co.*). Eno zadnjih angleških knjig o Tesli je napisal Marc J. Seifer (1948), ameriški knjižni avtor, ki se s svojimi deli giblje na presečišču znanosti, alternativne znanosti in ezoterike. Nekako sem spada tudi njegova knjiga *Tesla: čarodej v vojni* iz leta 2022, ki izhaja iz premise, da je bil Tesla zunajserijski znanstvenik, ki je odkrival neznane dimenzije energije in možnosti njihovega prenosa in usmerjanja, začne pa se s prepričanjem, da naj bi med drugo svetovno vojno razvijal in imel v posesti »žarek smrti«. Ta izum bi vojaški strani, ki bi prišla do njega, omogočilo razviti orožje, s katerim bi zlahka uničevala sovražnikova letala, saj naj bi projekcija tega žarka ustvarila energijsko polje in povzročilo razpad letala. Zato je Irving Jurow, ki je bil leta 1943 še mlad pravnik, dobil navodila, naj se odpravi v hotel, v katerem je umrl Tesla, in zaseže vso njegovo lastnino ... Knjiga, ki bralca popelje na pot po življenju in dosežkih še vedno skrivnostnega Nikola Tesle. > SAMO RUGELJ

GOZDAR PRED SVOJIM ČASOM

Študije Boštjana Anka z odmevi

urejanje: Peter Skoberne

Slovenska matica, zbirka Razprave in eseji, 2023, t. v., 387 str., 35 €, JAK

Dr. Boštjan Anko (1939–2013) je deloval na Oddelku za gozdarstvo Biotehniške fakultete, kjer se je zavzemal tudi za varovanje naravne dediščine in opozarjal na spreminjajoč se odnos do narave in gozda. Skušal je ozaveščati, kako pomembno je tehtno premisliti o ravnanju z gozdom, saj bodo te odločitve oblikovale gozdove, ki jih bomo zapustili našim zanamcem. V zborniku lahko najdemo številne prispevke, ki

jih je avtor objavljajl v različnih medijih, sedaj pa so zbrani na enem mestu, kar bo v pomoč študentom in vsem, ki se z gozdarstvom ukvarjajo profesionalno. Preostali ljubitelji gozdov in narave pa bodo lahko uživali v opisih lepote gozda in pestrosti življenja v njem. Za vse nas pa zbornik nosi pomembno in aktualno misel dr. Anka o pomembnosti varovanja narave in naših prelepkih gozdov, ki so vir življenja. > SANJA PODRŽAJ

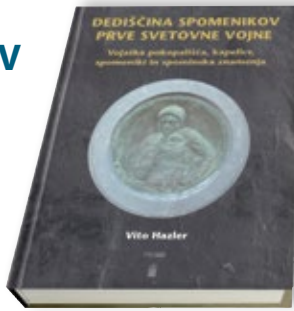

VITO HAZLER

DEDIŠČINA SPOMENIKOV PRVE SVETOVNE VOJNE

Univerza v Ljubljani,
2023, t. v., 251 str., 29,90 €

Monografija, ki obravnava vojaška pokopališča, kapelice, spomenike in spominska znamenja prve svetovne vojne, je rezultat širšega večletnega raziskovalnega projekta sodelavcev Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter Inštituta za slovensko narodopisje Znanstveno raziskovalnega centra SAZU. Avtor monografije, etnolog in umetnostni zgodovinar Vito Hazler, je predavatelj na Oddelku za etnologijo FF Univerze v Ljubljani, pa tudi prejemnik tako Murkove kot Steletove nagrade. Delo topografsko in monografsko, s fotografijami in besedilom predstavlja 531 evidentiranih enot dediščine na območju Slovenije (in deloma v zamejstvu). Podatki so bili zbrani na terenu, v znanstvenih besedilih, raznih pisnih virih in arhivskem slikovnem gradivu. Zbirni seznam, ki nudi večplasten vpogled v prostorske, časovne, materialne in likovne vrvine spomenikov, je poglobljen z družbenimi in socialnimi vidiki. Čeprav gre za znanstveno delo, monografija živo nagovarja tudi splošnega bralca, ki si želi spomenike obiskati, o njih izvedeti več in se pokloniti spomenu na žrtve. > MAJA ČREPINŠEK

DANIELA DVOŘÁKOVÁ

POD KRALJIČINIM ŽEZLOM

Elizabeta Luksemburška in
Ulrik II. Celjski 1437–1442
prevod: Andrej Rozman
Celjska Mohorjeva družba,
2023, t. v., 392 str., 39,50 €, JAK

Slovaška raziskovalka je slovenski javnosti že poznana po izvrstni monografiji *Barbara Celjska: Črna kraljica (1392–1451)*. V njenem novem delu pa je glavni protagonist Barbarin nečak, grof Ulrik Celjski, ki je leta 1435 postal predstavnik rodbine, na (slovensko) žalost pa tudi zadnji po moški liniji. Delo je tako nadaljevanje prejšnjega in hkrati prva knjiga trilogije *Nekronani kralj* (Ulrik torej); osredotoča se na obdobje od smrti kralja Sigismunda Luksemburškega ter vse do smrti Elizabete, Barbarine hčerke. Pomembno delo za slovensko zgodovino je kljub zgodovinski natančnosti dokaj preprosto branje, saj Dvořáková piše jasno (brez dolgih opomb) in razumljivo. Razkrije nam svet evropskega srednjega veka, vseh spletk in prevar, predvsem pa kraljevsko življenje, ki je zahtevalo veliko preudarnosti pri širjenju svojih moči navzven (s strateškimi porokami, pa tudi vojnami) in hkratu upravljanje domačega plemstva. Poleg Ulrika je v ospredju Elizabeta in Dvořáková razbija mite, ki so jo dolga leta prikazovali v negativni luči (kot je enako naredila za Barbaro Celjsko!). Izpostavi njene izjemne sposobnosti, inteligenco, pa tudi okrutnost v boju za ogrsko krono. Pomembno čtivo, ki znova dokazuje vpliv in moč celjske rodbine, hkrati pa prispeva k širšemu razumevanju zgodovine, predvsem tudi vloge (nekaterih) vplivnih žensk na naših tleh. Delo je pospremljeno s fotografijami slik na tabelah Albrehtovega oltarja, ki ne le prikazuje Elizabeto in njenega moža, temveč nam pokaže tudi uvid v življenje tistega časa. Pri založbi obljublja, da avtorica skoraj zagotovo pride do pomladi spet v Slovenijo. > AJDA VODLAN

ANDREJ RAHTEN

V PRAH STRTI PRESTOL

Slovensko dojemanje
habsburške dinastije v
postimperialni dobi

Celjska Mohorjeva družba,
2023, t. v., 388 str., 35 €

Zgodovinar in diplomat, red. prof. dr. Andrej Rahten, z monografijo zaključuje poglobljeno analizo habsburške preteklosti našega prostora, ki jo je s prvo knjigo *Od majniške deklaracije do habsburške detronizacije* začel leta 2016 in nadaljeval leta 2020 z delom *Po razpadu skupne države*. To markantno geopolitično delo celostno razlaga »slovensko dojemanje habsburške dinastije« od druge polovice 19. stoletja, od obdobja Velikega (večnega) cesarja, skozi turbulentno 20. stoletje (»raje Hitler kot Habsburg«) pa vse do danes, ko je razumevanje habsburške monarhije pogosto še vedno podobno jugoslovanskemu in jo mnogi dojemajo kot čas zatiranja, gnile monarhije in ječe narodov. O slednjem priča tudi slovenska nezmožnost obujanja spomenikov, ki so bili potisnjeni v klet, in ponovnega preimenovanja imen ulic, čeprav tako južni kot zahodni sosedje to delajo (npr. Opatija, Trst). Kaj bi se zgodilo, če nas Korošec leta 1918 ne bi popeljal proti jugu? Tega ne bomo izvedeli, se pa zdi, da po tem letu na Slovenskem nihče ni žaloval za cesarjem in nekdanjo monarhijo – in nihče ne žaluje niti danes, čeprav je EU delna obuditev sobivanja evropskih narodov pod eno streho. Avtor opozarja, da tako, kot se je v Jugoslaviji zmerjalo z avstrijakantstvom, se je enako delalo (in dela) v jugoslovenariji po letu 1991. Močno izpostavi življenje in politično udejstvovanje nesojenega prestolonaslednika Otta von Habsburga (avtor ga je tudi osebno poznal), vendar to ni še ena knjiga o nekem vladarju (ali v tem primeru političnem človeku, ki je igral pomembno vlogo tudi pri slovenskem osamosvajanju in pri zedinjenju Evrope), temveč je to knjiga tudi o obravnavi vprašanja Otvovega nasledstva kot evropskega problema in temeljnega jedra avstrijskega legitimizma. Dr. Rahten nam ponudi to, kar nas je opomnil že Jančar konec tisočletja – izkušnje, pridobljene v času sobivanja v habsburški monarhiji, nam lahko pridejo močno prav pri novih oblikah združevanja v Evropi. Pa jih znamo izkoristiti? > AJDA VODLAN

GITTA SERENY

POT V TEMO

Od usmrtilcev iz usmiljenja
do množičnih pobojev

prevod: Marko Košan
Beletrina, 2023, t. v., 452 str., 34 €

Pred leti je pri Beletrini izšla izjemna sociološka analiza banalnosti zla *Eichmann v Jeruzalemu*, ki jo je leta 1963 objavila intelektualka Hannah Arendt, v njej pa popisala sojenje nacističnemu zločincu, ki je birokratsko zgledno izpolnjeval uničevalne ukaze nadrejenih za deportiranje Judov v koncentracijska taborišča. Zdaj je izšla še vsebinska sorodna študija Gitta Sereny (1921–2012), po rodu avstrijske publicistke, ki je znana po svojem novinarskem delu, v katerem se je lotevala tem z velikimi moralnimi vprašanji. Med njenimi znanimi knjigami sta biografski študiji o nacističnem arhitektu Albertu Speeru (*Albert Speer: Njegov boj z resnico*) in *Neslišni kriki: Zgodba Mary Bell*, ki tematizira razvpito angleško detomorilko. Njeno najbolj znano delo pa je zdaj prevedena *Pot v temo*, ki je bilo prvič objavljeno leta 1974, v njem pa je Sereny popisala pogovore s Franzem Stanglom, šefom uničevalnega taborišča Treblinka, v katerem je umrlo med sedemsto in devetsto tisoč Judov ter dva tisoč Romov. Knjiga je nastala na podlagi 70 ur nepopustljivih intervjujev s Stanglom, enim redkih komandantov koncentracijskih taborišč, ki je bil obsojen, to poročilo pa se bere kot pravo potovanje v srce nacistične teme, saj Stangl skoraj do konca, ko se končno zlomi, niti ne pokaže kakega občutka krivde v zvezi s tem, kar je storil. Gitta Sereny je bila tako tudi nekakšna njegova poslednja sodnica, saj je Stangl umrl samo dan zatem, ko sta leta 1971 zaključila pogovore. > SAMO RUGELJ

ZBORNİK ZA ZGODOVINO NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE

Zv. 17

urejanje: Zarika Snoj Verbovšek

Slovenska matica, 2023, m. v., 246 str., 20 €

Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike, namenjen popularizaciji naravoslovnih tem, je pričel izhajati pri Slovenski matici leta 1971, nato pa je izhajanje v letu 2002 po izidu 16. številke zastalo. Po dveh desetletjih molka se je založba odločila za izid 17. številke, tokrat s posodobljenim uredniškim konceptom: vsi prispevki nove številke posegajo v 20. stoletje, v čas, ko je bila ustanovljena Univerza v Ljubljani, hkrati pa so se pričela razvijati številna nova področja naravoslovja, tehnike, medicine in matematike. Prva naloga in vodilna tema prispevkov v tem zborniku je ohranjanje slovenske naravoslovne in tehnične dediščine tedanjega časa, ki bi se lahko porazgubila, ker dokumenti tedaj niso bili digitalizirani. Sedemnajsto številko zbornika tako sestavlja dvanajst prispevkov, pri katerih je sodelovalo 28 avtorjev, ti pa niso nujno le znanstveniki, temveč predvsem *pričevalci*. Novi uredniški koncept je tudi poljudnoznanstvena nota vsebin. Uredniški odbor je zborniku zadal še eno pomembno nalogo – skrb za ohranjanje in razvoj slovenske znanstvene ter strokovne terminologije. > MAJA ČREPINŠEK

NAŠE ZNANSTVENICE

Kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji

urejanje: Jovana Mihajlovič Trbovc

Založba ZRC, zbirka Kulturni spomin, 2023, m. v., 354 str., 24 €

V okviru raziskovalnega programa Historične interpretacije 20. stoletja nastala zbirka esejistično zasnovanih biografij znanstvenic z območja nekdanje Jugoslavije ni nikakršen relikv preteklosti ali plod jugonostalgije, temveč spoštljiv in dragocen prispevek k ohranjanju zaslužnega spomina na pomembne

raziskovalke in ustvarjalke, ki že zato, ker so ženske, tudi v našem času večinoma ostajajo v senci moških. Nekatere predstavitve opozarjajo tudi na obsežen družbeni angažma, politični aktivizem in splošni družbeni prispevek znanstvenic, ki presega ozko razumljeno znanstveno delo. Med 27 pripadnicami narodov in narodnosti nekdanje države, ki jih – poleg Aleksandre Kornhauser Frazer – kajpada predstavljajo ženske raziskovalke in publicistke, je zastopanih tudi osem Slovenk: andragoginja, inovatorica in vizionarka Anka Krajnc, zgodovinarica Melita Pivec - Stele, botaničarka, pedagoginja in naravovarstvenica Angela Piskernik, krasoslovka in varstvenica kraških voda Janja Kogovšek, farmacevtska biotehnologinja Helena Sočič, veterinarica s skrbjo za zdravje rib in čebel Nežka Snoj in gradbenica Carmen Jež Gale. Neslovenske prispevke je prevedel Tadej Turnšek. > IZTOK ILICH

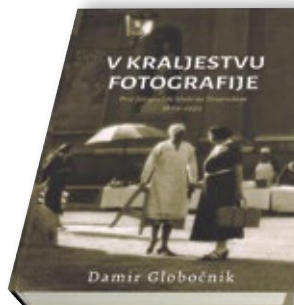
DAMIR GLOBOČNIK

V KRALJESTVU FOTOGRAFIJE

Prvi fotografski klubi na Slovenskem 1889–1950

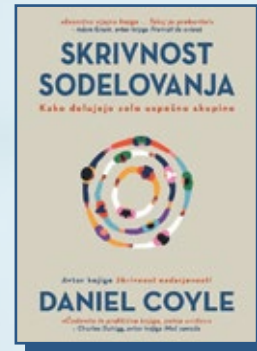
Buča, 2023, t. v., 392 str., 29 €

Še ena obsežna monografija doktorja umetnostne zgodovine in zgodovine, muzejskega svetnika in likovnega kritika, ki nam z natančnim popisom in veliko nazornega slikovnega oz. fotografskega gradiva prvič nudi širok in natančen vpogled v delovanje ter razstavljanje doslej bolj ali manj znanih fotoklubov na slovenskih tleh. Naslov knjige je parafraza naslova prvega slovenskega celovečernega planinskega filma *V kraljestvu Zlatoroga*, posnetega na »fotografski« in ne »filmski« način, oziroma parafraza monografije *V kraljestvu filma: Fotozgodovina slovenskega filma, filmografija 1905–1945*. Predstavljeni so fotografski postopki, pomembnejši posamezniki in pobudniki ustanovitve amaterskih ter ljubiteljskih fotoklubov, z njimi pa tudi razstave, ki so jih ti pripravljali. Začeni s klubom amaterskih fotografov v Ljubljani leta 1889, nas skozi izčrpne popise in serijo črno-belih fotografij popelje vse do konca druge svetovne vojne, s katerim število registriranih članov Fotoamaterskega društva Ljubljana močno naraste. Globočnik monografijo zaključuje z letom 1947 in Fotokinoamatersko zvezo Slovenije, ki leta 1952 pripravi prvo povojno mednarodno fotografsko razstavo. > TIA KOVAČIČ

Daniel Coyle SKRIVNOST SODELOVANJA

Kako delujejo zelo uspešne skupine – kako povezati posameznike v ekipo, ki lahko doseže izjemne stvari.

Najboljša poslovna knjiga leta 2023
– po izboru Združenja Manager in GZS - ZKZK

Vaclav Smil KAKO V RESNICI DELUJE SVET

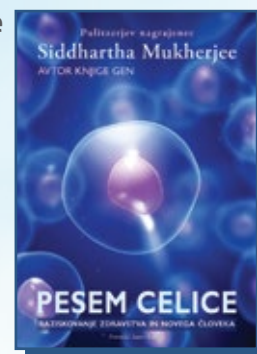
Prepričljiva, s podatki bogata in širokotezna interdisciplinarna knjiga enega vodilnih svetovnih mislecev.

Znanstveni vodič po preteklosti, sedanjosti in prihodnosti

Siddhartha Mukherjee PESEM CELICE

Izjemna knjiga enega najuglednejših poljudno-znanstvenih avtorjev na svetu in Pulitzerjevega nagradjenca.

Avtor knjige
Gen: intimna zgodovina

David Eagleman ŽIVO OMREŽJE

Vrhunska knjiga o najbolj kompleksnem sistemu, ki ga poznamo – človeških možganih.

Nova knjiga avtorja knjižne uspešnice
Prikrito: neznano življenje človeških možganov

Naročila sprejemamo: +01/520 18 39

• knjigarna@umco.si

• na spletni strani www.bukla.si

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

Knjige založbe UMco so na voljo tudi v bolj založenih knjigarnah!

Knjiga z naslovom *Meditacije z Ugovori in odgovori* prinaša dvojce: popravljen prevod Descartesovih *Meditacij* Primoža Simonitija iz leta 1973 in ugovore, ki so jih zoper *Meditacije* napisali »imenitni možje« tistega časa, z Descartesovimi odgovori. Ta obsežni dodatek je v slovenščino preveden prvič.

Descartesova filozofija v starih in novih prevodih

Descartesove *Meditacije* so eno temeljnih del zahodne filozofije, zato je posodobljen prevod vsekakor novica za vse, ki se s filozofijo in humanistiko srečujejo poblíže, bodisi kot študentje bodisi kot raziskovalci, profesorice ali izobraženci. V tem smislu popravljeni prevod nadomešča starega in odslej šteje kot referenčna slovenska izdaja. Spremembe v novi različici *Meditacij* lahko razdelimo v tri skupine. V prvo sodijo slogovni popravki: ti so omejeni na arhaične rabe, ki lahko današnjemu, še bolj pa jutrišnjemu bralcu – v prostoru, kot je naš, novi prevodi praviloma nastajajo nekaj desetletij – oko ustavijo bolj, kot je to smiselno pri filozofskem besedilu, pri katerem je maksimalna jasnost prva prioriteta.

Druga skupina sprememb obsega uskladitev in poenotenje terminologije. Ker je na primer Descartes želel namesto o duši (lat. *anima*) govoriti o duhu (*mens*), da bi se s tem oddaljil od aristotelsko koncipirane *psyché*, se je zdelo smiselno takšno rabo poenotiti in *mens* enolično prevajati izključno kot *duh*. Še en primer: Descartesov pojem *imaginatio* skladno s tradicijo ne označuje sposobnosti izmišljajanja, ampak zmožnost duha, da si predoči zunanje predmete, zato je za ta termin namesto »domišljije« večinoma rabljen prevedek »predstavna sposobnost«. Takšnih uskladitev je bilo nazadnje kar precej, vse pa zrcalijo rabo, ki se je v stroki izoblikovala v zadnjih desetletjih.

Zadnja skupina obsega nekaj pomembnih stavkov, ki so bili doslej prevedeni napačno in so lahko bralca zmedli. Med lapsusi, ki so sedaj odpravljene, je gotovo najpomembnejši tisti iz šeste meditacije, kjer je doslej pisalo, da »sem [tj. duh] v resnici različen od svojega telesa in brez njega ne morem bivati«, čeprav Descartes seveda želi povedati, da »sem v resnici različen od svojega telesa in da lahko obstajam brez njega«, kar je navsezadnje ključni nauk Descartesovega dualizma.

Drugi in precej obsežnejši del izdaje pa predstavljajo tako imenovani *Ugovori in odgovori k Meditacijam*. Njihovi avtorji so sholastični filozof Caterus (Prvi ugovori); matematik Marin Mersenne (Drugi in Šesti ugovori); angleški filozof Thomas Hobbes (Tretji ugovori); teolog Antoine Arnauld, ki je pozneje postal eden pomembnejših francoskih kartezijancev (Četrty ugovori); ter naravoslovec in filozof Pierre Gassendi (Peti ugovori). Ugovori so pisan kolaž besedil, ki se razlikujejo po slogu in vsebini in tako prikazujejo raznovrstnost filozofske krajine 17. stoletja in s tem Descartesovega filozofskega konteksta. Kljub temu pa besedilom enovitost zagotavlja referenčni okvir: prav vsa so namreč natančna branja *Meditacij*, ki so jih Descartesovi kritiki pogosto neposredno navajali. To je terjalo posebno pozornost, saj so bili v 17. stoletju pri citiranju precej manj pedantni kot danes. Večinoma namreč ne gre za premi, ampak za poročani govor v drugi osebi (»Pravite torej, da ste duh ...«), ki je pogosto dodatno parafraziran in zasukan tako, kot je ustrezalo kritiku. Tedaj je bilo seveda v skladu s tem treba »kvariti« tudi prevod, kar je za prevajalca nenavadna izkušnja.

Je pa prevajanje navedkov iz *Meditacij v Ugovorih* omogočalo dobrodošel test za preverjanje Simonitijevega prevoda: v tem smislu so *Ugovori* redke prevajalčev prestiž, saj nimamo pogosto

Kajetan Škraban

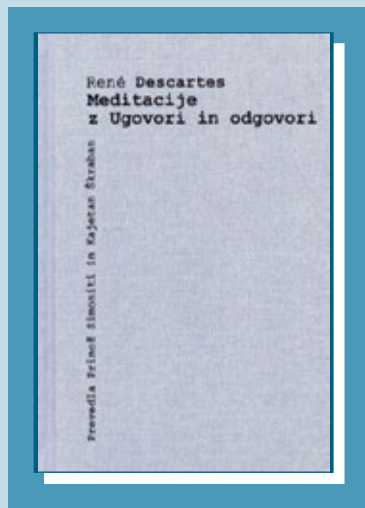
Foto: arhiv DSKP

možnosti spremljati, kako avtorjevi sodobniki rešetao besedilo, ki ga ravnokar prevajamo, in s tem njegove pomenske nianse natezajo do skrajnih leg. Večina popravkov samih *Meditacij* je tako nastala prav ob preverjanju navzkrižnih citatov in ob iskanju prevodnih rešitev, ki bi ustrezale maksimalnemu številu kontekstov, čeprav to ni bilo vselej mogoče: medtem ko je v latinščini kakšen odlomek lahko služil tako Descartesu kot njegovim kritikom, v slovenščini to zaradi sintaktičnih in siceršnjih jezikovnih zahtev ni bilo vselej mogoče.

Srečno naključje je hotelo, da so približno v istem času kot *Meditacije z Ugovori in odgovori* izšle tudi Descartesove *Strasti duše* v prevodu Nine Kanc in *Principi filozofije I–II* v prevodu Nataše Homar in Mateja Hriberška (oba dela *Principov* sta že prej izšla revijalno), v kratkem pa se obeta tudi izid Descartesovega *Sveta* v prevodu Mihe Mareka. V kolikšni meri se te izdaje skladajo terminološko? Med prevajalci je bilo že doslej nekaj usklajevanja, še večji konsenz pa je zaradi intenzivnega bralnega seminarja o *Svetu*, ki poteka na ZRC SAZU, mogoče pričakovati v prevodu tega dela. Opazimo lahko, da se je bolj uveljavila tendenca, ki prevodom omogoča večjo enotnost tudi brez pretiranega usklajevanja, namreč izguba strahu pred tujkami. Lat. *accidens* oz. fr. *l'accident*, ki so ju nekoč prevajalci pranašali z izrazi »pritika«, »naključna lastnost« ipd. – to sta, dodajmo, jezikovno in vsebinsko primerna prevedka – se v sodobnejših prevodih tako prevaja kot »akcidenca«. Prevod morda ni kdo ve kako domisel, a omogoča enoličnost in intuitivnost, poleg tega pa lažje konzultiranje tujejezične literature in primerjavo z originalom. Podobno se je zgodilo s »substanco«, »formo« in še čim, kar odslkava tudi premik v rabi teh besed v domači sekundarni literaturi in v predavalnicah.

Čeprav se morda vse prevodne rešitve ne pokrivajo popolnoma, sodobne prevode Descartesa vodi ista logika, zato je skladen in nesporen vsaj jedrni terminološki del. To nam po dolgih letih omogoča resen študij novoveškega racionalizma in Descartesa. Med deziderati na področju kartezijanskih študij je sicer treba omeniti še izbor iz filozofove obsežne korespondence in prevod *Principov III–IV* ter »manjših« del; le želimo pa si lahko, da bodo podoben prepored ali sploh prevodno rojstvo doživeli tudi latinski srednji vek, britanski empirizem in še katero obdobje ter da bosta v slovenščini kmalu spregovorili tudi judovska in arabska tradicija, za zdaj slepa pega slovenske prevodne produkcije.

Kajetan Škraban je leta 2023 prejel nagrado Radojke Vrančič, ki jo podeljuje Društvo slovenskih književnih prevajalcev, za prevod *Ugovorov in odgovorov* k Descartesovim *Meditacijam*, ki so izšli skupaj s popravljenim prevodom *Meditacij*, ki jih je prav tako revidiral Škraban (Društvo za teoretsko psihoanalizo, 2021).

Založba Univerze v Ljubljani predstavlja knjižne novosti

TELEVIZIJA: TEHNOLOGIJA IN KULTURNA FORMA

Raymond Williams

177 str., 21 EUR

Fakulteta za družbene vede UL

Aktualna razprava za analizo današnje televizije in njenega razmerja z novimi mediji.

UVOD V GLEDALIŠČE NŌ: SVET MASK KITAZAWE HIDEDE

Klara Hrvatin (ur.)

136 str., 9,90 EUR

Založba Univerze v Ljubljani (Filozofska fakulteta UL)

Osnovni pregled tradicionalnega japonskega gledališča in izbranih mask.

DRUŽBENA REGULACIJA IN NJENE TEHNIKE

Mirko Pečarič

422 str., 35 EUR

Fakulteta za upravo UL

Regulacija zahteva odzivanje na spremembe glede na cilje in tako omogoča reševanje težav, zaupanje in vladavino prava.

KJER JE PRIJAZNOST POMEMBNEJŠA OD PRAVIL

Carlo Rovelli

208 str., 18 EUR

Fakulteta za matematiko in fiziko UL

Sodobne misli priljubljenega fizika za sodobne čase.

METODIKA POUČEVANJA KOŠARKE V OBDOBJU OSNOVNE ŠOLE

Frane Erčulj

105 str., brezplačna e-publikacija
Fakulteta za šport UL

<https://ebooks.uni-lj.si/>

Kako v osnovnih šolah poučevati enega najbolj priljubljenih športov v Sloveniji?

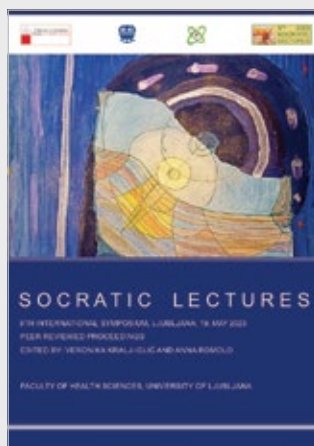
ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTI, KI ZMOREJO IN HOČEJO VEČ: PODPORA MED ŠTUDIJEM

Mojca Jurišević, Jelena Ličanin (ur.)

105 str., brezplačna e-publikacija
Založba Univerze v Ljubljani

<https://ebooks.uni-lj.si/>

Podlaga smernic za univerzitetne ukrepe za delo z nadarjenimi študenti.

SOCRATIC LECTURES: 9TH INTERNATIONAL MINISYMPOSIUM

Veronika Kralj-Iglič, Anna Romolo (ur.)

422 str., brezplačna e-publikacija
Založba Univerze v Ljubljani (Zdravstvena fakulteta)

<https://ebooks.uni-lj.si/>

ANALIZA IN NADZOR ZDRAVIL: UČNO GRADIVO ZA VAJE

Stane Pajk, Martina Hrst Rambauer, Damijan Knez in Janez Ilaš

75 str., brezplačna e-publikacija

Založba Univerze v Ljubljani (Fakulteta za farmacijo)

<https://ebooks.uni-lj.si/>

Učno gradivo za vaje za študente pri vajah Analiza in nadzor zdravil.

UNIVERZA
V LJUBLJANI

Založba Univerze v Ljubljani je skupna organizacijska enota Univerze v Ljubljani, ki povezuje založniško dejavnost na 26 članicah UL. Predstavljene knjige lahko kupite v spletni knjigarni Založbe UL in na posameznih fakultetah.

Založba Univerze v Ljubljani
Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana
E: zalozba@uni-lj.si / T: 01 241 11 81

knjigarna.uni-lj.si

JOSEF TILL

PO KOROŠKI IN ŠTAJERSKI

Kulturnozgodovinski vodnik po dveh avstrijskih zveznih deželah

prevod: Seta Oblak, Jože Till

Mohorjeva Celovec,

2023, m. v., 269 str., 28,90 €

Koroška in Štajerska sta avstrijski zvezni deželi, kjer živi največ avtohtonih prebivalcev slovenske narodnosti.

Njihovo število se z asimilacijo in odseljivanjem vztrajno zmanjšuje, številna snovna in duhovna pričevanja pa še danes dokazujejo njihovo večstoletno kulturno in gospodarsko navzočnost. Teolog, pedagog in publicist Jože Till že vrsto let nanje poznavalsko opozarja tamkajšnje nemško beroče prebivalce, s posameznimi objavami, zdaj pa še s pričujočim vodnikom nagovarja tudi Slovence na obeh straneh državne meje. Avtor, tudi raziskovalec življenja in delovanja Antona Martina Slomška in Heme Krške na Koroškem in v širšem slovenskem prostoru, v uvodnih poglavjih podaja osnovne informacije za boljšo predstavo o obeh deželah, kaj sta, kaj sta bili in kako ju je treba razumeti. Koroška in Štajerska, poudarja, sta raznoliki deželi, pravi elderado zanimivosti za popotnike, pa tudi domačine. V marsičem sta si podobni, na mnogih področjih pa tudi zelo različni. Kaj ponujata, razkriva v sistematičnih predstavitvah vsake posebej, pri čemer ne postavlja v ospredje gostinske in turistične ponudbe, temveč geografske, jezikovne, verske in druge značilnosti, ki ustvarjajo njuno kulturno in zgodovinsko identiteto. Najprej vsestransko in z bogatim slikovnim gradivom predstavi obe deželni prestolnici, nato pa še, večinoma dvojezično poimenovane, manjše kraje in njihovo okolico z ogleda vrednimi naravnimi, arhitekturnimi in drugimi znamenitostmi. > IZTOK ILICH

BELA KRAJINA

Za radovedneže in ljubitelje

prevod: Tanja Petrovič, Andrej Črnič

ilustracije: Srečko Bajda

Založba ZRC, 2023, m. v., 362 str., 19 €

Poljudnostrokovna zbirka *Za ljubitelje in radovedneže* je po predstavitvi Prekmurja ter Krasa in Brkinov dobila še tretjo monografijo, posvečeno Beli krajini. Sestavljajo jo vsebinsko strnjeni prispevki 49 naravoslovcev, geografov, zgodovinarjev, etnologov in drugih poznavalcev predvsem po svojevrstnih naravnih pojavih in še ohranjeni narodopisni dediščini znamenite pokrajine med Gorjanci in Kolpo. Predstavitev celote je razdeljena v sedem tematskih sklopov, ki že z naslovi razkrivajo, katerim področjem se posvečajo. Prvi, Med brezami in rekami, na primer govori o geološki sestavi pokrajine pa o Gorjancih, steljnikih, krajinskem parku Lahinja in belokranjskem vinogradništvu. Drugi sklop obravnava kulturno krajino s cerkvami, svetišči, pokopališči in gradovi, tretji, Zvoki, pa belokranjski in uskoški govor ter glasbeno dediščino. Poglavje Okusi predstavlja belokranjsko kulinariko, pod skupnim naslovom Bela krajina skozi leto so opisana obredja in šege, nato pa še slikovita živa dediščina. Na koncu so predstavljeni znameniti Belokranjci, pa tudi Romi in Uskoki ter problematika izseljevanja, med drugim v vojvodinsko »slovensko vas« Gudurica. > IZTOK ILICH

... 67 prispevkov
49 avtoric in
avtorjev ...

ZAMEJSKA ŠTAJERSKA IN PORABJE

urejanje: Drago Kladnik

Založba ZRC, zbirka Vodniki LGD,

2023, m. v., 158 str., 19 €

Vsebina novega vodnika Ljubljanskega geografskega društva s skokoma v Gradec in na Dunaj presega v naslovu navedeno predstavitev zamejske Štajerske in Porabja. Urednikov predgovor in opis poteka tematske poti oziroma društvene ekskurzije poleti 2022 na severovzhod slovenskega etničnega ozemlja izpod peresa geografa Jerneja Zupančiča sta namreč svojevrsten uvod v poglobitveni temi vodnika – zemljepisnemu in kulturnozgodovinskemu orisu značilnosti in posebnosti zamejskih Gradiščanske in Slovenskega Porabja. Avtorja teh dveh najobsežnejših poglavij v zborniku sta geograf Drago Kladnik in etnologinja Katalin Munda Nirmök. Z dodatnimi slikovitimi podrobnostmi jima sledijo še poglavja o Gradcu in njegovem obmestju, ki sta ga napisala Wolfgang Fischer in Vincenc Rajšp, ter o slovenskih književnikih na Dunaju s poudarkom na deležu naših nekdanjih, pa tudi današnjih rojakov na univerzi in v politiki, o čemer beremo v prispevku literarnega zgodovinarja Marjana Dolgana. Besedila spremljajo številne fotografije, skice in zemljevidi. > IZTOK ILICH

... vodnik
Ljubljanskega
geografskega
društva ...

S to knjigo vas želim spodbuditi, da se lotite čiščenja in pospravljanja za sabo. Naj vam bo v spodbudo zavedanje, da boste s tem svojim dragim prihranili veliko časa, saj njim ne bo treba ure in ure pregledovati in razvrščati reči, do katerih vam tako ali tako ni kaj dosti.

UMETNOST SLOVESOVANJA PO ŠVEDSKO
(Od)rešite sebe in svojo družino šare, ki ste jo nakopicali

MARGARETA MAGNUSSON

Prevedeno v več kot 30 jezikov!

www.modrijan.si

knjigarna
www.bukla.si

ODED GALOR

POPOTOVANJE ČLOVEŠTVA

Izvori bogastva in neenakosti

prevod: Špela Vodopivec

UMco, zbirka Angažirano, 2024, m. v., 340 str., 24,90 €, JAK

... eno najodmevnejših del s področja razvoja človeške družbe v zadnjih letih ...

ve organizacije do pojava poljedelstva in njegovega vpliva na razvoj skupnosti, v osrednjem delu knjige pa se posveti zadnjim stoletjem, ko je na določenih delih Zemlje prišlo do silovitega skoka v zdravju človeštva, življenjske dobe ter obilja nasplah. Tu postreže z mnogimi presenetljivimi ugotovitvami, ki zamajajo nekatere ustaljene predstave o zgodovini in razvoju človeštva: bolj kot množična industrializacija je bilo pomembno množično izobraževanje; bolj kot izkoriščanje otrok za delo ter dobički iz tega naslova je bil pomemben konec teh praks; bolj kot razvoj tehnologije je neenakost življenjskega standarda ljudi zmanjševalo to, da se je v družinah rodilo manj otrok. Navdihujoča in poučna knjiga in eno najodmevnejših del s področja razvoja človeške družbe v zadnjih letih, ki je prevedeno v več kot trideset jezikov. > SAMO RUGELJ

LILIJANA BURCAR

KAPITAL IN REPRODUKTIVNE PRAVICE

Zahodne kapitalistične države

Sophia, zbirka Naprejl, 2022, m. v., 244 str., 22 €, JAK

Znanstvena monografija profesorice na Filozofski fakulteti v Ljubljani je prva izmed treh knjig o reproduktivnih pravicah, v kateri obravnava stanje v zahodnih državah (ZDA in zahodno ter srednjo Evropo). V naslednji bo preučevala Sovjetsko zvezo in države socializma (ter izgubo pravic po koncu socializma), v tretji pa se bo osredotočila na našo nekdanjo skupno državo.

Vprašanje reproduktivnih pravic v 21. stoletju ostaja ali pa morda celo postaja vse bolj politizirano – to nas ne bi smelo presenetiti, saj med pozornim branjem ugotovimo, da to omejevanje nima dolge zgodovine (kot večinoma napačno verjamemo!), temveč se je v večji meri pojavilo šele v 19. stoletju. Tudi Rimskokatoliška cerkev je skozi čas spreminjala svoj pogled na te pravice in razumevanje samega fetusa. Zakaj je v dobi osvobajanja vse manj pravic? Se v ozadju skriva kapital, je bistveno vprašanje prve knjige, ki najprej predstavi ameriško politiko, nato evropsko in v zadnjem poglavju še cerkveno (tudi v Sloveniji) ter izpostavi ustvarjanje družbene neenakosti – predvsem pa ohranjanje le-te ravno skozi omejevanje reproduktivnih pravic. Nujno branje za dijake in študente – poznati moramo dejstva, preden osnujemo takšno ali drugačno politično prepričanje, sicer je zgolj populistično. Delo vsebuje veliko zgodovinskih dejstev (presenetilo vas bo, kako pozno so »razvite« države sprejemale reproduktivne pravice in kako omejene so te pravice še danes po »svobodni« Evropi), izpostavi pa tudi pomembno razliko, v čigavem imenu se podeljujejo reproduktivne pravice: so to pravice individualista, para, posameznika ali pa gre za širše socialno vprašanje in torej temeljne človekove pravice. > AJDA VODLAN

Oded Galor

DOGODKI V KNJIGARNI KONZORCIJ

SERIJE DOGODKOV

KLUB FANTASTIČNIH

- Sreda, 21. februarja, ob 18. uri
- Sreda, 20. marca, ob 18. uri
- Sreda, 17. aprila, ob 18. uri

MED VRSTICAMI S PIO IN ANŽETOM

- Sreda, 28. februarja, ob 18. uri
- Sreda, 27. marca, ob 18. uri

PRAVLJIČNA URICA

- Četrtek, 7. marca, ob 17. uri
- Četrtek, 4. aprila, ob 17. uri

PRIMUSOVI DOGODKI

- Torek, 12. marca, ob 18. uri
- Torek, 9. aprila, ob 18. uri

ENAJSTA ŠOLA

- Torek, 7. februarja, ob 11. uri
- Torek, 5. marca, ob 11. uri
- Torek, 2. aprila, ob 11. uri

HOSPICKAFE

- Torek, 27. februarja, ob 18. uri
- Torek, 26. marca, ob 18. uri

POSAMIČNI DOGODKI

- Ponedeljek, 5. februarja, ob 11. uri; razglasitev **Modre ptice**
- Sreda, 7. februarja, ob 18. uri; srečanje z **Marelo Lovrec** o knjigi **Algoritem sreče**
- Četrtek, 15. februarja, ob 18. uri; **Dragica Črna, Lilith, pesniški večer** z avtorico in **Zvezdano Mlakar**
- Torek, 20. februarja, ob 18. uri; **Skrita duša, pogovor** z avtorico **Pauline Fourre**
- Četrtek, 29. februarja, ob 18. uri; **Milan Butina, Slikar**
- Petek, 8. marca, ob 18. uri; **Pravica do sladkega, pogovor** o knjigi **Ane Srovin Corelli**
- Četrtek, 21. marca, ob 17. uri; **festival Bobri**
- Ponedeljek, 25. marca; **Bralna usedlina**

Več o dogodkih spremljajte na naših socialnih omrežjih

ARUNDHATI ROY

AZADI

Svoboda, fašizem, književnost

prevod: Ana Kralj

Založba / *cf., zbirka Varia,

2023, m. v., 223 str., 25 €, JAK

Indijsko pisateljico, esejistko in aktivistko v slovenščini že poznamo po njenem z bookerjem nagrajenem romanu, prvencu *Bog majhnih stvari*, ter njenem drugem romanu *Ministrstvo za najvišjo srečo*, za katerega je potrebovala kar dve desetletji. To seveda ni čudno, če vemo, da je v resnici veliko plodovitejša kot angažirana družbena publicistka, njeni eseji pa so izšli v kar dvajsetih knjigah (prvi njihov prevod leta 2015 v knjigi *Grozljivka, imenovana kapitalizem*). Za knjigo *Azadi* (naslov pomeni svoboda) je leta 2023 dobila prestižno evropsko nagrado za esej, v njej pa nas popelje v indijsko srce teme, na podkontinent, kjer živi skoraj milijarda in pol ljudi. Tamkajšnje življenje si kljub revščini včasih predstavljamo preveč romantično, avtorica pa nam ga predstavi v vsej svoji neoliberalistični brutalnosti, kjer človeško življenje ni vredno skoraj nič. To počne z besedno virtuoznostjo in ostrino, zaradi katere je imela že marsikdaj težave, celo aretacije in grožnje s posilstvom, Indija pa je po njenem mnenju na eni strani ujeta v tradicionalizem, od sicer prepovedanega kastnega sistema naprej, na drugi strani pa je nemočna žrtev skorumpiranega korporativizma, ki surovo uničuje njeno bit. > SAMO RUGELJ

SLOVENSKI MEDIJI V AVSTRIJI NEKOČ IN DANES

urejanje: Danijel Grafenauer

Slovenska matica, 2023, m. v., 174 str., 24 €

Pričujoče delo, razdeljeno na tri dele, je zbornik prispevkov s posveta na Slovenski matici 24. oktobra 2022. Avtorji prispevkov so večinoma koroški Slovenci, nekaj je pa tudi Slovencev iz matične domovine Slovenije. V prvem delu so zbrani prispevki udeležencev posveta, ki so bili posvečeni slovenskim založbam in radio-televiziji v Avstriji. Tako se bralec seznanja z zgodovino Mohorjeve družbe in z njeno vlogo pri ohranjanju slovenstva, nato sledijo prispevki o Založbi Wieser, o oddaji ORF za koroške Slovence (Dober dan, Koroška) in o radiu AGORA. V drugem delu so zbrani prispevki, ki se ukvarjajo s slovenskimi tiskanimi mediji in revijami v Avstriji, kjer med drugim beremo o delovanju tednikov *Novice* in *Nedelja* ter reviji *Celovski zvon*. Tretji del knjige pa se posveča refleksijam in perspektivam v prihodnosti. > SABINA BURKELJCA

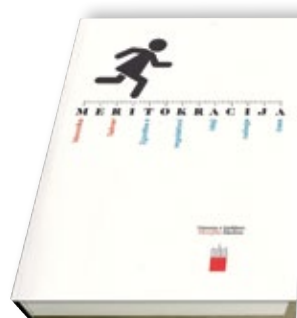
VERONIKA TAŠNER

MERITOKRACIJA

Zgodba o regulativni ideji našega časa

Univerza v Ljubljani,

2023, m. v., 242 str., 22,90 €

Meritokracija je sistem, v katerem v nasprotju z aristokracijo štejeta talent in trud posameznika. Ta je nagrajen glede na sposobnosti, ki so razvidne iz njegovih dejanj. Pričujoča znanstvena monografija preučuje koncept meritokracije v polju edukacije. Delo je namreč nastalo v okviru raziskovalnega projekta *Pravičnost in kakovost v vzgoji in izobraževanju – med preteklostjo in prihodnostjo*. V začetnem delu je predstavljen sam koncept meritokracije in nato podrobneje edukacijska meritokracija. Strokovno delo ne zaobide kritike tega načela, ki je od druge svetovne vojne vodilno v našem izobraževalnem sistemu. Prek tega pa preide na razmišljanje o prihodnosti načela meritokracije v izobraževanju, o tem, kako bi ga lahko razvili, dopolnili, predrugačili. Delo bo nagovorilo bralce, ki delajo na področju vzgoje, in vsakogar, ki razmišlja o tem, kako odpravljati neenakosti in graditi pravičnejšo družbo. > SANJA PODRŽAJ

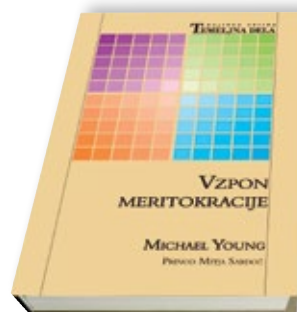
MICHAEL YOUNG

VZPON MERITOKRACIJE

prevod: Mitja Sardoč

Krtina, zbirka Temeljna dela,

2023, m. v., 197 str., 25 €, JAK

Pred leti sem bral knjigo *Cilj: proces nenehnih izboljšav*, sicer knjigo o poslovodstvu proizvodnje, vendar napisano v obliki napetega romana, ki bralca pritegne, četudi nima tovrstnih poklicnih ambicij. Na to knjigo sem se spomnil ob prebiranju *Vzpona meritokracije* sociologa Michaela Younga (1915–2002), vplivne satire v času izida leta 1958 in kasneje, ko je postala velika uspešnica. Young je imel veliko težav, da je sploh prišel do objave te knjige, svetovali so mu predelavo v stilu Huxleyjevega *Krasnega novega sveta* ipd., saj je v njej razvijal inovativno, vendar logično idejo: v prihodnosti, v prvih desetletjih 21. stoletja, bodo ključne položaje zasedli dobro izobraženi in inteligentni ljudje z visokim inteligenčnim količnikom ter najboljšimi dosežki, ne pa več tisti, ki so imeli to srečo, da so se rodili v hierarhično visoko umeščenih rodbinah. *Vzpon meritokracije* je torej napovedovala vzpon pomena izobraževanja za življenjsko napredovanje posameznika, sami pa se lahko vprašate, ali nas sedanja aktualnost v tem smislu ne vrača v preteklost in v čas nastanka te knjige. > SAMO RUGELJ

W • E • B • I • N • A • R
za moderatorje bralnih klubov

BRALNI KLUBI V TEORIJ IN PRAKSI

po 2 spletni konferenci uporabno gradivo v e-obliki mentorstvo pri pripravi načrta klasični in spletni bralni klub potrdilo o izobraževanju

redna cena: 60 € / zgodnja ptica: 49 € možnost popusta in brezplačne udeležbe

Začetna stopnja
5. in 12. marec 2024

Nadaljevalna stopnja
26. marec in 2. april 2024

Izpopolnjevalna stopnja
16. in 23. april 2024

Višja izpopolnjevalna
7. in 14. maj 2024

Več na:

www.policadubova.org

ÉDOUARD LOUIS

BOJI IN PREOBRAZBE NEKE ŽENSKE

prevod: Iztok Ilc

Založba /*cf., zbirka Varia, 2023, m. v., 110 str., 15 €, JAK

Francoski pisatelj, novodobna literarna zvezda Édouard Louis (1992), bi moral leta 2020, ob izidu njegovega prvega prevoda *Opraviti z Eddyjem*, obiskati Slovenijo, vendar mu je to takrat preprečila pandemija. Štiri leta po tem v slovenščino dobivamo še tri njegove knjige. Poleg pričujoče bosta to še *Kdo mi je ubil očeta* in *Spremeniti se: metoda*, v kateri piše izrazito socialno podloženo avtofikcijo, v kateri tematizira družbeno izločenost nižjih socialnih slojev in njihovo nezmožnost vključitve v ustvarjalni del družbe (kar je njemu sicer uspelo preseči). *Boji in preobrazbe neke ženske*, ki je izvirno izšla leta 2021, je tako nekakšna angažirana biografija njegove matere, ki jo Louis preigrava na ozadju najdene materine mladostne fotografije in spominov nanjo, iz tega pa skuša avtor sestaviti pronicljiv vpogled tako v njihovo družinsko življenje z nasilnim možem in očetom kot odstreti tančine materinega življenja, v katerem se je kot predstavnica nižjega sloja soočala z mnogimi družbenimi omejitvami. Angažirano spremno besedo je napisala Dijana Matković. > SAMO RUGELJ

FEMINISTIČNE PRIHODNOSTI

Radikalni utopizem Shulamith Firestone

urejanje: Katja Čičigoj

prevod: Miha Marek

Založba /*cf., Lila zbirka, 2023, m. v., 221 str., 23 €, JAK

Zbornik *Feministične prihodnosti* je uredila filozofinja, kritičarka in teatrologinja Katja Čičigoj. Teksti zbornika se naslanjajo na delo *Dialektika spola: zagovor feministične revolucije* Shulamith Firestone iz leta 1970, ki velja za klasično delo radikalnega feminizma. Urednica že v predgovoru razpre precej pomenskih polj, ki jih je pri *Dialektiki* nujno nasloviti, saj po njenih besedah »besedilo prav z rabo utopične domišljije najbolj vpliva na razprave v današnji feministični filozofiji in kritični teoriji«. Avtorica je namreč v delu predlagala nekatere predloge za spreminjanje družbe, teksti v zborniku pa z njimi korespondirajo, jih prevprašujejo. Čičigoj se tako ukvarja z ambivalentnim odnosom do *Dialektike* in zastavi temelje za nadaljnje tekste, Victoria Margree raziskuje, kaj pomeni biti kritična_en firestonovka_ec, Sophie Lewis se prek osebne refleksije ukvarja z libidonoznim utopizmom Shulamith Firestone, Jasmina Šepetavc *Dialektiko* poveže s kvir teorijo, Anamarija Šiša razmišlja o vlogi šole pri vzpostavljanju otroštva, Pia Brezavšček pa ponuja vnovičen premislek pomena radikalnosti *Dialektike*. Nujno branje za sedanjost in sploh za prihodnost. > VERONIKA ŠOSTER

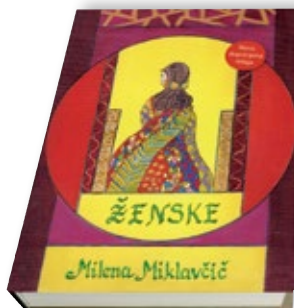
MILENA MIKLAČIČ

ŽENSKE

Nova, dopolnjena izdaja

Jutri 2025, 2023, m. v., 352 str., 30 €

Milena Miklavčič nam v drugi, dopoljnjeni izdaji knjige *Ženske* predstavi 54 življenjskih zgodb žensk, pa ne samo njih, kajti, tako se zdi, brez moških enostavno ne gre. V *Ženskah* je vsaka oseba po svoje doživljala lepe in žalostne trenutke, ki so krojili njeno življenje. Prav veliko veselega ne bomo našli v teh zgodbah, ki so nastajale v daljšem časovnem obdobju in nam postrežejo z marsičem, kar se lahko zgodi tudi nam. Ta časovna razsežnost daje zgodbam poseben čar, saj lahko na tak način spoznamo nekdanji način življenja in komunikacije pa vse do uporabe sodobnih komunikacijskih sredstev. Najrazličnejše ženske (in moške) usode se nas lahko tudi precej dotaknejo, kajti to niso zgodbe s srečnim koncem. Šarm teh zgodb je pravzaprav v njihovi nedokončanosti, kar lahko bralca sprva nekoliko preseneti, a gotovo ga ne pusti hladnega in ga vabi k razmisleku. Zato je lahko to delo tudi nekakšen učbenik življenja, ki nas posredno obogati za številne izkušnje, četudi ne lastne. Tako kot smo pri avtorici že vajeni, so tudi te zgodbe sočne in prav tak je tudi jezik. *Ženske* je knjiga vzponov in padcev naših in vaših življenj. > PRIMOŽ HIENG

Čopovo diplomo, najvišje priznanje, ki ga podeljujejo za izjemne dosežke na področju knjižničarstva, je za življenjsko delo prejela doc. dr. Sabina Fras Popović. Nagrajena je bila za širok prispevek k bibliotekarski stroki, zlasti na področju bralne kulture in pismenosti.

Podelitev najvišjih državnih nagrad za prispevek h knjižničarstvu

dr. Sabina Fras Popović

Dr. Sabina Fras Popović odlikuje povezovanje teorije s prakso, svoje strokovno znanje udejanja skozi številne inovativne projekte. Izkušnje je nabirala v številnih bralnosposobovalnih akcijah Mariborske knjižnice, za katere je trikrat prejela priznanje Združenja splošnih knjižnic. Pripravila je vsebinske smernice delovanja Centra za spodbujanje bralne pismenosti, ki ga je štiri leta tudi vodila. Za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja je v letu 2022 prejela tudi nagrado Slovenske sekcije IBBY.

Čopove nagrade podeljuje ZBDS za izjemne uspehe na področju knjižničarstva in so poimenovane po slovenskem bibliotekarju in učenjaku Matiji Čopu. Slovesna podelitev nagrad za leto 2023 je potekala decembra v veliki čitalnici Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK), kjer so podelili tudi Čopovo priznanje za enkratne dosežke, prejel ga je Tomaž Ulčakar, predstojnik enote za znanstvenoraziskovalno dejavnost na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, in Čopovo plaketo, ki jo je prejel dr. Matjaž Kragelj za več kot dve desetletji podpore ZBDS-ju pri digitalni preobrazbi društva.

Vsem prejemnikom iskreno čestitamo.

V desetih letih delovanja je portal Dobreknjige.si postal več kot le spletno mesto za bralna priporočila. Razvil se je v stičišče, kjer se srečujejo bralci, knjižničarji in drugi ljubitelji literature, ter tako postal eden ključnih virov za spodbujanje bralne kulture v Sloveniji. Desetletje je dolga doba, še posebej v svetu tehnologije, zato smo za izboljšanje uporabniške izkušnje in zagotavljanje kakovostnih vsebin v lanskem letu prešli na novo, sodobnejšo platformo. S tem smo v uredništvu postavili temelje za nadaljnjo rast in razvoj portala, ki bo v novi podobi prvič predstavljen 23. aprila, ob svetovnem dnevu knjige in avtorskih pravic.

Dobreknjige.si: Desetletje izkušenj kroji prihodnost portala

Branje je od nekdaj oblikovalo našo družbo znanja in napredka. V času, ko digitalizacija nezadržno pronica v vse pore našega življenja in vse močneje spreminja naš vsakdan, bi morala biti zavezanost k branju vsaj tako trdna kot doslej.

»Prihodnost bo knjižna in bralna ali pa je sploh ne bo,« opozarja Miha Kovač. Knjižničarji smo v tej luči neomajni optimisti, zato ob premisi, da je dobro branje pomembno gonilo človekove rasti in razvoja, že dobro desetletje soustvarjamo portal slovenskih splošnih knjižnic Dobreknjige.si.

Desetletje inovacij in rasti

Portal Dobreknjige.si letos praznuje deseto obletnico svojega delovanja. V tem času je ob nenehnem razvoju in prilagoditvah postal eden ključnih virov za spodbujanje bralne kulture v Sloveniji ter prejel dve nagradi Zdrúženja splošnih knjižnic in nagrado Slovenskega knjižnega sejma.

Na podlagi desetletnih izkušenj, ki jih je močno zaznamoval tudi tehnološki napredek, z namenom izboljšanja uporabniške izkušnje in zagotavljanja kakovostnih vsebin prehajamo na novo, sodobnejšo platformo. S tem smo v uredništvu postavili temelje za nadaljnjo rast in razvoj portala, ki bo v novi podobi prvič predstavljen 23. aprila, ob svetovnem dnevu knjige in avtorskih pravic.

Novi portal Dobreknjige.si bo uporabnikom ponujal več interaktivnosti, personalizacije in možnosti soustvarjanja vsebin:

• Interaktivne vsebine: literarni labirinti, prispevki in mostovi

Portal bo bralce vabil v svet kvizov oz. literarnih labirintov, ki ne bodo le zabavni, ampak tudi izobraževalni, saj jim bodo omogočali, da preizkusijo in poglobijo svoje znanje o literaturi. Inovativnost portala se bo še dodatno pokazala z uvajanjem elementov igrifikacije, za katero verjamemo, da bo uporabnike še dodatno spodbudila k branju in večji aktivnosti na portalu. Z redno objavo svežih novic in zanimivih prispevkov, ki bodo bralce povezali z dogajanjem v literarnem svetu, si obetamo, da bo portal zaživel v vlogi svojevrstnega literarnega kompasa.

• Personalizacija in dostopnost na portalu

V uredništvu se zavedamo, da je vsak bralec edinstven, zato bomo na portalu ponudili več možnosti ustvarjanja personaliziranih profilov.

Profili bodo omogočali sledenje bralnim navadam, izbiro priljubljenih žanrov, avtorjev in nastavitev priporočil, ki bodo odražali posameznikove literarne preference.

Na voljo bo več tipov profilov, kar bo omogočilo interakcijo med različnimi deležniki literarnega sveta. Vsak profil bo imel svoje posebnosti, ki bodo prispevale k raznolikosti in bogastvu vsebin.

Ohranili in izboljšali bomo funkcijo beležke, ki uporabnikom omogoča, da med branjem shranjujejo svoje misli, citate in opombe, kar pomembno prispeva k bolj poglobljeni in interaktivni bralni izkušnji.

S kombinacijo navedenih funkcij bo nova platforma, hkrati osebna in univerzalna, bralcem ponujala prostor za individualno raziskovanje in jih obenem povezovala s širšo literarno skupnostjo. Personalizacija in dostopnost sta elementa, ki bosta portalu Dobreknjige.si omogočala zadovoljitev širšega spektra bralnih potreb in interesov.

• Bralna aktivnost, filtriranje vsebin in spodbujanje raznolikosti

Portal Dobreknjige.si uvaja edinstveno funkcijo osebnega bralnega dnevnika, ki bo vključevala časovnik in beleženje osebne statistike. Orodji bosta omogočali uporabnikom, da beležijo in analizirajo čas, namenjen branju, s čimer bodo pridobili vpogled v svoje bralne vzorce in navade. Bralni dnevnik jih bo spodbujal k zastavljanju ciljev in spremljanju svojega napredka, kar pozitivno vpliva na motivacijo in zavzetost za branje.

Prav tako bo novi portal ponudil izboljšane možnosti filtriranja in kategorizacije leposlovja. Bralci bodo tako lažje krmarili skozi obsežno ponudbo knjižnih naslovov. Izboljšano funkcionalnost lahko primerjamo z literarnim zemljevidom, ki bo uporabnikom omogočal, da bodo lažje odkrili knjige na podlagi svojega trenutnega bralnega razpoloženja ali interesov.

Poleg standardnih orodij za iskanje pa bo portal nudil tudi izboljšana osebna priporočila, ki bodo temeljila na preteklih bralnih izbirah in interakcijah na portalu – kakor da bi imeli na voljo osebnega bralnega svetovalca, ki bralce vodi k novim odkritjem in spodbuja k raziskovanju literarnih krajin.

Z novimi funkcijami filtriranja in personalizacije si v uredništvu obetamo, da bo portal Dobreknjige.si še bolj spodbujal raznolikost branja in odkrivanje novih avtorjev, s čimer bo

Luana Malec,
glavna urednica portala dobreknjige.si

prispeval k razvoju bolj informirane, raznolike in povezane literarne skupnosti.

• Vključevanje skupnosti

Novi portal Dobreknjige.si bo v proces ocenjevanja in deljenja bralnih doživetij aktivneje vključeval tudi svojo skupnost. Uporabniki portala bodo lahko delili svoje misli, občutke in ocene knjig, kar bo prispevalo k ustvarjanju bogate in večplastne literarne simfonije mnenj. Ta interakcija bo bralno skupnost spodbujala k sodelovanju, zagotavljala pa bo tudi raznolikost perspektiv in poglobljeno razumevanje literarnih del.

Portal bo omogočil raznoliko digitalno skupnost različnih bralnih okusov, perspektiv in izkušenj, kar bo ustvarilo bogato in dinamično literarno okolje. Prav ta pluralnost je ključna za razvoj inkluzivne bralne kulture, ki je odprta za nove ideje in različne literarne izraze.

V uredništvu se zavezujemo k nadaljnjemu razvoju in izboljšavam portala Dobreknjige.si z namenom, da ostane relevanten, koristen in dragocen vir za vse ljubitelje knjig. Še več – želimo si, da bi ne bil samo odraz trenutne bralne kulture, temveč tudi aktiven udeleženec v njenem oblikovanju in razvoju.

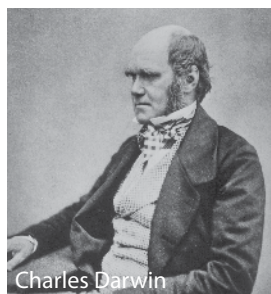

CHARLES DARWIN

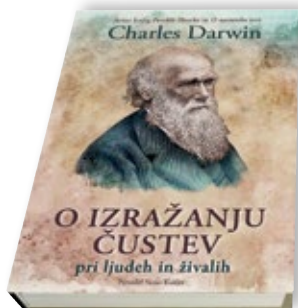
O IZRAŽANJU ČUSTEV PRI LJUDEH IN ŽIVALIH

prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Angažirano,
2024, m. v., 346 str., 26,90 €, JAK

Charles Darwin

Charles Darwin (1809–1882), angleški naravoslovec, biolog in geolog, je eden največjih mislecev vseh časov, saj je razvil teorijo evolucije in naravnega izbora. Po končanem šolanju, med katerim so ga bolj kot študijski predmeti navdihovali lov, ježa in naravoslovje, se je prijavil na raziskovalno geodetsko popotovanje z ladjo

Beagle. S petletnega potovanja se je vrnil s fascinantno zbirko živali, rastlin, kamnin in zapiskov ter ladijskih dnevnikov, ki je bila tako obsežna, da je trajala dvajset let, preden jo je uredil in predstavil javnosti. Svet je njegovo delo in misel spoznal v naravoslovnih knjigah *O nastanku vrst*, *Poreklo človeka* in *O izražanju čustev pri ljudeh in živalih*, ki ostajajo klasična dela našega časa. Knjiga *O izražanju čustev pri ljudeh in živalih*, ki je izvirno izšla leta 1872, je bila sprva mišljena le kot poglavje v *Poreklu človeka*, a je bila kasneje preoblikovana v samostojno delo in postala njegovo tretje temeljno delo evoliucijske teorije. V njej Darwin obravnava biološke vidike človeškega čustvovanja, s čimer je vzbudil precejšnje zanimanje strokovne in splošne javnosti. Pred Darwinom je človeško čustveno življenje v zahodni filozofski kategoriji uma in telesa namreč povzročalo številne težave. Njegov biološki pristop povezuje čustva z njihovim izvorom v vedenju živali, ob tem pa podaja številne primere, kot so povzdigovanje obrvi v trenutkih presenečenja, škrtanje z zobmi v besu ali pa zardevanje ob občutkih sramu, medtem pa kulturnim dejavnikom pripisuje le stransko vlogo. S knjigo *O izražanju čustev pri ljudeh in živalih*, ki velja za avtorjevo »spregledano mojstrovino«, je Darwin pokazal moč svojih teorij za razlago izvora naših najbolj cenjenih lastnosti: morale in intelekta. Klasika biopsihologije, ki je obenem tudi učna ura tedanjega globalnega raziskovanja. > SAMO RUGELJ

MICAH R. SADIGH

EKSISTENCIALNO POTOVANJE

Viktor Frankl in Lev Tolstoj o
trpljenju, smrti in iskanju smisla

prevod: Rudi Meden

Celjska Mohorjeva družba, zbirka Smisel,
2023, m. v., 252 str., 25 €, JAK

Ameriški profesor psihologije Micah R. Sadigh, ki pogosto predava na mednarodnih konferencah, ob tem pa je tudi skladatelj, se je v svoji akademski karieri posebej posvetil Franklovi psihologiji in eksistencialni analizi. Rezultat tega je tudi njegova knjiga *Eksistencialno potovanje* iz leta 2014, s katerim se je v luči trpljenja, smrti in iskanja smisla odločil primerjati in povezati filozofijo Viktorja Frankla in literarno ustvarjanje Leva Tolstoja. Rezultat je delo, ki se sprehaja po terenu med literaturo in filozofijo, saj Sadigh, potem ko predstavi temeljne postavke Franklove filozofije in Tolstojevega življenja, dela in njegovega iskanja smisla, s pomočjo ene Tolstojevih najboljših novel *Smrt Ivana Iljiča* preigra najgloblja vprašanja človekovega bivanja. Knjiga o eksistencialnih obzorjih, ki se ozira proti upanju in svetlobi. > SAMO RUGELJ

Da bi se blagodejni učinki bralnega druženja razširili po vsej Sloveniji, smo razvili program spletnih izobraževanj in podporno mrežo za moderatorje bralnih klubov.

Bralni klub v vsako vas!

Za lažji začetek smo pripravili cikel spletnih seminarjev, na katerih se udeleženci pogovarjamo o vseh vidikih bralnih skupin, tako da si izmenjujemo izkušnje in znanje. Teorijo pred pričetkom seminarja prejmete v obliki kratkih člankov.

Webinar za moderatorje bralnih klubov, ki zajema cikel spletnih seminarjev na štirih zahtevnostnih stopnjah, od začetne do višje izpopolnjevalne (8 spletnih srečanj po 2 šolski uri), bo potekal med 5. marcem in 14. majem 2024. Namenjen je vsem, ki jih zanima negovanje bralne kulture in kulture pogovora s klasičnimi ali spletnimi bralnimi klubi.

Spletni seminar izvajata izkušena moderatorja bralnih klubov: literarni komparativist in ustvarjalec **dr. Iztok Osojnik** ter književna prevajalka in urednica **Tatjana Jamnik**.

Začetna stopnja se prične v torek, 5. in 12. marca, ob 13.30–15.00. **Rok za prijavo: 3. 3. 2024.**

Predznanje ni potrebno. Priporočamo udeležbo vseh stopenj, saj znanje postopoma nadgrajujemo in poglobljamo.

Če vam finančne zmožnosti ne dovoljujejo plačila kotizacije, lahko zaprosite za donacijo, pri kateri vam udeležbo na webinarju podarimo.

Prijava:

<https://www.samozalozba.si/webinarji-za-moderatorje-bralnih-klubov-pomlad-2024/>

Vabimo vas, da se pridružite skupnosti moderatorjev bralnih klubov, ki danes šteje že več kot 200 članov iz vse Slovenije – da bomo dosegli kritično maso, ki bo prinesla pozitivne spremembe, potrebujemo tudi vašo pomoč!

Založba ZRC

Zimske novosti

pri Založbi ZRC in v Knjigarni Azil

Novi trg 2, Ljubljana
zalozba.zrc-sazu.si/sl

narocanje@zrc-sazu.si

SOPHIE ADRIANSEN, MATHOU

NAMESTNICA

prevod: Dejan Debelak

Modrijan, 2023, t. v., 144 str., 34,90 €

Bolečine, povezane s porodom, so pričakovane, medtem ko se čustvene, hormonske in telesne spremembe, ki prelomnemu dogodku sledijo, lahko zapletejo bolj od pričakovanih. Nekatere ženske opisujejo to obdobje kot čarobno in skrivnostno, vsaka deseta pa ga doživi kot boleče in pretresljivo. To se zgodi tudi zaljubljeni Marketi, katere partner ni prvič oče, toda po porodu gre ubožici samo na slabše ... Težko doji, rane se celijo počasi, ne občuti nikakršnega materinskega nagona in obveznost, ki ji podnevi ne da predaha, ponoči pa ne spanca, se zdi, kot da nikoli ne bo zastala. Oplazi jo depresija. Strip, ki sta ga francoski avtorici ustvarili na podlagi osebnih izkušenj, na srečo spremlja vedrina časovnega odmika. Igriva risba naredi velike težave blažje, z razbijanjem tabujev pa dragocena knjiga nagovarja tako tiste, ki so si tudi same želele, da bi imele nekakšno »namestnico«, kot druge, ki se na izkušnjo šele pripravljajo. In seveda vse, ki so že pozabili, kako posebni so bili v resnici prvi meseci.

ZEROCALCARE

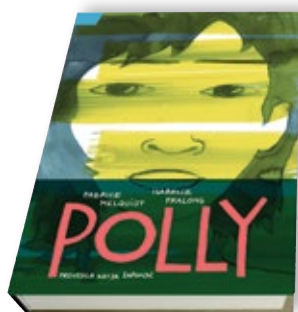
ARMADILLOVA

PREROKBA

prevod: Aljoša Mislej

Graffiti, 2023, t. v., 150 str., 24,95 €

Zerocalcare (v prevodu »brez vodnega kamna«) je umetniško ime risarja Micheleja Recha (1983), ki je s serijo avtobiografskih stripov povzročil pravi bum. Najprej v Italiji, kjer so samo prvenec *Armadillova prerokba* (2011) prodali v 150.000 izvodih, potem tudi širše. Netflix je naročil dve sezoni kratkih animiranih filmov, eden od stripov je za las zgrešil največjo italijansko literarno nagrado Premio Strega, po njegovih zgodbah so začeli snemati filme, med bolj odmevnimi pa je bil tudi potoris po Siriji (2016; 120.000 prodanih izvodov). Zlasti zgodnejši albumi ponujajo razposajene zgodbe o odrasčanju v predmestju Rima, vedno opremljene s humorjem in samoniklim družbenim komentarjem, dejansko pa raziskujejo družinske in prijateljske skrivnosti. Kratke epizode tvorijo širšo zgodbo, pasavec iz naslova pa je Zerov namišljeni so-govornik, vest in alterego. *Armadillova prerokba* se začne, ko Zero prejme e-sporočilo Camillinega očeta, v katerem izve, da je njegova prijateljica preminila ...

FABRICE MELQUIOT,

ISABELLE PRALONG

POLLY

prevod: Katja Šaponjič

Zavod VigeVageKnjige, zbirka Risoromani, 2023, m. v., 152 str., 25 €, JAK

Polly je detece, ki se rodi z organi nekje vmes med ženskim in moškim spolom. Starša sta zmedena, pa tudi zaskrbljena, tega si odkrito nista želela. Ko otrok odrasča, se kirurg odloči, da ga bo po samovoljni interpretaciji znanosti umestil v en (s)pol, težave pa se tu šele začnejo. Strip z izbrano koloristiko, v spodobnem obsegu in s pomenljivimi prazninami prikaže bivanje v območju interspolnosti, ki je za tiste, ki jo živijo, vse prej kot teorija. Ti primeri so redko vidni, največkrat so politizirani, manj pogosto pa predstavljeni tako, da o njih lahko razmislimo s sočutjem in se prebijemo do nepresojajočega razumevanja. Francoski scenarist in švicarska striparka sta ubrala likovno in jezikovno precej minimalistično pot – lahko bi bila to tudi kratka zgodba, prav zaradi vizualnosti pa bo grafično odlični in večkrat nagrajeni risoroman za marsikoga redka priložnost, da bo o teh vidikih sploh imel_a priložnost razmisliti na kakovosten način. Navsezadnje pa je to tudi knjiga o preizkušnjah starševske ljubezni.

DANIJEL ŽEŽELJ

KOT PES

prevod: Vevar

Zavod VigeVageKnjige, zbirka Risoromani, 2023, m. v., 92 str., 25 €

Kaže, da je med imeni literarne preteklosti Franz Kafka eden tistih, ki so sodobnim striparjem zapustili največ navdiha. Za novo interpretacijo motivov iz njegovih zgodb je poskrbel hrvaški risar Danijel Žeželj (1966), ki ga poznamo po črno-belih, klavstrofobičnih in distopičnih tablah, na katerih koketira tudi s sprejano estetiko grafitarstva. Njegovi stripi so izhajali v Italiji, Franciji in ZDA, kjer je soustvarjal celo zgodbe za Marvel in DC Comics/Vertigo, *Kot pes* pa je šele prvi, preveden v slovenščino. Vse od sredine devetdesetih let Žeželj naslavlja posameznikovo podvrženost tehnicističnemu nasilju urbanega okolja, kar je pred sto leti, ob razcvetu velemest, fasciniralo tako protostripovska lesorezca Američana Lynda Warda in Nizozemca Fransa Masereela kot tudi samega Kafka. V tem duhu ne preseneča odločitev za *Gladovalca* (in nekaj drugih vključenih zgodb), kjer si meščanstvo prihaja ogledovat civilizacijsko atrakcijo – človeka, ki je izmojstril umetnost stradanja. Osupljiva metafora in strip, ki bo obstal.

JOŽE SNOJ, DAMIJAN STEPANČIČ

AVTOMOTO MRAVLJE

priredba: Igor Saksida

Miš, 2023, t. v., 84 str., 29,95 €, JAK

Jože Snoj je izvirne *Avtomoto mravlje* napisal leta 1975, v času njihovega izida pa se je zgodba lahko brala tudi kot kritika tedanjega kolektivizma. Toda od tistih dni je preteklo veliko vode, predvsem pa je razvoj računalniške tehnologije prišel do točke, ko je fantastična pripoved o bratcih Vidu in Joštu, ki se močno pomanjšata in se izgubita v divji avanturi mravljega sveta, navdahnila pisca Igorja Saksido in ilustratorja Damijana Stepančiča v novo, tokrat še bolj antiutopično

smer. Nastal je ekstravaganten strip vzdušja, ki več kot z besedami pove skozi likovne motive in inventivno formo. Morda pričakuje celo umetniško prebujenega mladega bralca, s tem pa posodobljene *Avtomoto mravlje* zapolnjujejo manko sodobne mladinske znanstvenofantastične literature in tudi stripov tega žanra pri nas. Vid, Jošt in njun kuža se na koncu, obogateni z izkušnjo trdo organizirane družbe, v kateri ne manjka represije in nenehnih obratov, vrnejo na veliko prijetnejši travnik njihovih pravih dimenzij ...

VigeVageKnjige.

TAYLOR JENKINS REID

CARRIE SOTO SE VRNE

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, 2023, t. v., 432 str., 36,90 €

Carrie Soto je sedemintridesetletna upokojena teniška legenda, ki se nekega dne ob močni podpori Javierja, svojega očeta in trenerja v eni osebi, odloči, da se vrne na igrišče in brani svoj rekord v zmagah na turnirjih Grand Slam. Že takoj ko ljudje izvedo za njeno odločitev, dobi obilo polen pod noge, saj vodilni športni strokovnjaki močno dvomijo, da bi se pri svojih letih lahko kosala z mladimi in prodornimi igralkami. A Carrie je že v preteklosti neštetokrat dokazala, da je trmasta, temperamentna in povrh tudi velika garačka. Je to zmagovalna kombinacija za ponoven prodor v vrh najboljših teniških igralk? Knjiga, ki nas popelje v zapleten svet družinskih vezi in njihovega vpliva na profesionalno življenje, osvetljuje izzive, s katerimi se srečujejo ženske v profesionalnem športu, obenem pa kritično obravnava tudi vpliv medijev na življenje javnih osebosti. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

JENNY COLGAN

BOŽIČNA KNJIGARNA

prevod: Eva Žerjav

Primus, zbirka ZaLjubljeni, 2023, m. v., 368 str., 29 €

Novi roman priljubljene škotske pisateljice se dogaja v božičnem Edinburgu, kamor po izgubi službe pošljejo mlado Carmen, saj njena mati pričakuje, da bo pomagala sestri Sofiji, uspešni odvetnici, ki pričakuje četrtega otroka. Ponudi se ji tudi priložnost za delo v zapuščeni knjigarni, ki bi jo skupaj s čudaškim lastnikom morda lahko rešila pred bankrotom. A v sestrični popolni hiši ob treh malih kričočih se občutljiva in osamljena Carmen ne znajde najbolje. Vodenje starinske knjigarne v najbolj romantičnem koncu mesta pa ji kmalu zleze pod kožo. Spoprijatelji se z drugimi trgovci v ulici, spozna veliko prijaznih strank, in ko se že zdi, da je našla sorodno dušo, ji sreča skoraj obrne hrbet ... Morda veste, katera vez je skovana iz jekla, trdna kot železo, se zlahka vžge, a nikoli ne zlomi? ... Sestriska. > BETI HLEBEC

MARIE FORCE

PRAZNOVANJE PO MRAKU; POŽELENJE PO MRAKU

McCarthyjevi z otoka Gansett

prevod: Anja Radaljac

Hiša knjig, 2023, t. v., 544 str., 36,90 €

Ljubitelji serije McCarthyjevi z otoka Gansett – pripravite se na presenečenje! V novi knjigi sta kar dve vroči zgodbi. V prvem delu pravzaprav res praznujemo, in to ne le božične praznike – Veliki Mac, tisti, ki je začel zgodbo z izgradnjo marine, in njegova izbranka Linda McCarthy praznujeta štirideseto obletnico poroke. Zgodba bo ljubiteljem serije gotovo všeč tudi zato, ker se vrnemo v njuno preteklost, v čas, ko sta se Linda in Veliki Mac spoznala in je nastala marina, hkrati pa na otok za praznovanje pridejo tudi njuni otroci s partnerji, nam že dobro poznani junaki, zato je zgodba še toliko bolj topla. V drugem delu *Poželenje po mraku* pa odkrivamo zgodbo med pilotom Tobiasom (Slim) in Erin, ki vsebuje vse tiste elemente, zaradi katerih tako radi posegamo po novih delih nagrajene avtorice: zabavo, smeh, solze, ljubezen in veliko vročih prizorov. Zagotovo bodo ljubitelji Forceove navdušeni tudi tokrat – in to dvojno! > AJDA VODLAN

LORRAINE HEATH

GROF SI VZAME VSE

Razposajenci s Havishama, knj. 2

prevod: Irma Kukovič

Hiša knjig, 2023, m. v., 406 str., 16,95 €

Drugi roman o treh karizmatičnih, gospodskih malopridnežih s posestva Havisham pripoveduje Edwardovo in Julijino zgodbo. Edward Alcott, zenskar in zapravljevec, je neukročni dvojček Julijinega moža Alberta, grofa Graylinga. In moški, ki se zaveda, da si bolj kot vsega drugega želi bratove žene. Zgodba se prične, ko Albert na poti po Afriki umre. Preden izdihne, mu mora Edward priseči, da bo prevzel njegovo identiteto, dokler Julija, ki ga doma čaka noseča, ne rodi. Za Edwarda je vloga Julijinega moža sladka muka, ki trdo preizkuša žgoče poželenje dolgo prikrite ljubezni. Juliji pa se zdi, da je po vrnitvi njen mož postal bolj odločen, drzen in možat. Edward v Juliji odkriva velikodušno, ljubečo, pametno in čutno žensko. Toda kako dolgo lahko prikriva, kdo je v resnici, in kaj se bo zgodilo, ko bo Juliji priznal, da je njen pravi mož mrtev? Lorraine Heath je uspešna avtorica številnih senzualnih zgodovinskih ljubezenskih romanov, umeščenih med angleško plemstvo v času tesnih korzetov, ki visoko dvignejo prsi, in moških škornjev, ki se sezujejo šele tik pred posteljo. Nenavadna zgodba o paru, razpetim med dolžnost in poželenje, je sočno prežeta s čutno drhtavico, ki obljublja razkošje zasoplih užitkov. > MAJA ČREPINŠEK

NOVO

pri Celjski Mohorjevi družbi

Paola Zanini
SKUPNO BRANJE GRADI ZAUPANJE
(20 €)

Daniela Dvořáková
POD KRALJIČINIM ŽEZLOM
(39,50 €)

Sibylle Delacroix
VELIKA PUNCA
(21,50 €)

www.mohorjeva.org

info@celjska-mohorjeva.si • 03 490 14 20 • 01 244 36 50

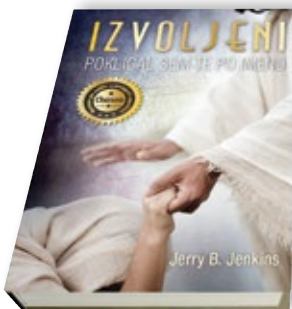
CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

JERRY B. JENKINS

IZVOLJENI

Poklical sem te po imenu, knj. 1
prevod: Klementina Logar
Družina, 2023, m. v., 464 str., 26,90 €

Jerry B. Jenkins je ameriški avtor več kot dvesto knjižnih del. V tem delu je stopil v sandale ljudi, ki so osebno srečali Učitelja in težko pričakovanega Mesijo. Na začetku žive pripovedi, ki bralca v trenutku prestavi skozi čas, se znajdemo med pastirji, ki na poti v Betlehem srečajo Jožefa in Marijo, tik preden v hlevu rodi dete. Očišče zgodbe se premika od ene do druge svetopisemske osebe, kot bi se premikalo oko filmske kamere. Na prizorišče stopajo Kristusovi učenci, Marija Magdalena, mati Marija in drugi, ki so Križanega srečali kot zrelega učitelja in čudodelnika, v njem pa prepoznali tistega, ki ga pošilja božja volja. Mnogi so ga vzljubili in mu sledili, drugi so mu tlakovali pot na križ ... Sugestivna zgodba, ki temelji na priljubljeni in uspešni TV-nadaljevanki *Izvoljeni* (ustvaril jo je avtorjev sin Dallas Jenkins, letos februarja pa prispe četrta sezona), pogloblja poznavanje okoliščin Jezusovega življenja in ga predstavlja v novi luči. > MAJA ČREPINŠEK

FELICIA KINGSLEY

POROKA IZ KORISTI

prevod: Mina Mušinič
Hiša knjig, 2024, t. v., 520 str., 36,90 €

Četudi ne poznate nobenega vojvode, grofa, vikonta ali markiza, to ne pomeni, da ne obstajajo. V Združenem kraljestvu so v določenem družbenem sloju plemiški nazivi še danes zelo pomembni. Mlada gledališka maskerka Jemma nekega dne izve, da ji je babica Catriona zapustila ogromno premoženje, toda dobi ga lahko le, če se bo poročila z moškim s plemiškim nazivom. Seveda ve, da njena mati tega ni hotela storiti in se je poročila iz ljubezni, a babičin odvetnik je prepričan, da bi Jemma morala izkoristiti to priložnost, zato jo poveže z zadolženim aristokratom Ashfordom. Poroka iz koristoljubja prinese več težav, kot je bilo načrtovano, predvsem pa nihče ni računal na zlobno snobovsko taščo in iskricke vseh vrst ... Zabavna in romantična pripoved za ljubitelje sodobnih aristokratskih zapletov. > BETI HLEBEC

CILLA IN ROLF BÖRJLIND

NEVERJETNA ZGODBA O GEORGU VON NIČU

prevod: Luka Gortan
Hiša knjig, 2024, t. v., 415 str., 36,90 €

Izpod peresa slovenskemu bralcu že dobro znanega avtorskega tandema, ki sicer ustvarja detektivske zgodbe, prihaja tokrat precej nenavadna pripoved, prežeta s humorjem in začinjena s ščepcem temačnosti. Na plaži v vasi Skuggisdan (Senčna stran), kamor sonce posveti le enkrat na vsakih pet let, se nenadoma pojavi glava. In to živa glava! Pripada neznancu, do vratu zakopanem v pesek; ta se vaščanki Črni Märti, ki naleti nanj, predstavi kot Georg von Nič. Georg se izkoplje iz peska in Märta ga odpelje s sabo; z njeno pomočjo in s prijatelji iz Umetniškega kluba – vsi so precej slikoviti liki – se Georg počasi vključuje v vaško okolje. Tu se pravzaprav začne ta neobičajna zgodba, saj spoznamo prebivalce vasi: vsakdo ima prav posebno zgodbo in svoje skrivnosti, ki jih počasi iz njih izvleče Georg von Nič. A kdo je Georg? In kaj skrivajo prebivalci? Najbolje, da preverite sami. > SABINA BURKELJCA

Reinhold
in Diane
Messner
**PODOBE
SMISLA**

19,90 €

16,95 €

Rosella Postorino
**SAMO LJUBIL
SEM TE**

14,95 €

Marco Balzano
OSTALA BOM TU

16,95 €

Elodie Harper
**HIŠA Z ZLATIMI
DURMI** Volčji brlog 2

15,95 €

Maud Ankaoua
SRCE HIMALAJE

16,95 €

Cilla in Rolf Börjlind
ZAMRZNJENO ZLATO
Rönning & Stilton 6

16,95 €

Jade Lee
**ŠKANDALOZNA
POROKA** Damine
skušnjave 1

24,90 €

Klára Holík,
Ivi Niesner, Jana Sedláčková

SKRIVNOSTNO ŽIVLJENJE GOZDOV

Razišči povezave med
drevesi, živalmi in glivami

TADEJ GOLOB

OJ, TRIGLAV, MOJ DOM

Inšpektor Taras Birsa, knj. 6

Goga, 2023, m. v., 432 str., 24,90 €, JAK

Eden najbolj branih slovenskih pisateljev je v šesti zaporedni kriminalki o Tarasu Birsi truplo postavil na Triglav. »Višje se ne da.« Avtor, od mladosti strasten alpinist in plezalec, za katerega so hribi, kot jim pravi Birsa, naravno okolje, bralcu s slikovitimi opisi zariše teren, na katerega je postavljena zgodba: Triglav, Kredarica, poti, ki vodijo do nje, severna stena, gorski tek, premagovanje višinskih metrov. Sploh imponanten je opis nevihte, ki Tarasa in njegovo ekipo zajame na Kredarici. Bralcu se zazdi, da je prav res med skalami, okrog njega pa tema, ki jo redno sekajo ognjene žoge in oglušujoče grmenje. V vsem tem kaosu, ko Taras skupaj z nekdanjim plezalcem rešuje panične planince, ki jih je ujela nevihta in marsikoga tudi zadela strela, naletita na truplo, za katero se kasneje izkaže, da ga ni pokončala strela, ampak strel v čelo. Ker je bil prvi na kraju zločina, primer dodelijo Tarasu, a tokrat zaradi neresenih zadev iz *Kome* primera ne vodi samostojno, temveč ga prevzame GPU. Golob s spretnim manevriranjem med reševanjem novega umora in razreševanjem vprašanj, ki so ostala odprta iz prejšnjih delov, bralca drži v napetosti do zadnje strani. > GORDANA GRANATIR

LARS KEPLER

NOČNA MORA

Inšpektor Joon Linna, knj. 2

prevod: Anja Bakan

Hiša knjig, 2024, t. v., 624 str., 37,90 €

Štiriindvajsetletna Penelope Fernandez, predsednica Švedskega društva za mir in arbitražo, po napornem nastopu na nacionalni televiziji, kjer se zagreto zavzema stališče o prepovedi proizvodnje in izvažanja orožja iz Švedske, sanja le še o potepu s fantom na krovu čolna do enega od otočkov v stockholmskem arhipelagu. Načrt o mirnem izletu v dvoje jima prekriža Penelopina mlajša sestra Viola, ki jo na mamino prigovarjanje dvojica vzame s sabo. Mlado dekle že čez nekaj ur mrtvo odkrije njena sestra Penelope, ki se je medtem nekje na otočku s fantom predajala ljubezenskim užitek. Ko mladi par spozna, da je morilec očitno mislil, da je pokončal Penelope, se oba poskušata skriti v notranjosti otočka, a morilec jima je ves čas za petami. Kasneje se razreševanja zapletenega Violinega umora lotijo tudi stockholmski policisti, ki istočasno poskušajo ugotoviti tudi, ali je neki poslovnež, ki ga najdejo obešenega v njegovem stanovanju, storil samomor ali pa ga je morda nekdo umoril. Vse skupaj se stopnjuje v vedno večjo nočno moro ... Od prve do zadnje strani napet psihološki triler vleče k branju in je kot ustvarjen za ljubitelje tovrstnega skandinavskega žanra. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

SANDRA J. PAUL

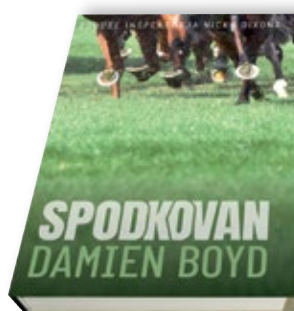
MOJA RESNICA

prevod: Olga Štuhec

Hiša knjig, 2023, t. v., 416 str., 35,90 €

Pretresljiv in napet roman, ki ima dve prvi strani, dva začetka in en zaključek. Platnica in zadnja stran sta zrcalni. Če ga začnemo brati kot vsako drugo knjigo, začnemo z Nathanovo

zgodbo, a preden spoznamo resnico, nas opozori, naj pred tem odkrijemo še drugo plat zgodbe, s tem da obrnemo knjigo. Tam najdemo zgodbo Eliasa, Nathanovega bratranca in najboljšega prijatelja. Njuni zgodbi se začneta razpletati na dan Eliasove poroke z očarljivo in pustolovsko, a skrivnostno Natalie, bogataševa hčerko. Dan, ki naj bi bil najsrečnejši v njenem življenju, se konča tragično, ko ji med fotografiranjem zdrsne in zgrmi s pečine svojega ljubega vrha Blue Mountain. Je bila res nesreča, kot trdi Elias, ali pa je imel ženin dober motiv, da svojo novopečeno nevesto potisne čez rob, kot trdi Nathan? Morda pa je Natalie ves čas nekaj prikrivala ... resnica se skriva nekje vmes. > SANJA PODRŽAJ

DAMIEN BOYD

SPODKOVAN

Zgodbe inšpektorja

Nicka Dixona, knj. 3

prevod: Luka Pieri

Aktivni mediji, 2024, m. v., 288 str., 23 €

Nekdanji odvetnik, Damien Boyd je postal pisec kriminalnih romanov na podlagi bogatih izkušenj s področja kazenskega prava in službovanja v kronskem tožilstvu. Po prvih dveh romanih *Vranov let* in *Glava v pesku*, so tokrat v središču konji. V majhni idilični vasici je neukročen žrebec do smrti zbrcal mladega konjušnika. Policija hitro razglasi smrt za nesrečo in življenje na vasi se nadaljuje. Nakar se iz Afganistana vrne konjušnikov brat, ki bratove smrti ne vzame za samoumevno in inšpektor Nick Dixon se nepričakovano znajde pred novim primerom. Spretno mora vijugati med lažmi, prevarami in fizičnimi grožnjami, ki prežijo na vsakem koraku, vendar Dixon kljub lastnim demonom znova dokaže, da je cena pravice včasih višja, kot si lahko kdor koli predstavljaja. > BETI HLEBEC

Založba Pivec

Avugust Demšar
ESTONIA

zalozbapivec

Založba Pivec

+386 2 250 08 28

www.zalozba-pivec.com

info@zalozba-pivec.com

**EKSKLUZIVNA
PREDSTAVITEV
ROMANA**

V soboto, 17. februarja 2024,
ob 17:00 v Vetrinjskem dvoru v Mariboru.

Izvedeli boste zanimivosti o nastanku romana, idejah, navezavah na resnične dogodke, skritih sporočilih in še čem. Dogodek bo popestren s prvim domačim "literarno žanrsko kriminalnim pub kvizom" s "krvavimi" nagradami!

Prijave: www.zalozba-pivec.com

TEŽKO PRIČAKOVAN ZADNJI DEL TRILOGIJE VODNJAKI!

Brodolom trajekta Estonia leta 1994 poveže tragično preminuli par s tridesetletno skrivnostjo v Vodnjakih. Med obnovo hiše v idilični vasi odkrijejo truplo, ki ima povezavo z osamosvojitveno vojno. DNK truplo nepričakovano poveže z Ivo, hčerko žrtev brodoloma. Umor in izginotje enega od osumljencev dodata napetost, razkrivanje skrivnosti pa prinaša nenavadne ugotovitve. Kdo nosi breme preteklosti? Kje se skriva resnica? In ali bo Vrenko razvozal skrivnostno mrežo dogodkov?

ANDRZEJ SAPKOWSKI ČAS PREZIRA

Veščec, knj. 4

prevod: Klemen Pisk

Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet,

2023, t. v., 384 str., 34,99 €

Čas prezira je drugi roman in četrta knjiga (prve dve sta zbirki kratkih zgodb) čislane fantazijske serije poljskega avtorja, ki ji je ob predelavi v izjemno popularno trilogijo videoiger *The Witcher* iz zvrsti igranja vlog uspel redko viden knjižni preboj na angleško govorečo področje. Nekaj zagona je kasneje dodala še televizijska nadaljevanka na Netflixu. A po solidnem začetku je šlo kmalu vse navzdol in TV-serija je žal postala tipičen primer zgrešene predelave, ki se z malo truda zanaša le na uveljavljeno ime. Na srečo knjige ohranjajo visoko kakovost in lahko se veselimo novega prevoda – neposredno iz poljščine – dogodivščin veščeca Geralta iz Rivije, izurjenega za lov in uboj pošasti. Za razliko od uvodnih knjig se zdaj občutneje izrisuje glavna nit: središče dogajanja je mlado dekle Ciri, otrok stare krvi in zakonita naslednica kraljestva Cintre, ki v sebi nosi starodavno moč. Kot taka je plen številnih vplivnih skupin, ki jo skušajo izrabiti za doseg svojih ciljev. In ker je kontinent zajela vojna, prevare in manipulacije prežijo na vsakem koraku. Geralt in čaravnica Yennefer se trudita po svojih močeh Ciri zaščititi. A če že kaj vemo iz prejšnjih knjig, je to, da zgodba ne bo zavila v smer, ki jo pričakujemo. Čas prezira poda kompleksne zaplete, ki temeljijo na brezkompromisnem političnem spletkarjenju, širok nabor nastopajočih in pedantno izrisan svet, ovit v temno fantazijo. Avtor se poigrava z junaki (in bralcem), da so se ti primorani spoprijemati s težkimi moralnimi dilemami. Nič ni črno-belo, le neskončen razpon odtenkov sivine, odločitve pa nosijo še kako trdne posledice. Ker knjige o veščecu temeljijo na srednjeevropski kulturi in slovanskem izročilu, so dobrodošla osvežitve žanra, v katerem prevladuje angloameriška tradicija. Tudi za tiste, ki običajno ne posegajo po fantaziji! > ALEŠ CIMPRČ

ORSON SCOTT CARD OTROCI UMA

Saga o Enderju Wigginu, knj. 4

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, 2024, t. v., 416 str., 36,90 €

Otroci uma so zaključni del štiridelne sage o Enderju Wigginu (pred tem *Enderjeva igra*, *Govorec za mrtve* in *Ksenocida*), cenjene znanstvenofantastične klasične serije, ki se v prvi knjigi osredotoča na vojno z bojevitimi Nezemljani, na katere je človeštvo naletelo med osvajanjem vesolja, nato pa se pripoved po storjenem ksenocidu prelevi v ukvarjanje z občutkom krivde po tem dejanju. To tematiko – kot tudi srečavanje z novimi inteligentnimi vrstami in kaj to predstavlja za človeštvo – ameriški pisec Orson Scott Card (1951) osvetljuje z različnih vidikov, od političnega, vojaškega, pa vse do filozofskega in religioznega. Zgodba je neposredno nadaljevanje *Ksenocida* (sprva je bil nameravan izid v eni knjigi, a je bil zaradi obsega razdeljen na dve). Planet Luzitanija, kjer pripadniki človeške kolonije naletijo na novo vrsto, je tik pred tem, da ga flota Kongresa zvezdnih poti iz strahu pred Zemljanom nevarnim virusom uniči. Medtem pa se Jane, samozavedajoča se (in empatična) umetna inteligenca, s pomočjo aiúje, nekakšnim osnovnim gradnikom vseh razumnih bitij (lahko rečemo, da gre za fizično upodobitev duše), ki nas obdaja, nauči posegati izven vesolja ... In če Card tokrat izdatneje uporablja abstraktnejše pojme, so osnovna vodila romana zelo človeška: kaj nas opredeljuje, kaj nas omejuje, kaj pomeni živeti. Dostojen zaključek sage, ki jo je kasneje Card z novimi knjigami, umeščenimi v isti svet, še dodobra razširil. Mi pa s prevodom knjige *Otroci uma* dobivamo v slovenščini pod streho v celoti (kar se žal zgodi redko!) eno izmed temeljnih znanstvenofantastičnih serij. Privoščite si jo! > ALEŠ CIMPRČ

DOMEN MEZEG

ILONIKA

Saga o cesarju Feliksu, 1. in 2. del

Ilonika,

2020/2023, m. v., 254/215 str., 19 €/21 €

Če je na področju mladinske fantazijske književnosti pri nas zadnje čase kar živahno, romani za odrasle (ali vsaj starejše najstnike) kapljajo bolj poredkoma. Tej maloštevilni skupini pisateljev (denimo Bojan Ekselenski: saga *Vitezi in čarovniki*, Samo Petančič: trilogija *Anor Kath*, Jakob Konda: serija *Skrivnost Srži*) pa lahko prištejemo še novinarja in publicista Domna Mezga. *Ilonika* sledi prestolonasledniku Feliksu, ki ob očetovi smrti podeduje vodenje cesarstva Evklipcija (spominja na Rimsko cesarstvo). Oče mu sicer ponudi izbiro, da se nazivu lahko odpove in zaživi drugače, svobodneje. Feliksovi pomisleki, premlevanja in iskanja samega sebe so vodilna rdeča nit romanov. Gre za zelo statično pripoved s poudarkom na orisu in gradnji sveta. Dialogov (in oseb) je malo, Feliksova dejanja so predvsem izhodišče za spoznavanje geografskih, zgodovinskih in kulturnih značilnosti cesarstva, navad, običajev in verovanj, domišljijških bitij in ljudstev ... Čuti se, da pri tem avtor uživa, saj z občutkom za najmanjšo podrobnost pleste nadrobno vizijo izmišljene dežele, ki jo preveva pestra preteklost in jo naseljujejo raznolika ljudstva. Slog pisanja spominja na arhaična besedila, na svetopisemsko opisovanje sveta in nizanje dogodkov. Jezik je bogat, slovenščina zažari ob široki rabi besedišča. Vse skupaj zahteva večjega bralca, je pa res, da ton v drugi knjigi, ko se Feliks odpravi v zlovesčih urokov in stvorov polno Podzemlje, pridobi izrazi-tejši avanturistični prizvok. Nadaljevanje(a) sledi(jo). > ALEŠ CIMPRČ

LEV DETELA

INŠTITUT ZA VZPOREDNE VEDE

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier,
2023, m. v., 169 str., 24 €

Lev Detela (1939) je v Mariboru rojeni vsestranski in večkrat nagrajeni literarni ustvarjalec in prevajalec, ki že od leta 1960 živi v Avstriji. To-

krat se predstavlja z znanstvenofantastičnim romanom, v katerem opazno odsevajo današnje družbene razmere in tehnološki napredek. Prvoosebni pripovedovalec išče brata, ki se je očitno zapletel v nevarne mreže in izgubil neznanu kam. Sled ga pripelje v zakotno mesto, kjer stoji stavba Inštituta za astrofiziko in vzporedne vede. Tega vodi brezobzirni profesor Rakovec, ki se ukvarja z robotiko in umetno inteligenco. In glede na profesorjevo mnenje, da je človeška rasa nepopolna, njegovi znanstveni napori hitro pridobijo zlovesč ton ... *Inštitut za vzporedne vede* je interesantno ZF delo, ki po kraju dogajanja in pripovedni noti spominja na pionirske žanrske avtorje (denimo na H. G. Wellsa) ali na klasične filmske upodobitve norih profesorjev in njihovih pogubnih eksperimentov (med branjem so se mi v spomin priklicale številne grozljivke studia Universal iz 30. in 40. let prejšnjega stoletja – na primer *Frankenstein*). Roman se posledično ponaša s posrečeno, samosvojo (občasno celo gotsko) atmosfero, kjer v žanrsko tradicijo vstopajo moderne – in še kako aktualne – teme. Dobrodošel doprinos k domači tovrstni literaturi, ki je hkrati izšel tudi v nemškem jeziku. > ALEŠ CIMPRČ

TUKAJ JE
V EŠČEC

**SVETOVNI
FANTAZIJSKI
FENOMEN**
ANDRZEJA
SAPKOWSKEGA

NOVO!

4. del serije
The Witcher
v slovenskem
prevodu

Geralt, izurjen za lovljenje in ubijanje pošasti, je obsojen na samotno življenje tistih, ki se jih ljudje bojijo ali jih sovražijo. Njegova naloga je, da s sveta preganja zlo in varuje dobro. Toda včasih je težko vedeti, kdo je dober in kdo je v resnici pošast. Andrzej Sapkowski je ustvaril svetovni fenomen, ki se naslanja na evropsko mitologijo in črpa iz slovanskega ljudskega izročila.

NE SPREGLEJTE!
Izdelki za prave oboževalce.

Je mogoče, da bomo nekoč živeli na drugih planetih in zvezdnih sistemih daleč v vesolju? Kako se bomo morali spremeniti in prilagoditi takemu življenju? Si bomo podredili naravo ali zapregli robote? So razdalje sploh obvladljive ali bo treba poseči po doseganju nesmrtnosti?

**piše: Mitja Pucer, urednik
ZA LJUBITELJE ZNANOSTI**

Michio Kaku

Foto: © AsianBoston/Rob Klein

MICHIO KAKU:
PRIHODNOST ČLOVEŠTVA

Naša usoda v vesolju

prevod: Aleš Učakar

Mladinska knjiga, zbirka Esenca,

2023, m. v., 392 str., 37,99 €

Ameriški teoretski fizik japonskega rodu dr. Michio Kaku (roj. 1947) je danes enako znan obraz s televizijskih zaslonov kot svojčas priljubljeni Carl Sagan: je aktivist, futurolog, predavatelj, avtor poljudnoznanstvenih člankov in profesor na Mestni univerzi v New Yorku. Napisal je več del o fiziki in astronomiji; njegove knjige *Physics of the Impossible*, *Physics of the Future*, *The Future of the Mind* ter *The God Equation: The Quest for a Theory of Everything* so bile prodajne uspešnice na seznamu časnika New York Times. Kot popularizator znanosti se pojavlja tudi na radiu in v filmu, ima svojo spletno stran (mkaku.org), piše blog in je redni sodelavec mnogih strokovnih medijev. Vodil je več televizijskih oddaj za programe BBC in Discovery, History ter Science Channel in druge. Za svoja prizadevanja pri povezovanju znanosti in znanstvene fantastike je leta 2021 prejel nagrado Arthurja C. Clarka za življenjsko delo.

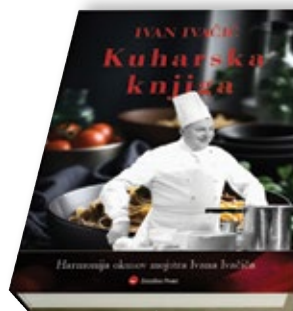
Dr. Kaku verodostojno in s strokovno suverenostjo razlaga tisto, o čemer nekateri megalomanski superbogataši in tehnološki vizionarji bolj ko ne špekulirajo: kaj zares čaka človeka, ko se bo z rodnega planeta odpravil drugam – bodisi po naravne vire, v iskanju življenjskega prostora ali iz pustolovske radovednosti ter v želji obvladovanja fizičnih meja. Najprej na Mars, najbližje za bivanje ljudi primerno nebesno telo, potem pa še dlje; da bo s pomočjo napredne tehnologije, tako kot že nekoč ob razvoju ladjevja in želje po osvajanju novih svetov, kolonizacija bližnjega in daljnega vesolja postala osnova za novo poglavje v obstoju civilizacije, v katerem bo človek naposled premagal omejitve edinega sveta, na katerem se je menda spočelo inteligentno življenje – in nemara odkril, da v vesolju pravzaprav nismo sami.

Znanstvena razpredanja in opisi dr. Kakuja, pospremljeni z zanimivimi popkulturnimi in duhovitimi filmskimi primerjavami, so naravnost fascinantni – s prizemljenostjo v zdravem razumu pa povsem razumljivi tudi tistim, ki ne vemo veliko o fiziki, robotih, biotehnologiji, vesoljskih plovilih in tujih planetih. Prav s tem je avtor zadel žebljico na glavico.

IVAN IVAČIČ

KUHARSKA KNJIGA

Pivec, 2023, t. v., 480 str., 34,90 €

Maestro Ivan Ivačič je bil kuharska zvezda in medijska osebnost, davno preden se je rodila generacija sedanjih kuharskih mojstrov. Desetletja so njegove kuharske oddaje ob enem TV-ekranu zbirale vso sosesko. Z malimi kuharskimi skrivnostmi je vstopal v vsak dom, kahal je predsedniku in njegovim visokim gostom, na primer Elizabeth Taylor in Richardu Burtonu, ko sta obiskala Tita na Brionih, poučeval je nove generacije kuharjev in pisal kuharske knjige. V Zdolah pri Krškem rojeni fantič, ki je kot mladenič pobegnil iz samostana v Stični, ker ni hotel biti duhovnik, je postal največji kuharski mojster v Jugoslaviji. Enajsta izdaja njegove kuharske knjige je posvečena stoletnici njegovega rojstva. Popestrena je s fotografijami in zanimivostmi iz dela in zasebnega življenja, kar je iz družinskega arhiva prispeval njegov sin, ob tem pa je ohranila avtentičnost Ivačičevega sloga in humorja, ki zasije ob nasvetih, česa ne smemo početi, ko smo v gosteh. In recepti? Ko je bila knjiga pisana, še ni bilo v vsakem gospodinjstvu hladilnika in gospodinjskih pripomočkov, splošna kuharska razgledanost se je medtem izboljšala in prehranske navade spremenile, vendar Ivačičeva kuharica še vedno nudi trdno temeljno osnovo kuharskega znanja. Namenjena je vsem, ki prisegajo na enostavno, hitro in praktično kuhanje jedi, pri katerih na koncu zadovoljno vzdihneš: »Odlično je!« > MAJA ČREPINŠEK

IVA NOVAK

BOGOVI IN JUNAKI

v grški in rimski mitologiji

prevod: Andrej Gogala

Mladinska knjiga, 2023, m. v., 88 str., 7,99 €

Če morda želite imeti priročno knjižico, v kateri so kompaktno zbrani glavni junaki iz grške in rimske mitologije, vas obveščamo, da je ta po dvanajstih letih ponovno izšla. V majhnem formatu in barvnem tisku vam na začetku prinaša dvanajst glavnih grških in rimskih bogov in boginj, v nadaljevanju pa potem abecedno še druge bogove in boginje ter junake in mitološka bitja ter postreže z njihovim rodovnikom, vrlinami in slabostmi ter življenjepisom, kot ga poznamo po različnih virih. Uporabno in poučno. > SAMO RUGELJ

ALEX DESCHÈNES

TI SI DAR; Teologija telesa za mlade

prevod: Drago Karl Ocvirk

Celjska Mohorjeva družba,

2023, m. v., 226 str., 22 €, JAK

Bog nas ljubi takšne, kakršni smo, je glavno sporočilo vodiča za mlade (katolike) na poti odrasčanja. Da smo v Božjih očeh dar, edinstveni in nepovnljivi, odseva skozi dvanajst poglavij, v katerih filozof, predavatelj in youtuber pomaga najstnikom z vprašanji in izzivi, s katerimi se soočajo na poti k odraslosti. Kako ljubiti se morda sliši nenavadno vprašanje, vendar kot avtor pokaže, imamo s tem tudi odrasli v današnjem svetu težave. Pornografija, rane iz otroštva, naša lastna samopodoba pa so le nekatera bremena, ki nam otežujejo ljubiti tako, kot bi bilo treba ljubiti sebe, druge, pa tudi Boga. > AJDA VODLAN

EMILY JENSEN, LAURA WIFLER

**VSTAJENJSKO
MATERINSTVO**Uresničevanje evangelija
v materinstvu

prevod: Ana Pavec

Družina, 2023, m. v., 264 str., 29,90 €

... srčno
delo ...

Materinstvo že samo po sebi prinaša toliko izzivov, zato je povsem razumljivo, da se mamice, sploh na začetku svoje nove življenjske poti, pogosto srečujejo s številnimi vprašanji in dvomi, včasih pa tudi z obupom ali celo brezupom. Vsega tega se zavedata tudi avtorici te prečudovite knjige, ki s svojim svežim pisanjem prinaša nov pogled na materinstvo skozi prizmo krščanske vere. Knjiga še zdaleč ni priročnik za vzgojo otrok, ampak je predvsem velika opora za trenutke, ko ženske ob vsakodnevni skrbi za svojo mladež potrebujejo nekaj več. In prav to nas ob topli spodbudi empatičnih avtoric vodi do globokih razmislekov, ob katerih spoznamo, kako nas lahko (tudi) materinstvo povede na pot duhovne rasti in uresničevanja vrednot evangelija. Knjiga, ki je prepletena tudi s svetopisemskimi zgodbami, navdušuje z iskrenimi osebnimi anekdotami ter številnimi zelo življenjskimi nasveti, vse skupaj pa bogatijo globoke duhovne resnice. To srčno delo s sporočilom o moči ljubezni, potrpežljivosti in milosti predstavlja dragocen vir navdiha in vodstva za mame ter vse, ki iščejo globlji pomen v družinskem in duhovnem življenju. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ARNO STERN, ANDRÉ STERN

**ZAUPAJMO
OTROKOM!**prevod: Ana Marija Toman Fabjan
Primus, zbirka Prima za starše,
2023, m. v., 56 str., 19 €

Arno Stern (1924), francoski pedagog, znan po inovativnem pristopu, avtor *Closlieuja* (varnega in spoštljivega prostora), vede *semiologija izraza* in raziskovalec *organskega spomina v spontanem izrazu*, je v sodelovanju s sinom Andréjem (1971) napisal knjigo, ki je hkrati dialog med sodelavcema ter očetom in sinom. V njej Arno in André razkrivata osnove vzgoje, ki temelji na medsebojnem spoštovanju, kar vključuje spoštovanje otroka, njegove osebnosti, značilnosti in posebnosti. Soavtorja verjameta v spontanost, cenita edinstvenost in priporočata ustvarjalnost. Temeljno sporočilo knjige je, da je zaupanje v tesni povezavi z dobrim odnosom med staršem in otrokom. Pogovor kroži med teorijo vzgoje, praktičnimi vzgojnimi nasveti in osebnimi spomini, ob tem pa ustvarja bogato in navdihujočo mešanico razmisleka, kako želimo živeti, kakšnega odnosa si želimo z otrokom in kakšen svet želimo soustvarjati. André se v tej knjigi pokloni očetu in materi z besedami, da je njuna vzgojna metoda uveljavila odnos zaupanja v spontani človeški dovzetnosti še pred nedavnimi dognanji iz nevrobiologije, razvojne psihologije in teorije navezanosti. Knjiga bo všeč razmišljujočim staršem. > MAJA ČREPINŠEK

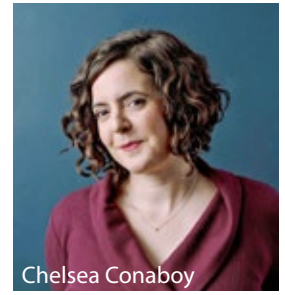
CHELSEA CONABOY

MATERINSKI MOŽGANIKako nevroznanosť piše
novo zgodbo starševstva

prevod: Špela Vodopivec

UMco, zbirka Preobrazba,

2024, m. v., 494 str., 28,90 €, JAK

Chelsea Conaboy

V pričakovanju otroka se je avtorica in raziskovalna novinarka Chelsea Conaboy nadejala tako svetlih kot napornih plasti nove življenjske vloge: na eni strani veselja in vznihanosti ob pestovanju svojega novorojenčka, na drugi pa tudi brezkončnih obveznosti in neprespanih noči, ki pridejo skupaj z njim. Ni pa niti slutila, kako drugače se bo počutila: doživela je namreč globok notranji preobrat, zaradi katerega je bila skoraj povsem izgubljena. Z veliko vnemo se je lotila raziskovanja tega zapletenega pojava, ki se je na koncu udejanjilo v knjigi *Materinski možgani*. Ta prinaša širok nabor prelomnih sodobnih raziskav, ki preobračajo različne mite o pomenu starševstva. Pod drobnogled avtorica vzame tudi koncept »materinskega instinkta« in se celovito loti premišljevanja, kaj pomeni postati mama. Novopečeni starši (oziroma skrbniki) so potem, ko dobijo otroka, namreč podvrženi velikim strukturnim in funkcionalnim spremembam v svojih možganih, te pa povzročajo hormoni in poplava zunanjih dražljajev, ki jih ustvarja prihod otroka. Te nevrobiološke drugačnosti jim pomagajo pri prilaganju intenzivnosti občutkov v prvih dneh novega starševstva, v resnici pa pomenijo pripravo na dolgo obdobje učenja, kako pravilno zadovoljiti potrebe svojega otroka. Nega in skrb za otroka povzročita tako pomembne spremembe v anatomiji možganov, da lahko raziskovalci zlahka ločijo tiste, ki pripadajo staršem (ali skrbnikom), od tistih, ki to niso. Vsi starši, vključeni v vzgojo, ne glede na svojo pot do starševstva, namreč razvijejo podobno »skrbniško vezje« v svojih možganih. *Materinski možgani*, ki jasno pokažejo, kako sodobna nevroznanosť piše novo zgodbo starševstva, nazorno razkrivajo, zakaj se pogled odraslih na svet po rojstvu otroka za zmeraj spremeni. > RENATE RUGELJ

PAOLA ZANINI

**SKUPNO BRANJE
GRADI ZAUPANJE**Kako skupno branje krepí
povezanost med starši in otroki

prevod: Meta Lenart Perger

Celjska Mohorjeva družba,

2024, m. v., 124 str., 20 €

Paola Zanini (1975) je otroška klinična psihologinja, ki se že od začetka kariere ukvarja z otroki, mladostniki in njihovimi družinami – od leta 2013 v zasebni praksi – predvsem pa jo zanimajo primarne vezi in njihov vpliv na kasnejše življenje posameznika ter njegov psihološki razvoj znotraj družine. Knjiga *Skupno branje gradi zaupanje*, izvirno je izšla leta 2022, izhaja iz preproste, a logične predpostavke: branje slikanic dojenčkom in kasneje knjig otrokom naš naraščaj ne opolnomoči samo za kasnejše branje in dolgoročno zavezanost branju knjig in branju nasploh, temveč vseskozi vzpostavlja tudi intimen in zaupen odnos med bralcem oziroma bralko ter tistim, ki mu je branje namenjeno. Skupno branje torej gradi zaupanje med staršem in otrokom, seveda pa se koncept branja otroku spreminja, kar avtorica nazorno predstavi skozi starostne faze, z vsem tem pa izpiše izvirno ter uporabno knjigo za vse mlade starše! > SAMO RUGELJ

V knjigi *Jasna pot* so zbrane dragocene izkušnje zdravnice, vrhunske specialistke za bolečino, ki je prehodila veliko sveta, vendar vedno bolj prisluškuje svojim notranjim korakom. Pogumno se dotika bolečin, saj se z njimi (tudi hudomušno) spopada že pri sebi, predvsem pa kar naprej v službi. Dotakne se tudi človečnosti, ki nam lahko pomaga, da se nehamo smiliti sami sebi – če le pomislimo na vse hudo, kar se prav zdaj, še vedno, dogaja v svetu.

Neli Vintar

JASNA POT; Z vetrom v laseh

Chiara, zbirka Osebno, 2024, m. v., 275 str., 24 €

Foto: osebni arhiv

Bukla: Zapisi v vaši knjigi se vrstijo in bleščijo kot drobni biseri na ogrlici, življenjske vinjete, ki odslikavajo vašo družino, odnose in delo, slednje pa se neločljivo prepleta tudi z zgodbami vaših pacientov ... Kako je nastala ideja za knjigo in komu ste jo namenili?

Vintar: Nekateri dogodki so se mi posebno močno vtisnili v spomin in sem jih želela zapisati. Tako so se nanizale zgodbe s poti v službo, zgodbe iz dežurne službe in nekatere zgodbe pacientov v protibolečinski ambulanti, zgodbe s tekaških poti in popotovanj v zunanje in notranje sveto-ve. Pisanje mi je pomagalo predelovati izgubo sestre Jasne, ki ožarja tudi naslov knjige. Upam, da bo knjiga navdih širokemu krogu bralcev, saj se dotika človečnosti v vsakem od nas.

Bukla: Vaše poslanstvo je lajšanje bolečin vseh vrst in v vaši knjigi poleg telesne bolečine beremo tudi o bolečini duše in srca, pa tudi o akupunkturnih točkah žalosti ... Lahko našim bralcem kaj poveste o tem?

Vintar: Bolečina je neprijetna čutna in čustvena izkušnja. Že pri sebi lahko opazimo, da nas ista stvar danes boli bolj, drugič manj. Če smo veseli in zadovoljni, imamo občutek, da nas boli manj, saj bolečino takrat veliko lažje prenašamo. Na doživljanje bolečine vplivajo vse plasti življenja: velika izguba lahko boli na telesni ravni ne le v duši, dolgotrajno nezadovoljstvo v službi ali v partnerskem odnosu je velik stres, sproži tleče vnetje, razširjene bolečine po vsem telesu in vodi v kronično utrujenost. Vemo, da žalost boli, ne le v srcu, bolečina se lahko pojavi kjerkoli v telesu.

Bukla: Poleg tega, da strastno raziskujete jezike in lepoto umetnosti, se vaši zapisi pogosto dotikajo tudi daljnih krajev, od Šrilanke do Gane in gorovja v Mongoliji ... Ali ste opazili kakšne razlike med Slovenci in tamkajšnjimi ljudstvi pri spopadanju z bolečinami?

Vintar: Čeprav se nenehno pritožujemo zaradi pomanjkljivosti v našem zdravstvenem sistemu in si želimo izboljšati dostopnost do zdravstvenih storitev, našega zdravstva ne moremo primerjati z razmerami v Afriki, ali na Šrilanki, ali na širnih prostranstvih Altaja. Slovenci imamo na voljo strokovno pomoč, tam pa lahko le sanjajo o stvareh, ki so nam samoumevne. Tam se ljudje pogosto obračajo na naravne zdravilce in morajo veliko bolj potrpeti in več pretrpeti. In vendar zlasti starejši ljudje pri nas pogosto molče trpijo bolečine. Čeprav jih spodbujamo, naj povedo, da jih boli, saj jim le tako lahko pomagamo, tudi osamljenost boli. V teh daljnih krajih so ljudje bolj povezani.

TIM SPECTOR

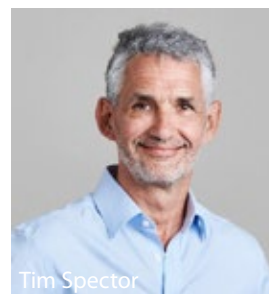
RESNICA NA PLADNJU

Miti in laži o prehrani

prevod: Petra Piber

Mladinska knjiga,

2024, pt. v., 309 str., 29,99 €

Tim Spector

Veseli december je pri marsikom pustil odvečne kilograme, zato se veliko ljudi odloči, da je začetek leta primeren trenutek za začetek klesanja svojega telesa, pri čemer lahko pomagajo tudi knjige. Tudi zato je zdaj izšla knjiga Tima Spectorja, sicer priznanega profesorja genetske epidemiologije, ki se ukvarja s študijami dvojč-

kov, obenem pa tudi avtorja knjig o prehrani. *Resnica na pladnju* iz leta 2020 vam ne prinaša receptov za zniževanje teže, niti ne odkriva kake revolucionarne diete, temveč koncizno, z navajanjem znanstvenih raziskav pretese in ovrže mnoga uveljavljena prepričanja, ki jih imamo glede prehranjevanja. Tako denimo preveri prepričanje, da se s telesno vadbo lahko preprosto znebimo previsoke telesne teže, ovrže pregovor, da je treba zajtrkovati kot kralj in večerjati kot be-rač, postavi pod vprašaj upravičenost zloglasnega glutena, analizira, koliko in kakšne vode je res primerno spiti vsak dan, in raziše, ali je veganska hrana res najbolj zdrava, šele v sklepu pa potem ponudi tudi svoje prehranske smernice. Presenetljivo! > SAMO RUGELJ

VIDA IGLIČAR

VSE JE V REDU

Potovanje od spoznavanja tesnobe in premagovanja strahov do sprejemanja življenja in ustvarjanja zaupanja

Mladinska knjiga,

2024, t. v., 279 str., 29,99 €

Ko je Vida Igličar, vsestranska ustvarjalka, ki je večča pisanja, risanja, grafičnega oblikovanja ter še marsičesa drugega, pred leti povsem izgorela, ji je na poti do ozdravitve pomagal njen projekt *100 dni za boljšo mene*. V njem je predstavila sto najrazličnejših iz-zivov, ob pomoči katerih se je po sesutju začela na novo sestavljati. Iz podobne nuje je nastal tudi pričujoči priročnik *Vse je v redu*, ki ga je Igličarjeva začela ustvarjati ob spoznanju, da po izgorelosti v njej še vedno ostaja ogromno tesnobe. Bolj kot jo je poskušala odrivati, bolj je ta vztrajala, dokler se mlada ustvarjalka ni naposled odločila, da se bo svojih strahov lotila tako, kot zna najbolje: z novim ustvarjalskim projektom. Ob tem so ji bile v pomoč tudi ure psihoterapije, na katerih je počasi odkrivala vse tiste drobce sebe, ki so jo sabotirali in ji oteževali lahkotnost bivanja. Tako je začela nastajati pričujoča knjiga, ki navdušuje tako z vsebino kot vizualno podobo. Igličarjeva v njej preko svoje osebne zgodbe, ki jo pred bralca niza iskreno in brez olupševanja – vmes nekajkrat odkrito napiše, da je določeni del želela izbrisati ali ga vreči ven iz knjige, pa ji je potem to prepričala njena močna namera, da bo na ta način enkrat za vselej opravila s potlačeni čustvi, ki so jo posledično gnala v tesnobo! – predstavi svojo pot iz pekla nazaj v svetlobo. Vse skupaj je obogateno z avtoričinimi dnevniškimi zapiski in tehnikami, ki bralca vabijo k samorefleksiji in intenzivnemu delu na sebi. Odličen priročnik za premagovanje tesnobe, ki nam na subtilen način prigovarja, da je z nami vse v redu! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

ANDRÉ LÉONARD

IN SREČA V VSEM TEM?

prevod: Drago Ocvirk

Celjska Mohorjeva družba,
2023, m. v., 96 str., 14,90 €

Avtor, msg. André Léonard, mechelen-sko-bruseljski prelat, v tem drobnem priročniku obravnava temeljna vprašanja človeške morale. Misel iz naslova knjige je rdeča nit, ki se vije skozi celotno besedilo. Avtor v njem namreč raziskuje, kako naše odločitve, tudi tiste najmanjše, oblikujejo posameznikovo moralno krajino in kako se prav v tem procesu odločanja skriva ključ do prave sreče. Knjiga je razdeljena na kratka poglavja, ki bralca vodijo skozi različne vidike moralnega razmišljanja. Léonardov jezik je močan, a preprost in zato razumljiv širokemu krogu bralcev. S svojim (le na videz) lahkotnim tonom poskrbi, da se globlja filozofska vprašanja bralca dotaknejo pretanjeno in da ta potem še dolgo odzvanjajo v njem. Avtor večje prepleta filozofske koncepte z vsakdanjimi primeri, pri tem pa ne ostaja zgolj pri teoriji, ampak nasuje obilo konkretnih primerov, ki jih vsak od nas lahko preslika v svoj lastni svet. Spodbuja nas, da se ozremo vase in razmislimo, kako naše delovanje vpliva na našo srečo in srečo tistih okoli nas. Knjiga je dragocen vir za vse, ki iščejo globlji razmislek o moralnih vprašanjih ter želijo raziskovati temeljna vprašanja o dobrem in zlem ter iskati srečo v vsakdanjem življenju. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MARGARETA MAGNUSSON

UMETNOST SLOVESOVANJA PO ŠVEDSKO

prevod: Aleksandra Kocmut

Modrijan, 2023, m. v., 135 str., 22,90 €

Leta 2011 je na Japonskem, v naslednjih letih pa v prevodu po svetu, tudi pri nas, izšla knjige Marie Kondo *Umetnost pospravljanja*, v kateri je avtorica ponudila (intuitivno) metodo, kako se doma znebiti nepotrebnih in odvečnih stvari. Knjiga Margarete Magnusson *Umetnost slovesovanja po švedsko* je izšla nekaj let za njo, leta 2017, v njej pa je avtorica stopila še (eksistencialni) korak naprej, saj je ponudila osebno začinjen priročnik z jasnimi napotki, kako se lotiti pospravljanja in poslavljanja (torej slovesovanja) od reči pred njihovim dokončnim odhodom. S slovesovanjem, če je ustrezno in pravočasno izpeljano, človek po avtoričinem mnenju naredi dvoje: po eni strani potomcem prihrani težko in tesnobno delo, ko morajo pospravljati »šaro« za pokojnikom, po drugi strani pa posameznik s slovesovanjem opravi tudi simbolni in praktični proces pospravljanja in poslavljanja od stvari, ki jih v zaključni fazi življenja dejansko ne potrebuje več, obenem pa lahko, če najde ustreznega človeka, še kako zelo koristijo nekomu drugemu. Zelo uporabna knjiga! > RENATE RUGELJ

ESTHER HICKS, JERRY HICKS

PROSITE, DANO VAM JE

prevod: Janez Lavrič, Helena Doberšek

Primus, zbirka NeZaVedno, 2023, m. v., 324 str., 27 €

Zakon privlačnosti omogoča vsakomur, ki prosi, da uresniči želeno. Abrahamov nauk pa so temeljni nauki in postopki, ki so nujni za njegovo razumevanje. Namen njihovega učenja je vodenje slehernika, da uveljavi svojo prirojeno pravico: da se poveže z izvorno energijo, ki je energija miru, ljubezni in blagostanja. Prvi del priročnika

JARON LANIER

DESET RAZLOGOV, da takoj ukinete račune na družbenih medijih

prevod: Mitja Pucer

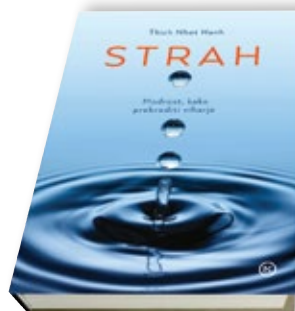
Mladinska knjiga,
2024, pt. v., 222 str., 24,99 €

Najbrž si je že marsikdo obljubil, da bo manj »visel« na družbenih omrežjih ali pa da jih bo celo za vedno zapustil. Če za to potrebujete dodatno spodbudo, jo boste gotovo našli v knjigi *Deset razlogov, da takoj ukinete račune na družbenih medijih* iz leta 2018, ki jo je napisal Jaron Lanier, računalničar, vizualni umetnik in filozof. V njej je – še preden se je po njenem izidu izkazalo, da obstajajo podjetja, kot je (bilo) denimo Cambridge Analytica, ki je želela vplivati na odločitve volivcev – Lanier ostro nastopil proti družbenim omrežjem in njihovem vplivu na posameznika in njegovo zmožnost nadaljnega razumnega razmišljanja. S številnimi primeri in navedbami je namreč pokazal, kako algoritmi iz družbenih omrežij natančno spremljajo posameznikove izbire, s tem pa tudi njegove osebne preference, potem pa ga lahko spretno in zasvojljivo usmerjajo proti želeni dejavnosti, bodisi da gre za nakup določenega izdelka ali pa odločitev za določenega političnega kandidata. Uporabno! > SAMO RUGELJ

THICH NHAT HANH

STRAH

prevod: Alenka Razboršek

Mladinska knjiga,
2024, pt. v., 164 str., 24,99 €

Strah je eden največjih zaviralcev uspeha, pa najsi gre za naše zasebno ali poslovno življenje. Kadar si ne upamo napraviti koraka naprej, ker nas tako močno zaustavljajo izkušnje iz preteklosti ali pa nas dušijo grozljivi scenariji v naših glavah, ki nas svariijo pred temno prihodnostjo, si v resnici krademo možnost, da bi polno živeli v sedanjem trenutku in se predali vsemu tistemu, kar nam prinaša življenje. In kako nad tovrstne strahove, s katerimi se vsak dan spopada vse več ljudi? Rešitev je v preprostih tehnikah iz te knjige, ob pomoči katerih se zavemo, da je vse, kar šteje, sedanji trenutek. Thich Nhat Hanh, pokojni vietnamski budistični menih in vsestranski ustvarjalec, nam s svojimi modrostmi nudi oporo in nas spodbuja, da ne obupamo. Najprej nas seznanja, kako so se strahovi sploh zasejali v nas in se začeli, če nismo ničesar storili zoper njih, bohotiti v naših glavah kot najbolj zoprni plevel. Obenem nas nauči prepoznavati, da so strahovi v resnici zgolj misel, ki naj jo, ko pride v našo zavest, prepoznamo, že v naslednjem hipu pa tudi spustimo in se nato vrnemo v sedanji trenutek s tehniko zavestnega, sproščujočega dihanja. Ob rednem urjenju nas bo strah vse manj preplaval, mi pa bomo začeli življenje končno zajemati (dobesedno) s polnimi pljuči. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

po korakih vodi po poti razsvetljenja, da bi se bralec spomnil tistega, kar je prejel z rojstvom, a je kasneje pozabil. Na primer, da slišimo le tisto, kar smo pripravljani slišati, da smo rojeni za življenje v radosti, da bi lahko naredili vse in vse dobili, da je misli treba voditi, ne nadzirati ... Drugi del predstavlja 22 konkretnih postopkov, ki nam pomagajo doseči, karkoli si želimo. > MAJA ČREPINŠEK

PIERRE FRANCKH

USPEŠNO ŽELETI

prevod: Alenka Novak

Mladinska knjiga,

2024, pt. v., 240 str., 29,99 €

»Želje se uresničujejo. Vsak dan, vsako uro, vsako minuto.« Če jih le znamo pravilno oblikovati in izraziti. Pred nami je knjiga enega najuspešnejših nemških avtorjev, ki predava po vsem svetu in čigar predavanja so vedno razprodana, s pričujočo knjigo pa so strnjena v delo, s katerim si lahko pomagata kar z domačega kavča. Franckh nam ob pomoči svoje partnerke Mihaele Merten pokaže, da je pot do uresničevanja naših želja preprostejša, kot se zdi. *Uspešno želeti* je nabor smernic in praktičnih vaj, podprtih z znanstvenimi dognanji in resničnimi zgodbami o uspehu. Z dejstvi o delovanju človeškega uma in psihe nam avtor pokaže, kako tudi naše največje želje lahko postanejo realnost. Pomaga se nam znebiti preprek, ki nam onemogočajo živeti polno življenje, in nas pripelje do spoznanja, da si slednje največkrat ustvarjamo prav sami. Usmerja nas k iskanju splošnega zadovoljstva z življenjem, nam pomaga analizirati sebe in naše življenjske situacije ter vseskozi ohranjati hvaležnost, saj nam bo ravnostna pomagala v naše življenje privediti srečo. > TIA KOVAČIČ

DAN LYONS

ZA BOŽJO VOLJO, UTIHNITE

prevod: Tessa Mavrič

Primus, zbirka SamoSvoji,

2023, m. v., 278 str., 27 €

Kot se nas večina tako ali drugače zaveda, je današnji svet prepoln raznoraznega hrupa in distrakcij: od družbenih omrežij, vseprisotnih oglasov, divjega pritoka pogosto vprašljivih informacij in mnenj z vsega sveta, ki so nam po mobilnikih dosegljiva vsako sekundo in pogostoma slabijo našo prisotnost v lastnem življenju. Ameriški pisatelj in publicist Dan Lyons, nekdanji sodelavec pri revijah *Newsweek* in *Forbes*, se v tej knjigi posveti predvsem kritiki tovrstnega šuma ter konstruktivnim predlogom, kako se mu izogniti in ga ne dodatno podžigati. Med drugim je prepričan, da se velja odreči pretiranemu govoričenju (navaja celo vire, po katerih naj bi v tej disciplini statistično prednjačili moški), pokroviteljskemu pojasnjevanju in praznemu iskanju pozornosti, ter se naučiti zares prisluhni: tako sebi kot ljudem okoli sebe, naj bo to v zasebni ali službeni sferi. > SARA VIRK

ZDESLAV HREPIČ

ŽIVA FIZIKA

prevod: Lilijana Reljič

Chiara, 2023, m. v., 219 str., 31 €

Namen knjige fizika in certificiranega life coacha Zdeslava Hrepiča (znanega tudi kot dr. Z') je podpora tistim, ki sledijo »Poti fizike«. Gre za iskanje skupnih točk med fizikalnimi odkritji in duhovnimi načeli, da bi jih

uskladili s praktičnimi strategijami življenja (s socialno-psihološko sfero), vse skupaj na novo osmislili in v svojem življenju dali nov zagon. Avtor se je rodil v Splitu, kariero pa zastavil v ZDA. Po povratku v domovino deli svoja spoznanja. Knjigo, s katero predstavlja »Pot fizike«, je zasnoval v treh delih. Prvi del opisuje načela in modele, na katerih temeljijo vzporednice med fiziko in življenjem. Drugi del knjige govori o sistemu fizikalnih metafor. Vsaka metafora je zaključena učna ura, brati pa jih je mogoče v poljubnem vrstnem redu. Tretji del govori o osebni rasti ali razširitvi. Celoto grafično ponazarja mandala, ki obsega ozaveščanje potenciala (Sledi navdihu), občutenje energije (Neguj intuicijo), osmislitev sistema (Razširi vizijo) in povabilo k delovanju (Ukrepa). Za razumevanje »Poti fizike« in poglobljanje vanjo ni potrebno predznanje fizike. > MAJA ČREPINŠEK

PREM RAWAT

PRISLUHNI SEBI

prevod: Darja Teran

Paleo, 2023, m. v., 263 str., 26,90 €

Priznani učitelj Prem Rawat je znan kot ambasador miru, ki že več kot 55 let prinaša svoje sporočilo o notranjem miru milijonom ljudem po vsem svetu. V knjigi *Prisluhni sebi* nas popelje na potovanje do miru, ki že obstaja v vsakem od nas, le naučiti se moramo, kako ga najti in uporabljati. Vsak od nas lahko vzpostavi notranjo harmonijo in mir z opuščanjem pričakovanj, hvaležnostjo, odpuščanjem in prijaznostjo. Vzpostavitev miru se začne pri vsakem posamezniku ter se nato širi v skupnost in vesolje, katerega del je človeštvo. Če si dovolimo prisluhni sebi, slišimo izjemen čudež obstoja, izkušnjo, ki spremeni naš odnos do življenja in vsega v njem. Knjiga je polna poezije, starodavnih modrosti in zgodb, ki nam pomagajo spremeniti naše razumevanje sebe, ljudi okoli nas in naše življenje. Napisana je enostavno, v jeziku srca, ki ga vsi lahko razumemo. Avtor s strokovnim znanjem in ponižnostjo obravnava teme, kot so upanje na uspeh, iskanje poti, svoboda, zadovoljstvo, hvaležnost in prijaznost, ponuja pa tudi spletni program Izobraževanje za mir. Program, ki ga brezplačno ponuja njegova neprofitna organizacija The Prem Rawat Foundation, je pritegnil že več kot 400.000 udeležencev v 80 državah, tudi v Sloveniji. > BOJANA ZARNIK

ELLEN VORA

ANATOMIJA TESNOBE

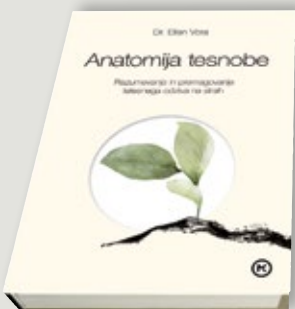
Razumevanje in premagovanje telesnega odziva na strah

prevod: Mojca Vodušek

Mladinska knjiga, 2024, pt. v., 295 str., 32,99 €

Priročnik za lajšanje tesnobe iz leta 2022, pri katerem ameriška avtorica, psihiatrinja Ellen Vora, izhaja iz lastne izkušnje, saj je imela med študijem medicine težave s svojim duševnim in telesnim zdravjem, zaradi česar je začela raziskovati tudi alternativne metode od akupunkture do integrativne medicine. Njeno izhodišče je preprosto: tesnoba je tegoba našega časa, neravnovesje duševnih in telesnih sestavin, ni končna diagnoza, temveč pokazatelj globljih težav. Vora v svoji knjigi tesnobo obravnava celostno, trdi, da je marsikdaj povezana s

fiziološkimi dejavniki, vendar je tudi posledica sodobnega življenjskega sloga, ki ga oblikuje nezdrava prehrana, različni tipi zasvojenosti (od alkohola prek nikotina do zdravil), nenehna priključenost na pametne telefone, nezmožnost ločevanja zasebnega od poklicnega življenja ter nenehno hiteenje ter preskakovanje med opravili. To pod črto prinaša tesnobna občutja – za razliko od čuječega življenja, rednega gibanja na prostem in zdravega prehranjevanja. Knjiga, ki lahko s svojo pozitivno praktično naravnostjo dvigne počutje marsikoga vsaj nekaj ravni višje od sedanjega tesnobnega stanja. > SAMO RUGELJ

NICOLE LEPERA

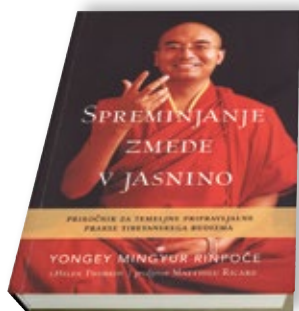
KAKO SE LOTITI DELA NA SEBI

Prepoznajte svoje vzorce,
zacetite rane iz preteklosti in
prebudite svoj pristi jaz
prevod: Urška Pajer

Primus, zbirka Primula,
2023, m. v., 276 str., 29 €

»Joj, o otroštvu pa res ne bi razglabljali!« se pogosto pridušajo klienti na psihoterapiji, ker jim je o dogodkih iz preteklosti neprijetno govoriti oziroma menijo, da naj ti pač ostanejo tam, kjer so že od nekdaj – v preteklosti. A v resnici se prav v dogodkih iz naših ranih let skrivajo vzroki, zakaj (tudi) v odrasli dobi delujemo, čustvujemo, občutimo in se odzivamo tako kot nekdaj, čeprav se tega pogosto sploh ne zavedamo. Na prav vse to opozarja tudi avtorica tega odličnega priročnika, priljubljena ameriška klinična psihologinja italijanskih korenin, ki od prve strani naprej z bralci iskreno in brez olepševanja spregovori o svoji poti nazaj k sebi. Znanje, ki si ga je nabrala pri svojem študiju, uporabi kot podlago za razumevanje človeških možganov in vseh njihovih sposobnosti, vse druge tehnike in metode, ki jih je preizkusila na lastni koži in jih zdaj radodarno deli tudi z nami, pa so jo privedle do spoznanja, da se lahko učinkovito lotimo dela na sebi le, če k temu pristopimo celostno. Dandanes je LePerova iskana holistična psihologinja, ki ji na družbenih omrežjih sledi nepregledna množica vseh, ki ob pomoči njenih metod in spodbud iščejo pot nazaj k samim sebi. Njena knjiga na iskren in pronicljiv način kaže, kako naj se spopademo s starimi vzorci, pogledamo v oči vsem travmatskih doživetjem ter občutkom in iz vsega skupaj ustvarimo svežo podlago, na kateri bomo (z)gradili svoj novi jaz. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

YONGEY MINGYUR RINPOČE,
HELEN TWORKOV

SPREMINJANJE ZMEDE V JASNINO

Priročnik za temeljne
pripravljalne prakse
tibetanskega budizma
prevod: Štefan Miljevič

Iskanja, 2023, m. v., 396 str., 29 €

Yongey Mingyur Rinpoče je učitelj, mojster Karma Kagyu, tibetanskega budizma Nyingma in avtor več knjig, od katerih sta bili do sedaj v slovenščino prevedeni *Ko ljubiš svet, svet ljubi tebe* in *Radost življenja*. Novi priročnik je posvečen temeljem pripravljajalnih praks tibetanskega budizma, zaporedju osmih korakov, ki izrisujejo pot samoodkritja. Predstavlja podrobna navodila in navdihujoče nasvete, ki jih Mingyur Rinpoče predaja blago in spodbudno, prežeto s sočutno ljubeznivostjo. Uči o preobrazbeni moči in spreminjanju naravnosti uma. Igrivo in ustvarjalno odpira vrata samozastavljanju bistvenih vprašanj. Učitelj pripoveduje o svoji poti, nato bralca povabi h kontemplaciji. Sledi osredotočanje na vodeno meditacijo. Priročnik, primeren tudi za začetnike, je zasnovan tridelno. Prvi del je povabilo na začetek poti. Drugi del predstavi štiri splošne temeljne pripravljajalne prakse (Dragocenost človeškega življenja, Nestalnost, Karma, Trpljenje). Tretji del se poglobi v štiri posebne temeljne pripravljajalne prakse (Zatočišče, Očiščenje, Mandala, Guru joga). Priročnik se zaključuje s slovarčkom, seznamom priporočene literature in informacijami o mreži vadbenih skupin Tergar International, ki deluje tudi v Ljubljani. > MAJA ČREPINŠEK

Neli Vintar

JASNA POT Z vetrom v laseh

»Vsak dan začnem z zahvaljevanjem za še en dan življenja.«

Zdravnica z neizmerno količino energije, s presenetljivimi znanji in potovanji ter z velikimi družinskimi preizkušnjami o svoji poti skozi življenje: na znamenitem rdečem kolesu ter s predanim lajšanjem vseh vrst bolečin. Sočutno, svetovljansko, sveto in svetlo.

dr. Ramani Durvasula

NAJ OSTANEM ALI GREM?

Kako preživeti odnos z narcisom?

V knjigi boste poleg odličnih in preprostih razlag svetovno znane klinične psihologinje dr. Ramani našli tudi praktične in izvedljive rešitve, primere iz resničnega življenja in vsa potrebna orodja, da boste spet polno zaživel, ne glede na to, ali se odločite ostan ali oditi.

Odličen in nujen priročnik preživetja za razumevanje toksičnih odnosov in lažje iskanje zdravih rešitev.

dr. Leonida Zalokar,
psihoterapevtka

IZID
februar
2024

»Gre za iluzijo odrešitve – če ga bom le dovolj ljubila, bo sprevidel, kako blagodejna je moja ljubezen« –, s katero se bo razblinila tragedija z njegovo materjo/očetom/zlobno bivšo, in spet bo postal tak srček, kot je bil v dneh, ko sva se spoznala.«

dr. Ramani Durvasula

T: 01/534 12 52

E: prodaja@zalozba-chiara.si

www.zalozba-chiara.si

Rastem s
Chiara

Slavko Jerič (1980) je matematik in psiholog ter zdaj že dolgo novinar na RTV Slovenija, kjer pokriva športne in statistične teme, ob tem pa že dolgo časa vodi tudi podkast *Številke*. Po knjigi *Čista desetka*, v kateri je popisal najvidnejše športne dosežke iz obdobja 2011–2020, s svojo drugo knjigo *Statistika za začetnike* mladim in malce starejšim bralcem ponuja zanesljiv vodnik po vrednotenju podatkov, ki nas obdajajo, kar je v postresnični dobi, kjer smo ves čas bombardirani z najrazličnejšimi podatki, marsikdaj tudi iz dvomljivih virov, dobrodošla knjiga za razumno razmišljanje v današnjem času. Ob izidu druge knjige smo z njim opravili kratek pogovor.

»Verodostojnost je kapital, ki ga dolgo gradimo, izgubimo pa ga lahko v hipu.«

SLAVKO JERIČ

STATISTIKA ZA ZAČETNIKE

Kako številke oblikujejo (moj) svet

ilustracije: Ivan Mitrevski

Cankarjeva založba, zbirka Najst,
2023, t. v., 296 str., 29,99 €, JAK

Bukla: Diplomirali ste iz matematike in psihologije. Kdaj je statistika postala vaša strast in tudi poklicno zanimanje?

Jerič: Vse skupaj se je začelo v otroštvu, ko sem opazoval očeta, ki je iz časopisnih člankov izrezoval in lepil nogometne lestvice. Sam sem v zvezek zapisoval izide smučarskih tekem, pri čemer sem neizmerno užival. Ko sem se na začetku študija matematike honorarno zaposlil na RTV Slovenija, sem v svojih člankih začel uporabljati precej statistike, kar počnem že skoraj 25 let.

Bukla: Lepa kontinuiteta! Kako pa je prišlo do zamisli, da napišete knjigo *Statistika za začetnike*?

Jerič: Idejo zanjo je dal urednik Aljoša Harlamov. Ob prvem valu pandemije so bili mediji preplavljeni z različnimi statistikami, ki jim včasih ni bilo mogoče slediti ali jih razumeti. Ker je poznal in spremljal moje novinarsko delo, je verjel, da lahko skupaj ustvariva koristno knjigo, ki bi lahko pomagala razumeti statistiko tudi tistim, ki je morda ne marajo preveč.

Bukla: Komu je namenjena? Najstnikom, njihovim staršem ali obojim?

Jerič: Delovni naslov je bil *Statistika za najstnike*, zato je tudi izšla v zbirki *Najst*. A že med pisanjem in urejanjem knjige je hitro postalo jasno, da je ciljna publika precej širša, kot so samo najstniki. V naslovu je zdaj beseda začetniki, ki zajema tudi starše, pa tudi tiste, ki se s statistiko prej niso srečali. Knjigo je prebralo tudi nekaj strokovnih bralcev, ki jih je vsebina (kljub preprostim pojmom) pritegnila. Strokovni recenzent Valentin Bucik, ki je tudi psiholog, je sicer prepričan, da knjigi po težavnosti lahko sledijo tudi višji razredi osnovne šole.

Bukla: V času postresnice in lažnih novic je umevanje razumnega razmišljanja, tudi statističnega, vse bolj pomembno. Kje sami vidite največ napak ljudi pri eksaktnem razmisleku o resničnosti, ki jih obdaja?

Jerič: Statistika je objektivno orodje, ki ne laže in zavaja, to namenoma (včasih so razlog zgolj napake) počnemo ljudje. To pomeni, da lahko iz iste baze podatkov potegnemo različne številke, z njimi operiramo in pridemo do različnih interpretacij. Ko se dotikamo teme postresnice, se mi morda zdi najpomembnejša beseda vir, se pravi, od kod črpamo podatke ali beremo novice. Verodostojnost je pomemben kapital, ki ga dolgo gradimo, izgubimo pa ga lahko v hipu.

Bukla: V svoji knjigi navajate Nicholasa Nassima Taleba in njegovo knjigo *Črni labod* kot pomemben element pri lastnem kasnejšem razmišljanju o statistiki. Katere prevedene slovenske knjige bi še priporočili slovenskemu bralcu za urjenje v veščini razumnega mišljenja?

Jerič: Rutger Bregman, *Človeštvo skozi prizmo optimizma*; Caroline Criado Perez, *Nevidne: kako vrzeli v podatkih in raziskavah oblikujejo svet po moški meri* in Yuval Noah Harari, *Sapiens* (njegovi naslednji knjigi me sicer nista več tako pritegnili).

Slavko Jerič

Bukla: Lep trojček! V svojem podkastu *Številke* ste gostili mnoge knjižne profesionalce, kar je rahlo nenavadno za sam naslov podkasta. Kaj vam pomenijo knjige, kako jih izbirate, kaj najraje berete?

Jerič: Odgovor je preprost: v knjige sem zaljubljen. Že kot sedemletnik sem si sanjski poklic predstavljal kot poklic pisatelja. Ustvarjanje zgodb se mi zdi enostavno fascinirano. Vesel sem, da sem v zadnjih letih otroško fascinacijo uresničil in vsaka faza ustvarjanja knjig me osrečuje. Ko pa sem v vlogi bralca, moram vseeno poudariti, da nisem profesionalni bralec, zato je petnajst do dvajset knjig, ki jih lahko preberem v letu dni, majhna številka. Berem predvsem poljudne knjige in monografije, za leposlovje si vzamem (pre)malo časa. Pri izboru pa me ženeta lastna radovednost, imam pa tudi širok krog znancev, ki veliko berejo in jim zaupam pri predlogih za naslednja branja.

Bukla: Prebral sem, da ste od leta 2012 na portalu Športni SOS odgovorili že na več kot 2200 vprašanj bralcev. Ali na katero niste znali odgovoriti oziroma drugače: katero je bilo najtežje?

Jerič: Takih je precej, težava je predvsem takrat, ko nimam dostopa do kakšne baze ali pa ta ne obstaja. Lep primer je na primer vprašanje, kolikokrat se je zgodilo, da so ob podelitvi nagrad zamenjali slovaško in slovensko himno.

Bukla: Obstoječa baza podatkov je torej ključ. Nekaj primerov v knjigi izpeljete tudi z Dončićevimi košarkarskimi statistikami. Bi se dalo to knjigo napisati zgolj z uporabo njegovih dosedanjih dosežkov, podobno kot je pred nekaj leti David Spiegelhalter napisal knjigo o statistiki s podatki o pandemiji?

Jerič: Načeloma bi se dalo (dobra ideja, hvala). Je pa res, da je bil osnovni namen knjige pogledati in se dotakniti tudi širših družbenih tem, ki se jih zgolj s športom oziroma Dončićem ne bi mogel.

Bukla: Imate v načrtu še kakšno knjigo, v katero boste vpletli številčno eksaktnost?

Jerič: Ko sem končal prvo knjigo *Čista desetka*, sem dobil potrditev, da je to nekaj, s čimer se želim ukvarjati do konca življenja. Pisanje knjig je privilegij, ki ga zajemam z veliko žlico in v njem uživam, kar nenazadnje velja tudi za moje novinarsko delo. Morda je ta odnos kriv, da marsikdo ob prebiranju mojih besedil čuti to pristnost – recimo temu otroško veselje. Če je v mojem novinarskem delu statistika rdeča nit, si po dveh knjigah želim v morebitni vsaki naslednji pustiti tudi statistični podpis. Nekoč sem pisal pesmi, tiste zadnje so bile obarvane precej statistično oziroma programersko. Če bi nekoč napisal leposlovno delo (česar si želim), bi imela svojo vlogo tudi statistika. Pa četudi zgolj epizodno. Želim si obdržati ta podpis.

Bukla: Srečno pri novih projektih in naj vam statistika dobro služi.

JEAN-CLAUDE VAN RIJCKEGHEM
DEKLE Z MUŠKETO

prevod: Mateja Seliškar Kenda
Malinc, 2023, m. v., 482 str., 25 €

Mladinski roman Jeana-Clauda van Rijckeghema (1963) se dogaja v času napoleonskih vojn. Najstnica Stans je bistro in neuklonljivo dekle. Ne more se pokoriti pričakovanju, da bo kot ubogljiva hčerka s sramežljivo povešenim pogledom čakala na snubca, ki ji ga bodo določili. Njeno pravo nasprotje je brat Pier, ki se sme šolati in si najbolj želi, da bi lahko sledil jasno začrtani, s tradicijo prežeti življenjski poti. Roman temelji na resničnem poročilu o neznani mladenki, katere truplo so leta 1815 odkrili med padlimi sredi bojišča, oblečeno v vojaško uniformo konjenika in s sabljo v rokah. Van Rijckeghem pripoveduje zgodbo o izjemnem pogumu, o uporništvu in lomljenju družbenih norm, ob tem pa vleče vzporednice s sodobnim razmislekom o spolu in družbeni vlogi. To je prvi prevod katerega izmed romanov pisatelja in scenarista, ki je eden izmed najbolj prepoznavnih flamskih avtorjev zgodovinskega žanra za mlade bralce. V svojih delih se pogosto pokloni močnim ženskim likom, ob tem pa izpostavlja brezčasna moralna vprašanja, ki nagovarjajo sodobne bralke in bralce. > MAJA ČREPINŠEK

BARRY JONSBERG
DROBNA ISKRICA

prevod: Nataša Grom
Miš, zbirka Zorenja,
2023, t. v., 264 str., 29,95 €, JAK

Angleškega pisatelja Barryja Jonsberga (1951), ki se je že pred četrto stoletje preselil v Avstralijo, tam pa potem začel pisati mladinske romane – do zdaj je napisal že 17 knjig – v slovenščini že dobro poznamo po njegovih (najnovejših) romanih, kot so *Ujemi me, če padem*, *Pesem, ki jo lahko slišim le jaz* in *Moje življenje kot abeceda*. Zdaj je v prevodu izšel njegov najnovejši roman *Drobna iskrica* iz leta 2022, v katerem svojo zgodbo prvoosebno pripoveduje trinajstletna Cate, hči ločenih staršev, ki vsak drugi konec tedna preživi z očetom, ta pa se trudi, da ji vsakič znova pokaže in jo nauči kaj novega, s tem pa v njej zaneti ustvarjalno iskro, ki jo usmeri v pisanje. Njeno najstniško življenje se zaplete, ko mamin novi partner – ko se je preselil k njima, je v kopalnici zavladal vonj po potu in poceni kolonjski – oznani, da je dobil ponudbo za službo v Londonu, kar pretrese tako Cate kot tudi njenega očeta, ki se sprva odloči, da bo skušal dobiti nad njo polno skrbništvo, da bi Cate ostala doma. Vendar pa ima življenje svoje načrte ... Tekoče napisan roman, ki mladim odpira mnoge sodobne teme, od ločitve staršev in posledic do selitve v tuje kraje. > SAMO RUGELJ

... topel, ganljiv in
humoren roman ...

JASMINKA PETROVIĆ
**35 KALORIJ BREZ
SLADKORJA**

prevod: Klarisa Jovanović
Malinc, 2023, m. v., 144 str., 22 €

Potem ko nas je v lanskem letu presenetila knjiga *Marta pred ogledalom* baskovske avtorice, nas tokrat navduši nova knjiga s podobno tematiko (anoreksija, tudi bulimija), tokrat izpod peresa srbske avtorice. Ob glavni problematiki lepe in mlade Tare, ki šteje kalorije sebi, svoji prijateljici in sedaj še teti prijateljice (35 kalorij ima namreč pomaranča!), nas Jasminka Petrović popelje na srbsko podeželje, kjer spoznavamo nam bližnjo, a hkrati tudi oddaljeno kulturo. Tara počasi odkriva pravo bogastvo, ki se skriva za bedo podeželskega življenja – iskreno in toplo moč družinskih vezi. Avtorica težaven svet anoreksije in nemoči ljudi, ki spremljajo, kako njihovi najdražji dobesedno izginjajo, poveže še z zgodbo Tanje, drugega mladega dekleta, ki prav tako izginja. > AJDA VODLAN

PETER BROWN
DIVJA ROBOTKA

prevod: Karmen Filipič
Grlica, 2023, t. v., 295 str., 27,95 €

Predstavljajte si brodolomca, ki ga po hudi morskimi nevihti napravi na nenaseljeni otok. Zdaj pa si predstavljajte, da je ta brodolomec robot ali natančneje robotka. Ko radovedna vidra pomotoma pritisne na gumb za zagon, se Roz prebudi in se predstavi presenečenim živalim. Robotka je bila zasnovana za učenje in čim boljše prilagajanje svojemu okolju, da bo lahko kar se da najboljša robotka. A za razliko od človeškega brodolomca, ki ve, da se je znašel v neznanem okolju in si želi domov, Roz ne ve, da je na otoku pristala pomotoma. Kar se nje tiče, je točno tam, kjer mora biti. Vendar jo njena preteklost sčasoma ulovi. Robotkina divja pustolovščina je opremljena z ilustracijami, navdušila pa bo mlade in mlade po srcu. > SANJA PODRŽAJ

WILMA GELDOF

ODPOR

Po resnični zgodbi mlade članice
nizozemskega odporniškega gibanja

prevod: Stana Anželj
Miš, zbirka Nekoč, 2024, t. v., 376 str., 34,95 €

Nekateri romani gladko stečejo že od prvega stavka naprej in to velja tudi za *Odpor*, ki ga je leta 2018 objavila nizozemska pisateljica Wilma Geldof (1962), najbrž pa k temu pripomore tudi to, da je napisan po resnični zgodbi, ki se dogaja med drugo svetovno vojno. V družini samosvojih žensk, ki se ne pustijo pokoriti zunanjim avtoritetam, pa četudi je to nemški okupator, sta tudi najstniški Truus in pripovedovalka zgodbe Freddie, pri katerih se med vojno oglašajo odločen moški in ju povabi k odporniškem gibanju. Vendar

pa njegove ambicije zanj segajo precej dlje od kurirske službe, lepljenja plakatov in poziva k stavki ... Ponudi jima namreč, da postaneta del skupine, ki bo minirala železniške proge in iztirjala vlake s strelivom, švabom in policiji kradla orožje, obračunala z izdajalci in druge resne ter usodne stvari. Zakaj je izbral ravno njiju? Ker sta ženski skoraj še dekleti in ju nihče ne bo sumil. Seveda pa o tem ne smeta povedati nikomur, niti mami. Napet roman z zgodbo, večjo od življenja, pri pisanju katere je avtorica večkrat intervjuvala tedaj 91-letno Freddie Oversteegen, ki je med vojno skupaj s sestro res delovala v taki uporniški skupini, se lahko začne! > SAMO RUGELJ

Gospodična z monstero je najnovejši naslov v zbirki Knjižnica sinjega galeba. Ob izidu smo se pogovarjali z avtorico Mašo Ogrizek, ki je že ustaljeno ime otroške in mladinske literature. Njena dela so svojevrstna, saj se ne bojijo težkih tematik, mlade bralce pa nagovarjajo na odprt način ter s tem vabijo v razmišljanje in dialog. Pisateljica, ki pravi, da jo njeno delo osmišlja, je bila za slikanico *Lisičja luna* (Miš, 2023) nagrajena z nagrado večernica. Preberite si, kaj nam je povedala o svojem najnovejšem delu, ki govori o prijateljstvu, družini in pomenu skupnosti.

»Vsakemu od nas bi moralo biti dopuščeno živeti lastne odtenke življenja.«

MAŠA OGRIZEK

GOSPODIČNA Z MONSTERO

ilustracije: Eva Mlinar

Mladinska knjiga,

zbirka Knjižnica Sinjega galeba,

2024, t. v., 148 str., 24,99 €, JAK

Bukla: Glavna junaka vašega novega mladinskega romana, Cecilija in Vanja, se na prvi pogled zdita nenavaden par, a se v resnici dopolnjujeta. Kje ste črpali navdih za njuno nepričakovano prijateljstvo?

Ogrizek: Odnos med Cecilijo in Vanjo je eden osrednjih poudarkov romana, obenem pa je tudi vezivo, ki prepleta v celoto preostale teme. Ena od njih je tudi vprašanje (družbenega) spola, tudi v povezavi z materinstvom oziroma starševstvom. Cecilija je mlada ženska, ki živi sama, brez partnerja in otrok. Vanja pa je otrok, ki ga je zapustila mama, čez poletje pa začasno tudi oče. Cecilija tako postane nekakšna nadomestna mama, čeprav je Vanja v nekaterih ozirih bolj izkušen od nje. Podobno kot knjiga *Gospa s klubokom* je tudi to roman o osebnem odpiranju. Cecilija se odpira navzven – svetlo, ljudem, izzivom, Vanja pa navznoter – v svoj notranji svet in v svoja (potlačena) občutja. Mislim, da je eden od osrednjih izzivov vsakega od nas, da najde ravnovesje med obojima.

Bukla: Če je Cecilija sprva kot njena hiša, zaprta in osamljena, pa se z Vanjevim prihodom začne odpirati in v njeno življenje vstopijo različni ljudje, ki ji pokažejo, da lahko živi drugače. Kakšno sporočilo nosijo njihove zgodbe mladim in ne nazadnje tudi odraslim bralcem?

Ogrizek: Knjiga se začne, ko Cecilijo odpustijo s centra za socialno delo, kjer je bila ena od uradnic. S seboj odnese le košato monstero in zvezek, v katerega si je zapisovala podatke nekaterih ljudi, ki so center obiskali. To je ohlapen, rahlo detektivsko obarvan okvir zgodbe, saj se Vanja in Cecilija odločita, da poiščeta nekatere od njih. Na ta način sem v knjigo vpeljala temo dela, ki se mi zdi v današnjem neoliberalnem svetu zelo pomembna in obenem v sebi protislovna. V kapitalizmu je delo žal pogosto način izkoriščanja na eni strani in podrejanja na drugi. Sama pa menim, da je delo eden najpomembnejših načinov samouresničevanja. Seveda, če ga doživljamo kot smiselno. Vsi ti »posebni« ljudi, ki jih Vanja in Cecilija najdeta, so nekoč res obiskali Center za socialno delo – in bi jih z neoliberalne perspektive lahko označili kot zgube – a opravljajo delo, ki ga imajo radi in v katerem so dobri: od avtomehaničarke, slaščičarke do pisateljice. Imajo pa posebne, specifične okoliščine: ena skrbi za invalidnega očeta, druga je – po lastni izbiri – samska mati z majhnima otrokoma, tretja s svojim umetniškim ustvarjanjem ne zasluži dovolj. Eden od največjih zločinov kapitalizma se mi zdi njegovo siljenje, da se v celoti podredimo sistemu, igramo njegovo igro ali pa smo »izpljunjeni« na obrobje. V svoji nekoliko pravljični viziji pokažem, da bi vsakemu od nas moralo biti dopuščeno živeti lastne odtenke življenja.

Bukla: Kot v drugih vaših delih se tudi sporočilnost *Gospodične z monstero* izmika didaktičnosti, ki se tako rada prikraje v dela za otroke in mladino. Kako pristopate k pisanju za mlade in kakšen je vaš pogled na pretirano poenostavljanje v literaturi, ki jih nagovarja?

Maša Ogrizek

Foto: Nada Žganek

Ogrizek: Res je, ne maram teznosti in didaktičnosti. Vse teme, ki sem jih doslej omenila – vprašanje psihične prožnosti, (družbenega) spola in pomena dela – so diskretno vpletene v glavni tok pripovedi, ki ga poganja poglobljajoč se odnos med Cecilijo in Vanjo. Pri meni so osrednji nosilci pripovedi vedno protagonisti, ki se jih trudim prikazati na čim bolj nestereotipen, niansiran način, saj so – kot že rečeno – pomembni odtenki. To se mi zdi ena od lepote branja: da spoznavamo zelo različne ljudi, ki imajo specifične karakterne poteze, življenjske sloge, načine čustvovanja. Od njih se lahko marsičesa naučimo. Mladi bralci tako spoznajo, da je svet – ali bi vsaj lahko bil – zelo pester, raznolik, četudi se jim njihova neposredna okolica morda zdi pusta in ploščata.

Bukla: Knjigo je z ilustracijami opremila Eva Mlinar. Kako se je začelo vajino sodelovanje? Sta si likovno podobo zamislili skupaj ali je nastala po navdihu ilustratorke?

Ogrizek: Tokrat je likovna podoba nastala povsem neodvisno od mene. A mi je zelo všeč. Čeprav je ta roman, kar velja za moje pisanje nasploh, poln čudaških, ekscentričnih likov, na samih ilustracijah sploh niso prisotni. Vsi protagonisti so zgolj posredno karakterizirani s predmeti – denimo starim kolesom, zvezkom in pisalom, čajnimi skodelicami ipd. Ko sem gledala ilustracije, sem pomislila, kako krasno utelešajo še eno od sporočil knjige: da predmeti niso oziroma ne bi smeli biti statusni simboli, ampak sta pomembni predvsem njihova uporabna in čustvena vrednost. Evina estetika je nekoliko »vintage«, kar mi je blizu, saj sem ljubiteljica boljših sejmov. Eden od motivov knjige je tudi pomen ponovne uporabe, najbolj neposredno utelešen v popravilnici koles, ki jo odprejo v pritličju Cecilijine hiše, kjer je bil nekdanji frizerski salon njenih pokojnih staršev.

Bukla: V roman vpletete tudi lik pisateljice Simone Volk, ki pravi: »Me ni se zdi pisanje kot pometanje sobe. Če preveč odlašam, se kosmi prahu zavlečejo v skrite kote.« Drži to tudi za vas kot pisateljico?

Ogrizek: Ja. Za Simono Volk, pa tudi zame, je pisanje delo, ki naju osmišlja. Na nek način gre za obliko skrbi zase, ki nas ohranja – ne bom rekla »večno mlade«, ker je to še eden od zlorabljenih konceptov današnjega časa – prožne in prepihane.

Oddaja teksta je pri nastanku knjige v resnici šele začetek. Isto velja za ilustracijo. Ne gre samo za to, koliko odobritev je potrebnih, preden gre knjiga lahko v tisk (uredniki, agenti, tuji založniki, avtorji ...), temveč za poudarek na skupnem ustvarjalnem procesu. Za Tanjo Komadina (1976), ilustratorko in likovno urednico pri Mladinski knjigi, to pomeni, da včasih pomaga tudi pri detajlih, kot je izbira čopiča.

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

TANJA KOMADINA: ILUSTRATOR VČASIH POTREBUJE IZZIV, DA SE ZGODI KAJ NEPREDVIDLJIVEGA

Kadar je le mogoče, se Tanjin uredniški proces začne na začetku: najti primernega ilustratorja in ga spremljati skozi celoten ustvarjalni proces. Ilustratorjem pomaga pri dramaturgiji in razmišlja, kako se bo vse skupaj skladalo s prelomom, da bo končni izdelek čitljiv in celovit. Z mnogimi se pogovarja o tehniki, barvah in papirju. »Prav drobne napake, ki so lahko zelo ustvarjalne, porodijo nove ideje,« pravi. Včasih skupaj z ilustratorji izbira, kateri prizor ilustrirati, prepozna anatomske pomanjkljivosti ali opozarja na stereotipe, kot so raba barv ali pričakovanja, denimo da bi morali fantje imeti vedno kratke lase in punce vedno dolge. Vse od izbora ilustratorja do končne izvedbe ilustracije, vedno poteka v tesnem sodelovanju z uredniki knjig in kdaj tudi z oblikovalci.

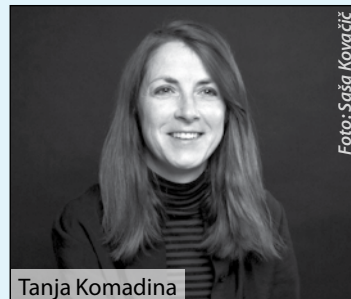
»Pri najmlajših bralcih je pomembno, da je okolje na ilustraciji prepoznavno, če je v besedilu opisano. Lahko je tudi abstraktno, če vsebino to dopušča, a v obeh primerih je pomembno, da vzudi zanimanje, asociacije, čustva,« pravi Tanja. Kljub drugačnim pogledom in tehnološkim spremembam je še vedno pomembno poznati svoje prednike, saj z upodabljanjem podobnih vsebin stopaš z njimi v dialog, ki te mogoče privede celo do spoznanja, da je danes sicer res več možnosti za interpretacijo, a obenem tudi več prepovedi.

O kvaliteti in pomenu slovenske ilustracije pričajo številni projekti, v zadnjem času denimo razstavi na knjižnih sejmi v Frankfurtu in Bologni, pri katerih je kot ilustratorka ali članica strokovnega odbora sodelovala tudi Tanja. In vendar, pravi, o knjižni ilustraciji redkokdo napiše kaj več kot to, da je kakšna knjiga lepa ali barvito ilustrirana. »Odkar sem na

založbi, si želim ustvariti ilustratorsko revijo, v kateri bi bil prostor za refleksijo, pogovore in primerjavo ustvarjalnih procesov ob izidih novih knjig,« pravi Tanja, ki nenehno razmišlja, kako uveljaviti bolj strokovni diskurz in slovensko ilustracijo še bolje promovirati v tujini.

Če se moraš letno posvetiti več kot štiridesetim knjižnim naslovom, je težko najti dovolj časa za lastno ustvarjanje, a Tanja kljub temu vzdržuje kondicijo tudi kot ilustratorka. »Najbolj me zanima daljša forma,« pravi, »in načini, kako se lahko besedilo prelamlja in povezuje s sliko, da je še vedno čitljivo.« Trenutno želi narisati daljši strip, kar je področje, prek katerega je pravzaprav vstopila na polje ilustracije.

Čeprav se Tanja svojih ilustratorskih začetkov dobro spomni, je po svoje tudi razumljivo, da nima v spominu evidentirane prav vsake svoje ilustracije, saj ima v mislih namreč tudi dela drugih ustvarjalcev. »Navaditi sem se morala, da me mnogi nenadoma ne vidijo več kot avtorico, temveč kot predstavnico založbe,« pravi. A če se kdaj zdi, da je delo likovne urednice morda skrito vsem na očeh, je to zato, ker poleg predanosti zahteva tudi nesebičnost: »Naučila sem se, da se ne sprašujem več 'Kako bi to naredila jaz?', temveč z zanimanjem pričakujem ideje sodelavcev.«

Tanja Komadina

Foto: Saša Kovarčič

Ob 8. marcu
podari knjigo
ali ilustracijo
avtoric

Praznični sejem
knjig in ilustracij
avtoric

Vodnikova domačija Center
Stritarjeva 7, Ljubljana

1.–8.
marec

Vodnikova
domačija
Center

3. marec

10.00–15.00

boljši sejem
na Bregu

Sodobna informacijska družba, v kateri živimo, za svoj obstoj v smislu moderne demokracije bolj kot kadarkoli zahteva samostojnega, neodvisnega in vsestransko pismenega posameznika, ki zna razmišljati in svet okoli sebe kritično presojevati. Osnova vseh pismenosti, ki jih danes poznamo in so družbeno pomembne, je bralna pismenost, ki pa je posameznik ne more ustrezno razviti brez spodbujanja bralne kulture v družbi, izobraževalnem sistemu in družinskem okolju.

ZNAK ZLATA HRUŠKA in PRIZNANJE ZLATA HRUŠKA

V tem okviru pomemben vidik predstavlja tudi knjižna produkcija nekega naroda, vendar ne katerakoli, ampak tista najkakovostnejša, ki skrbi za razvoj narodove besede, jezika, umetnosti, tj. celotne narodove kulturne dediščine. Zanj je značilno, da je danes na knjižnem trgu ni v izobilju in da jo je v množici vsega, kar izide, dostikrat težko prepoznati in najti. Še posebej je to značilno za otroško in mladinsko literaturo, ki je z vidika posameznikovega razvoja bralne kulture in bralne pismenosti ter z njo povezanih drugih pismenosti najpomembnejša. S to literaturo se namreč v otroštvu ter kasneje v mladostniškem obdobju, ko se razvijajo ključni temelji naše osebnosti, srečamo prav vsi, in ni vseeno, kakšna je.

Ena od možnosti za promocijo kakovostne mladinske knjižne produkcije so knjižne nagrade. Na Slovenskem jih imamo kar nekaj in med njimi je tudi priznanje zlata hruška, ki ga kot stanovsko nagrado za kakovostno otroško in mladinsko literaturo vsako leto skupaj podeljuje Mesta knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo (v nadaljevanju: MKL, Pionirska), ter Zveza bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju: ZBDS). Ob tem MKL, Pionirska vsako leto izda tudi *Privočnik za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki predstavlja celovit pregled knjižne produkcije za mladino iz preteklega koledarskega leta (v nadaljevanju: *Privočnik*).

Postopek za izbor prejemnic priznanja zlata hruška je dvostopenjski: na prvi stopnji gre za podeljevanje »znaka zlata hruška« in šele na drugi stopnji za podeljevanje »priznanja zlata hruška«. V okviru prve stopnje strokovni odbor, ki je odgovoren za izdajo omenjenega *Privočnika* pri MKL, Pionirska, najprej pregleda in ovrednoti celotno produkcijo mladinskih knjig za preteklo koledarsko leto. Med njimi izbere najkakovostnejše, ki so prejemnice znaka zlata hruška in razporejene v štiri skupine oz. kategorije: izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga, izvirna slovenska mladinska poučna knjiga, prevedena mladinska leposlovna knjiga in prevedena mladinska poučna knjiga. Seznam prejemnic znaka zlata hruška nato MKL, Pionirska posreduje neodvisni sedemčlanski Komisiji za priznanje zlata hruška (v nadaljevanju: Komisija) pri ZBDS. Komisija zatem med predlaganimi naslovi v posamezni kategoriji izbere prejemnico priznanja zlata hruška. Ker so kategorije štiri, so tudi priznanja zlata hruška načeloma vsako leto štiri.

Knjižna nagrada priznanje zlata hruška, ki se pri MKL, Pionirska podeljuje od leta 2010, v povezavi z ZBDS pa od leta 2021, ima med slovenskimi nagradami za otroško in mladinsko literaturo poseben pomen. Je namreč edina, ki temelji na pregledu res celotne izvirno slovenske in prevedene mladinske leposlovne in poučne knjižne produkcije za posamezno koledarsko leto. *Privočnik*, ki ob tem izide, pa v okviru vrednotenja in v zasledovanju najkakovostnejših mladinskih knjižnih edicij predstavlja dodatno orientacijo, ki je smernica pri svetovalnem delu zlasti šolskim in splošnim knjižnicam, kot dobrodošel pripomoček pri izboru knjig za kakovostno branje pa ga lahko uporabljajo tudi starši. Pomen *Privočnika* pa je velik še z vidika, ki ga bo slej ali prej pokazala prihodnost, namreč dolgoročno bo v vseh svojih izdajah nudil dober in sistematični vpogled v razvoj sodobne slovenske mladinske književnosti.

Kot vsako leto je izbor knjig za priznanje zlata hruška potekal tudi v letu 2023, in sicer kot pregled knjižne produkcije za mladino iz leta 2022. In kot vsak dosedanji izbor je tudi ta pokazal na določene posebnosti.

Strokovni odbor *Privočnika* je Komisiji za priznanje zlata hruška posredoval seznam 90-ih, v že omenjene štiri kategorije razvrščenih naslovov leposlovnih in poučnih knjig, prejemnic znaka zlata hruška (v izboru za priznanje zlata hruška so bile le novosti brez prenovljenih izdaj

in novih izborov). Od tega jih je bilo 38 izvirno slovenskih, tj. 33 leposlovnih in 5 poučnih del, in 52 prevedenih, tj. 48 leposlovnih in 4 poučna dela. Že na prvi pogled je bila vidna prva posebnost izbora, tj. močna prevlada kakovostnega leposlovja nad kakovostnim poučnim gradivom.

Naslednja posebnost, ki je izstopala, je bila zvrstna, in sicer prevlada proznih besedil in stripov nad preostalimi zvrstmi. Delež stripov v okviru leposlovja je bil kar 30-odstoten.

Tudi v ciljni publikli, ki so ji bile knjige namenjene, je bila opazna posebnost, namreč večina naslovov je bila, vsaj glede na trenutno prakso v šolskem okolju, ki v povprečju kaže na zniževanje bralne pismenosti med osnovnošolsko mladino, namenjena bolj ali manj mladim 2. in 3. vzgojno-izobraževalnega obdobja ter najstnikom in manj populaciji do konca 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja. Vzrok za to se morda skriva tudi v tem, da so slikanice, ki jih v izboru za priznanje zlata hruška nikoli ni prav malo, v zadnjem času namenjene tudi starejši mladini in ne le najmlajšim, kot smo bili vajeni v preteklosti.

Kljub vsemu Komisija pri izboru za priznanje zlata hruška ni imela lahkega dela. Vse knjige so bile namreč v oblikovnem in vsebinskem pogledu kakovostne.

Poseben izziv pri izboru je predstavljal strip, ki v zadnjih letih pri nas doživlja pravi razcvet, in to ne le v kvantitativnem smislu, ampak predvsem v kakovostnem. Kakšna bo zaradi tovrstnega vzpona njegova umestitev znotraj klasično razumljenega leposlovja, bo pokazal čas, zagotovo pa v njegovem okviru že sedaj predstavlja posebno poglavje. Na to je Komisija opozorila s tem, da je v kategoriji »izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga« za priznanje zlata hruška namesto ene izbrala dve knjigi, torej eno klasično leposlovno delo in en strip.

Poleg stripa pa je poseben izziv za Komisijo predstavljala še zvrstna raznolikost gradiva v okviru posameznih kategorij. Vsaka zvrst ima namreč svoje značilnosti, zaradi katerih so lahko posamezna dela kljub kakovosti med seboj zelo težko ali pa povsem neprimerljiva.

Časi, v katerih živimo, bralni kulturi med mladimi niso naklonjeni. Na to so nas pred meseci med drugim opozorili rezultati mednarodne raziskave PISA 2022, ki so za Slovenijo pokazali splošen upad bralne pismenosti med slovenskimi petnajstletniki. In kaj narediti, da bi mladi več brali? Preprostega odgovora na to vprašanje ni, najbrž pa se del rešitve skriva v dobro premišljeni in sistemsko urejeni promociji branja in bralne kulture v našem izobraževalnem sistemu in družbi nasploh, kamor sodijo tudi knjižne nagrade za kakovostno mladinsko književnost, kot jo predstavljata znak in priznanje zlata hruška.

DAVORKA ŠTEFANEČ

EDINA

Stražilka, knj. 2

Mladinska knjiga, zbirka Srednji svet,
2023, t. v., 312 str., 29,99 €

Avtoričin prvenec, mladinski fantazij-ski ljubezenski roman *Stražilka*, je bil nominiran za nagrado modra ptica in je med bralci doživel topel sprejem. Zaključni del duologije nadaljuje Albino zgodbo, dekleta iz vzporednega Podsveta, ki ji je tam namenjena vloga vladarice, a se je med misijo v našem »Medsvetu« pod krinko srednješolke v Tolminu zaljubila v vrstnika Oliverja. Mladima zaljubljenca pa ni usojeno, saj se mora Alba vrniti domov in se dokazati kot sposobna vladarica. Še posebej, ker prerokba pravi, da bo od nje odvisna harmonija med svetovoma. Medtem pa v Podsvetu, ki ga naseljujejo vodne nimfe, nebesni vilinci in vile, drevesna in preostala domišljajska bitja, narašča nezadovoljstvo nad ljudmi, ki uničujejo naravo. Da bo Albi uspelo preprečiti spopad, bo morala najti zaveznike tako med svojimi podaniki kot med prijateljskimi vezmi, ki jih je stkala med sošolci v Tolminu. Ti so zdaj študentje v Ljubljani, tudi Oliver. A njuna ljubezen bo na preizkušnji ... Široko dostopen in tekoče berljiv roman, kjer visoka fantazija povezujoče sobiva z našo realnostjo in na svojevrsten način opozarja na pomembnost ohranjanja ravnovesja z naravo. In čeprav je veliko na kocki, zgodba ne zaide v epskost, ampak se osredotoči na pristnost medosebnih odnosov, na tisto, kar nam daje največjo moč, to so zaupanje, prijateljstvo in ljubezen. Izvrstno domače fantazijsko branje! > ALEŠ CIMPRič

... zaključni del
duologije
Stražilka ...

SEBASTIJAN PREGELJ

ZMAJ NAD MESTOM

Zgodbe vojvodine Kranjske, knj. 2

ilustracije: Jure Engelsberger
Miš, 2023, t. v., 128 str., 28,95 €

Druga knjiga iz zbirke *Zgodbe vojvodine Kranjske* navduši tako kot lansko leto izšla prva *Coprnica pod gradom*. Če smo se v prvem delu še družili z Valvasorjem, pa je tokrat izključno v ospredju njegov oproda, ki odide v današnje prestolnico v 17. stoletju. Zakaj se poda tja, izvemo že v prvi knjigi, vendar je to šele začetek: Martin se sooči z nevarnimi dogodki in spoznava, da oblast nima vedno prav in kdaj nastopi trenutek, ko mora posameznik prestopiti meje zakona – zato, ker je to prav, v imenu napredka in pravičnosti. Konec je seveda srečen in Martin se opravi proti Litiji s kopico novih pripovedi o Ljubljani, njenih meščanih, pa zapornikih Pod trančo, goljufivih pekih, prepovedanih knjigah in tudi skrivnostih o zmajih ter kamnih modrosti. Ker s seboj nosi prav poseben tovor, sem prepričana, da Pregelj že ustvarja tretjo knjigo in da nas tudi v nadaljevanju čakajo napete zgodbe, ki mladega in starejšega bralca poučijo o slovenski zgodovini, razvoju literarnih ved, religije in še marsičem. Tudi tokrat je besedilo pospremljeno z izjemnimi ilustracijami Engelsbergerja, ki zgodbi z zgodovinsko natančnostjo, pa tudi temačnostjo, dodajo piko na i. > AJDA VODLAN

MARJANA MOŠKRIČ

SNEGKUD Sodobnost International,
2023, t. v., 262 str., 24,90 €, JAK

V mestu že od oktobra močno sneži. Mraz in veter le krepita tesnobno vzdušje, ki je odraz družbenega. Elita namreč z nasilnimi varuhi, droni in uvedbo šok ure nadzoruje večino na

rob revščine pahnjenega prebivalstva; zdi se, da so se tudi odrasli vdali brezizhodni prihodnosti. V takem okolju spoznamo tri najstnike: Edo, Oskar in Jara na prvi pogled nimajo ničesar skupnega, a so vsak na svoj način obstranci. Ko se njihova pot združi, se med njimi vzpostavi naklonjenost in zaupanje, vznikati pa začne tudi iskrica upora proti nepravilnostim, ki so jim priča. Sprva so njihova dejanja upora majhna, a nič manj nevarna dejanja, kot je risanje prepovedanih grafitov. Toda korak je storjen, hkrati pa se začne razkrivati, da jih morda veže skrivnostna preteklost ... Pisateljica in knjižničarka Marjana Moškrič se po mladinskem romanu *Sanje o belem štrpedu* (2015) ponovno vrača s podobno tematiko, ki zaznamuje njena dela: težavno odraščanje odrinjenih na rob družbe. Slednje v *Snegu*, ki se v marsičem naslanja na distopije – dodanega pa je še kanček iz pravljic izpeljanega magičnega realizma – nadgradi z ostrim komentarjem aktualnih družbenih in okoljevarstvenih vprašanj (migrantska kriza, naraščanje razkoraka med revnimi in bogati, vpeljava represivnih aparatov nadzora, klimatske spremembe, uničevanje narave ...). Roman o posledicah krivic ter moči ljubezni in prijateljstva, ki lahko celita rane, odlikuje večplastno izrisovanje literarnih junakov, prepletajoča, zagonetk polna zgodba pa bralca hitro omreži in ga nagradi z upanjem in optimizmom. Mladinsko delo prejemnice desetnice in dveh večernic je primerno tudi za odrasle bralce. > ALEŠ CIMPRič

BEATRIZ OSÉS

**ERIK VOGLER IN
PREKLETSTVO GRADU
MISTY ABBEY;
ERIK VOGLER IN
NAPAČNO DEKLE**

serija Erik Vogler, knj. 3 in 4

prevod: Veronika Rot

Malinc,

2023, t. v., 162/180 str., 22 €/knjigo

Pred dobrim letom smo spoznali Erika Voglerja, navihanega junaka serije priljubljene španske pisateljice, ki svoje dogodivščine za mlade bralce pogosto začini s paranormalnimi elementi in prvina grozljivke. Tokrat umre Erikov stric in skupaj z njim in Albertom odpotujemo na Irsko, kajti prav Erik je postal dedič gradu Misty Abbey. Vendar nikoli ne gre tako zlahka: očitno ni šlo za naravno smrt in fanta se ponovno znajdeti sredi nevarnih dogodivščin, ujeta v sarkofagu. Jima bosta njuni prebrisanost in iznajdljivost zopet pomagali se rešiti? Brž ko se vrnete iz Irske, sledi nova pustolovščina *Napačno deklo*, v katero je ponovno vpletena tudi Erikova babica. Vsi trije se odpravijo v Francijo, kjer se na čudovitem gradu srečajo s starimi babičinimi znanci, nekdanjimi sošolci s Sorbonne. Vendar idilčno obujanje spominov zmoti najprej infarkt doktorja Duvala (je morda kriv kuhar in njegova čudovita fiziološka enolončnica, regionalna specialiteta?). Nato pa se začnejo vrstiti umori, ki jih Erik zgolj bežno opazi, saj se zaljubi v mlado Chloe, ki ji je naklonjen tudi Albert. Počasi stare skrivnosti privrejo na dan, medtem pa Erika čaka še nekaj romantike v rastlinjaku ... Idealno za zimsko branje! > AJDA VODLAN

NATAŠA KONC LORENZUTTI
**JUTRI BOM SITEN
 KOT PES**

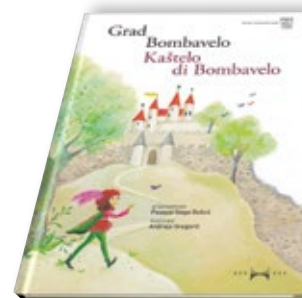
ilustracije: Igor Šinkovec
 KUD Sodobnost International,
 zbirka Čudaške prigode,
 2023, t. v., 122 str., 24,90 €, JAK

Aksel je pasji mladič, toda njegova človeška mamica mu najraje ne bi pustila odrasti v psa, ker ga ima tako zelo rada. Šele ko Aksel spozna prijatelja Benija in njegovega človeka, zasluši, kako lepo bi bilo življenje, če bi mamica priznala, da je *pes in žvau* ... Iskrove pasje zgodbe Nataše Konc Lorenzutti sežejo v srce, narišejo nasmeh in priključijo solze, preigrajo široko paleto čustev, predvsem pa vabijo v razmislek o odnosu do psa. Leta 2020 je bila avtorica uvrščena na častno listo mednarodne zveze IBBY, njena dela pa so nominirana za najpomembnejše literarne nagrade za otroško in mladinsko literaturo. Ta knjiga bo vseh majhnim in velikim – vsem, ki psa že imajo ali pa si ga šele želijo. > MAJA ČREPINŠEK

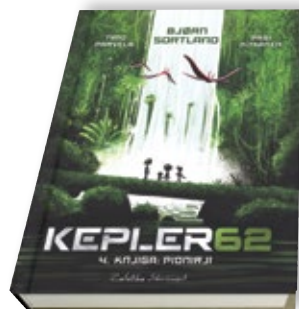

GRAD BOMBAVELO

Kaštelo di Bombavelo
 pripovedovanje: Pasqua Siega Dulicā
 ilustracije: Andreja Gregorič
 prevod v knjižno slovenščino: Monika Kropej Telban
 Založništvo tržaškega tiska,
 2023, t. v., 52 str., 17 €

Druga knjiga iz zbirke *Pravljice iz Re-zije* je nastala na podlagi posnetka iz leta 1966, ko je Milku Matičetovemu simbolično polno zgodbo pripovedovala Pasqua Siega (1908–1975). Pravljičica o princu in njegovi bodoči ženi, čarovnici, ki ji moč daje tudi njena obleka, je simbolično močna pripoved, v kateri pomembno vlogo igra beg. Dvojezično besedilo bralcu razkriva bogastvo rezijanskega narečja, ki ga pospremijo preproste, vendar z barvami čudovito dopolnjene ilustracije in dodajo piko na i simboliki brezčasne pripovedi. Plod sodelovanja založbe z Muzejem rezijanskih ljudi, Zvezo slovenskih kulturnih društev, Univerzo v Vidmu in Inštitutom za slovensko narodopisje SAZU je knjiga, pomembna ne le za rezijansko dolino in zamejce, temveč predvsem za slovenski narod in kulturo. > AJDA VODLAN

BJØRN SORTLAND, TIMO PARVELA
PIONIRJI

Kepler62, knj. 4
 ilustracije: Pasi Pitkänen
 prevod: Andrea Potočnik
 Skrivnost, 2023, t. v., 136 str., 26,90 €

V četrtem delu serije o ekipi otrok, ki potuje v vesolje, da bi našli Zemlji podoben planet, posadka vesoljske ladje končno prispe na cilj – planet

Kepler-62, ki se na prvi pogled zdi naravnost sanjski za življenje. Vendar pa dva člana kmalu zbolita za skrivnostno boleznijo, ki jo lahko ozdravijo samo travnati ljudje, ti pa se za razliko od nenavadnih orkov skrivajo pred prišleki. Glavna junakinja Maria sumi, da njihova vodja Olivia ve več o prebivalcih planeta in bolezni, kot pove preostalih. In čeprav tako Olivia kot orki trdijo, da so travnati ljudje nevarni, Marii nekaj pravi, da to ni res. Napeta in razburljiva vesoljska pustolovščina, ki je ne gre zamuditi! > SANJA PODRŽAJ

MARGIT AUER
DIVJI, DIVJI GOZD!

serija Šola magičnih živali
 ilustracije: Nina Dulleck
 prevod: Aleksandra Ardalic
 Grlica, 2023, t. v., 252 str., 17,95 €

Šola, v kateri vsak učenec dobi svojo magično govorečo živalsko prijateljico, že enajstiči odpira svoja vrata radovednim bralcem. Tokrat učilnice in šolske hodnike zamenja gozd, kamor se naši junaki odpravijo v šolo v naravi. Gozd je lahko strašen, še posebej ponoči, in Elizi se zdi, da jo nekdo opazuje. Je videla samo sence drevesnih krošenj v vetru ali je temna senca nekaj neznanega in morda nevarnega? Bodo na konferenci magičnih živali lahko razrešili gozdno skrivnost? Hitro smuknite med platnice nove knjige te priljubljene serije in ugotovite sami! > SANJA PODRŽAJ

VINKO MÖDERNDORFER
ŠVRK

Res huda pasja biografija
 prevod: Eliza A.
 Miš, zbirka Čivl,
 2023, t. v., 206 str., 30,95 €

Švrk je prisrčen in živahen pasji mešanec, ki si v tretje končno najde pravi dom – v zavetišču ga zagleda trinajstletni Primož in se odloči, da ga bo kljub maminemu nasprotovanju posvojil. Preden se mama omehča, pride do kar nekaj razbitih vaz in zgodnjih juter, a prijatelj sta končno združena. Vendar so na vidiku že nove težave – Švrkovo nekdanje zavetišče bodo porušili, njegove pasje prijatelje pa uspavali! Primož se skupaj s svojo ljubeznjivo Simonino in sošolci odloči, da bodo protestirali in rešili zapuščene živali. Topla, napeta in tudi zabavna zgodba o kužku, ki si ne pusti vzeti svobode, in fantu, ki bi svojemu najboljšemu štirinožnemu prijatelju sledil kamorkoli. Recept za uspeh. > VERONIKA ŠOSTER

ALENKA KOKALJ
KANGLICA MORSKE PENE

Pesmi za male in velike
 ilustracije: Natalia Brezina
 Celjska Mohorjeva družba,
 2023, t. v., 30 str., 21 €

Kanglica morske pene prinaša pesmi za male in velike, kot pravi njen podnaslov. Spodbuja namreč skupno branje pesmi, saj vsaka stran prinaša po eno rimano pesem za odrasle in po eno za otroke, združuje pa ju tematika ali vzdušje. Otroške pesmi govori o igri, izletih, ustvarjanju, druženju in spoznavanju sveta nasploh, odrasle pa so bolj introspektivne, so nekakšne impresije sveta, ki nas obkroža. Knjiga tako ponuja povezovanje generacij ob poeziji, ki je dostopna in vsakdanja. > VERONIKA ŠOSTER

MARIJA ŠVAJNCER

ALI NE BOM VEČ NOGOMETAŠ?

Kulturni center Maribor, zbirka Frontier. Proza,
2023, m. v., 126 str., 21 €

Janja Vidmar

Marija Švajncer

devetošolca Vida, ki se spopada s pastmi šolskega in domačega vsakdana. Njegova številna družina, ati Kozma, očim Tadej, mama Majda, brat Svit, sestra Zala, ki obiskuje vrtec, in hrček Timotej, so varen pristan in protiutež prvi ljubezni in tegobam nogometnih treningov, ki mu jih povzročajo zloglasni trener Miro, strah in trepet nogometne mladeži.

Roman je razdeljen na petindvajset poglavij, v katerih spremljamo Vidovo udejstvovanje v naravovarstvenem krožku z mentorjem Boštjanom, pa nogometne treninge, ki glavnemu junaku povzročajo hudo stisko, saj je trener Miro grob, nepotrpežljiv, surov, pozneje se izkaže, da se nad Vidom izživlja zaradi neuslišane mladostne ljubezni do Vidove mame, ki se je raje odločila za Vidovega očeta.

Vid se poleg nogometa seznanja še s treningom odbojke in trenerjem Petrom, ki slovi po povsem drugačnih trenerskih prijemih.

Priča smo trenutkom s sestrico Zalo, ki obiskuje vrtec in je plod ljubezni med mamijo Majdo in novim možem Tadejem, dogodivščinam z bratom Svitom, takisto bodočim nogometnim upom in golgeterjem, in predvsem ljubezenskim zapletom s sošolko Ajdo, s katero ju poleg odličnega uspeha družijo tudi ljubezen do glasbe.

Vid si želi psa, vendar se mora zadovoljiti z morskimi prašičkom, stik z živalmi pa se poglubi tudi na kmetiji očimovega bratranca, kamor se odpravijo nekega dne, da bi se mladež seznanila s kmečkimi opravili.

Glavni junak se zaradi trenerjeve grobosti v stiski zateče k učitelju Boštjanu, ki mu predstavi grenko zgodbo Mirovega otroštva, v katerem je večkrat občutil očetovo težko, pijansko roko. Vid tako spozna, da ima vsaka zgodba dve plati.

Toda peripetij še ni konec: Vidova ljubezen Ajda mora z mamijo v Bruselj, Vid pa se nazadnje preusmeri v treninge odbojke. Pač ne bo nogometiša.

Zrela jezikovna lega, ki rahlo presega najstniško govorico, je podrejena živahni zgodbi z veliko dogajanjem. Zlasti bi znala navdušiti mlade bralce, saj na trgu primanjkuje domače fantovske literature.

Vabljeni k branju!

Pisateljica, pesnica, publicistka, literarna kritičarka, doktorica filozofskih znanosti in rojena Mariborčanka je na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru predavala filozofijo, najprej na Pedagoški akademiji in pozneje Pedagoški fakulteti.

Avtorica desetih filozofskih knjig, šestih pesniških zbirk, zdaj že treh mladinskih romanov, dveh romanov za odrasle, treh uprizorjenih lutkovnih iger, v mladosti prejemnica dijaške Prešernove nagrade in pozneje med drugim še prve nagrade za ciklus pesmi *V spomin Marku Sosiču* (Trst, Mladika, 2021), verjame v umetnost in filozofijo, v obeh je podana podoba človekovega bivanja. Umetniško delovanje je po njenem mnenju svobodno in po drugi strani vendarle pogojeno z družbenimi moralnimi vrednotami.

Marija Švajncer med ustvarjanjem posluša klasično glasbo in si nenehno prizadeva, da bi se tematsko domislila česa novega, drugačnega. Piše poezijo, prozo, drame, lutkovne igre, eseje, recenzije, filozofske monografije in sama opozarja na morebitno dvojno plat svojega značaja: v odnosu do filozofije je racionalna in stvarna, kar je odlična protiutež razigranemu, radoživemu delu, zaslužnemu za nastanek otroških in mladinskih del.

Med mladinskimi deli je posebno pozornost pritegnil njen roman *Samotni bralec* (Franc-Franc, 2014), ki je bil tudi nominiran za večernico 2013. Skozi prvoosebno pripoved spremljamo zorenje mladostnika, ki v iskanju lastne identitete odkriva mentalne prebliske znanih filozofov in eruditov. Marija Švajncer je roman pisala v obdobju, ko je zbolela, in sama pravi, da je pisanje zanjo »osmišljanje življenjskega časa«.

V njenem najnovejšem mladinskem romanu iz sveta športa pa spremljamo

Jože Snoj
Damijan Stepančič

Za strip priredil
Igor Saksida

Stripovska
priredba
fantastične
mladinske
pripovedi.

Miš

info@miszalozba.com

GAJA KOS

VESOLJE, ŽEPI IN SLONJI KIHCI

ilustracije: Marta Bartolj et al.
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2023, t. v., 80 str., 24,99 €

Koliko časa traja potovanje okoli sveta? Zakaj slon kar naprej kiha? Kaj so te eksotične živali, ki motijo medvedov dremež? Zakaj je pred spanjem boljše šteti lenivce od ovc? Kdo zares prinaša srečo in kaj bo naslikal zajec? Vse to in še več najdete v šestindvajsetih novih zgodbicah Gaje Kos, ki jih je opremilo kar trinajst priznanih ilustratorjev in ilustratork. Hudomušne, navihane in nasploh čisto zunajserijske zgodbe so polne radovednih živali in otrok, ki jim ne zmanjka idej, avtorici pa uspe prav vsakič prestopiti okvire pričakovanega in presenetiti z domislicami in zapletmi. > VERONIKA ŠOSTER

TERRI LIBENSON

LE JAIME

serija Emmie & prijatelji, knj. 3
prevod: Vojko Šinigoj
Grlica, 2023, t. v., 250 str., 19,95 €

Grafični romani Terri Libenson so mladim bralcem zagotovo že znani. V slovenskem prevodu imamo že dva, *Nevidno Emmie* in *Positivno Izzy*. Tokratni roman govori o Jamie, osmošolki in njenih prijateljicah oz. njeni najboljši prijateljici Mayi. Zadnje mesece se Maya vede precej čudno. Saj se tudi Celia in Grace, a Maya je bila, vsaj do nedavna, njena najboljša prijateljica. Vse tisto zbadanje, ki ni nič zabavno, pa hihitanje, ignoriranje ... Kaj se dogaja? Zato se Jamie pripravlja na soočenje z Mayo glede tega, in to še pred začetkom počitnic. Zanimiv roman, ki na humoren način obravnava vedno aktualno temo o prijateljstvu, bodo z veseljem prebrali tako mladostniki kot tudi njihovi starši. > SABINA BURKELJCA

BOŠTJAN LABA

PAJKEC POLDE

ilustracije: Katja Sladič Rudolf
samozaložba, 2023, t. v., 115 str., 39,90 €

Čeprav je Polde majhen in zelo suh pajkec, se v njem v resnici skriva silna moč. Celo tako zelo neverjetna, da zlahka užene v rog čarovnika Habibija, ki vedno znova poskrbi za

kakšne nevšečnosti. Obenem se pajkec Polde v pravem času pojavi tudi povsod tam, kjer gre kaj narobe: tako denimo poskrbi, da sredi pomladi odžene grozen mraz, pomaga kraljični, da namesto žabjega obraza znova dobi človeško podobo, sodeluje pri reševanju trajekta na poti na Rab, poskrbi za ljudi v skriti vasi ter še in še. Sedemnajst prikupnih zgodbic, v katerih pogosto nastopata tudi zvedava Filip in Julija, je avtor te odlične slikanice, primerne tudi za otroke z disleksijo, ustvaril že pred leti, ko sta bila njegova otroka še majhna, potem pa je nanje menda pozabil in so dolgo ležale v predalu. Ob spodbudi avtorjeve prijateljice Katarine, socialne pedagoginje, ki je v njih videla velik potencial, so zdaj zagledale luč sveta in tako vabijo starše ter tiste otroke, ki že poznajo male tiskane črke, da se v družbi prelepih ilustracij z njimi zazibljejo v čudovit pravljичni svet pajkca Poldeta in drugih junakov. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

LOVRO MATIČ

MALA VEŠČA LUČKA

in drugi žužki

ilustracije: Tomaž Lavrič
Mladinska knjiga, zbirka Sončnica,
2023, t. v., 68 str., 26,99 €

Lovro Matič/Tomaž Lavrič po uspešnici *Mali črv Oto* predstavlja novo knjigo o krilatih, kosmatih, žužkastih in črvastih zverinicah. Duhoviti verzi, prave krohotavke, brenčijo na meji zabavne gnusobe. Bistroumno menjajo človeški pogled s pogledom živali. Verze dopolnjujejo enako imenitne ilustracije. Tomaž Lavrič, akademski slikar, znan tudi pod psevdonimi TBC, Josip Visarjonovič in Ton Ton, se je proslavil s političnimi karikaturami in stripi (*Rdeči alarm*, *Ratman*, *Bosanske basni*, *Diareja*, *Sokol in golobica*, *Slepo sonce*), kot urednik in eden izmed avtorjev pa je sodeloval tudi pri stripovski antologiji *Slovenski klasiki*. Prejel je nagrado Prešernovega sklada in medaljo Republike Slovenije za izjemen prispevek na področju slovenske ilustracije, karikature in stripa. > MAJA ČREPINŠEK

DAVE PILKEY

DVAJSET TISOČ BOLH POD MORJEM

serija Pasji mož
barvanje: Jose Garibaldi
prevod in priredba: Boštjan Gorenc
Mladinska knjiga,
2023, t. v., 240 str., 21,99 €

DAVE PILKEY

PASJI MOŽ Z LJUBEZNIJO

Uradna pobarvanka
prevod in priredba: Boštjan Gorenc
Mladinska knjiga,
2023, m. v., 80 str., 14,99 €

Tu je že enajsta knjiga o *Pasjem možu*, neverjetni uspešnici Dava Pilkeyja, ki se podpisuje tudi pod *Kapitana Gatnika*. Družčina se bo spet spopadla z zlobneži, Pujso s pajdašema namreč načrtuje pobeg iz Mini ječe, v igri so tudi podmornica in bolhe oziroma Bolhe. Skratka, divje. Komandir je ves čas rahlo zaseden z zaljubljanjem, Petček pa bi rad obnovil svoj laboratorij, a mu nihče noče pomagati. Bo prijateljstvo naposled le zmagalo v boju proti bolham in preostalim nadlogam? Izšla je tudi pobarvanka, ki bo najmlajše z več kot 100 sličicami in pozitivnimi tematikami ustvarjalno popeljala v svet stripa. > VERONIKA ŠOSTER

JURIJ BOBIČ, DAVID KRANČAN

MALA MARA

Založništvo tržaškega tiska,
2023, t. v., 66 str., 18 €

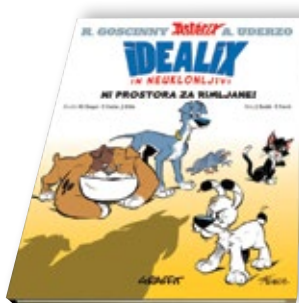
Mala Mara, njen bratec Rok in njun nagajivi muc se bodo hitro prikupili bralcem, saj se na samo dveh straneh razkrivajo posamične smešne, pa tudi poučne prigode, ki so nastale na podlagi zapisov v mladinski reviji *Galeb*, nato pa sta jih za najmlajše v obliki stripa prilagodila slovenska ustvarjalca. Kako se naredi cirkus v sobi, kaj se zgodi, ko svet pade na glavo, in kdo je vsemu kos (namig: en ptič), so le tri izmed osemindvajsetih zgodbic, idealne za večerno branje. Tako kratkočasne, da jih boste morali verjetno kar vsak večer prebrati vseh osemindvajset! > AJDA VODLAN

MATTHIEU CHOQUET, YVES COULON,
JÉRÔME ERBIN

NI PROSTORA ZA RIMLJANE!

Idealix in neuklonljivi, zv. 1
risba: Jean Bastide, Philippe Fenech
prevod: Špela Žakelj
Graffit, 2023, m. v., 72 str., 12,95 €

Le kdo ne pozna slavnih – pravzaprav legendarnih! – stripov o Asterixu in Obelixu? Tokrat je na vrsti njun mali galski rojak, psiček Idealix, ki s svojo tolpo Neuklonljivih (pasja kompanjona Lakotnix in Turbina, prebrisana mačka Trdofina in bolehní golob Astmatix) pogumno kljubuje okupatorskim Rimljanom. Skozi tri stripovske zgodbe, polne vragolij, spodrsrljavev in drznih podvigov, jih spremljamo pri njihovih vsakodnevnih borbah za svobodo v slavni Luteciji, predhodnici današnjega Pariza z lesenim Eifflovim stolpičem. Jim bo uspelo ugnati rimskega generala Labienusa in njegovega pasjega nadzornika Kanonija? Odgovor se skriva med platnicami! Sijajna nova pridobitev za vse ljubitelje teh kulturnih francoskih stripov in kosmatih štirinožcev. > SARA VIRK

IVAN MITREVSKI FILIP GRE NA SPREHOD

Miš, 2023, t. v., 22 str., 28,95 €

Na lep sončen dan se Filip odpravi na sprehod. Sprva je začuden, ker imajo vsi mimoidoči v rokah dežnik, kaj kmalu pa tudi sam opazi velik črn

oblak, ki je prekril sonce. Obeta se hudo neurje, še dobro, da so v bližini velike mušnice, ki jih lahko uporabi za dežnik. Filip prebrodi nevihto in tako kot vselej tudi tokrat za neurjem znova posije sonce. V lepem vremenu nadaljuje pot domov, a ga na poti čaka še nekaj težav. Jim bo kos? Nemi strip, primeren za urjenje domišljije mlajših in nekoliko starejših. > TIA KOVAČIČ

KAYLA MILLER

KLIK

prevod: Matej Frece
Grlica, 2023, t. v., 192 str., 21,90 €

Stripovska zgodba se ukvarja z vprašanjem prijateljstva, sodelovanja in (ne)izključenosti iz skupine. Olive je petošolka, ki se dobro razume s svojimi sošolci in sošolkami, dokler v razredu ne začnejo pripravljati gledališke revije. Vsi so že zmenjeni med seboj za sodelovanje, le Olive ostane izločena in sama. Nihče se ne zmeni zanjo, ne povabijo je k svojim gledališkim točkam. Na srečo ima Olive ljubečo družino, mamo, brata in teto Molly; slednja jo še posebej razume in ji pomaga pri njenem gledališkem projektu. Pokaže ji, da lahko tudi sama marsikaj naredi in je pri tem zelo uspešna. Olive se tako odloči, da bo kljub žalosti in izločenosti sodelovala in odigrala najpomembnejšo vlogo na šolskem odru – povezovala bo prireditve. Hkrati jo sošolci spet sprejmejo medse. *Klik* bo dobrodošlo izhodišče razrednih ur, na katerih bodo učenci in učitelji pogovarjali o medvrstniškem prijateljstvu, sprejemanju in neizločenosti iz skupine. > SABINA BURKELJCA

HIROMU ARAKAWA

JEKLENI ALKIMIST

Fullmetal Alchemist; zv. 3 in 4
prevod: Eva Kovač
Graffit, 2023, m. v., 190 str., 9,95 €/knjigo

V prejšnji številki *Bukle* smo podrobneje predstavili – in pozdravili – prvi prihod priljubljenih mang v slovenski jezik. Zdaj pa sta na voljo že dva nova zvezka, ki nadaljujeta prizadevanja bratov Elric, da popravita pogubne posledice, ko sta z rabo alkimije poskušala povrniti v življenje svojo preminulo mater. Edward je pri tem izgubil levo nogo in desno roko (in zdaj nosi napredni, z živci povezani protezi), še bolj pa jo je skupil mlajši brat Alphonse; Edwardu je uspelo rešiti le njegovo dušo, ki jo je privezal na – zdaj animirani – oklep. To pot brata iščeta kamen modrosti, ki naj bi imel moč, da si povrneta prvotni telesi, toda ob tem križata poti z nevarnimi člani neznanne zločinske organizacije ... Tretji in četrti zvezek ponudita nadaljnji vpogled v domiselno grajen steampunkovski svet, ki okreva po pogubni vojni. Da pa si je *Jekleni alkimist* pridobil kulturni status, imajo zasluge kompleksno izrisani junaki (in tudi stranski liki), na katere se hitro navežeš. Avtorica jim je vdahnila otipljivo človeškost, njihovi odzivi so iskreno pristni, ko pripovedna linija iz humorja brezšivno prestopa v mračnost, iz akcije v dramo, iz zmagoslavja v tragedijo, iz gotovosti v dvom. Hkrati pa zgodbi daje zagon mladostniška (deška) zaletava in navihana energija (Edward rahlo spominja na Naruta), ki se nalezljivo naseli v bralca in ga prepriča, da nobena prepreka ni prevelika. *Jekleni alkimist* je vrhunska manga, pri kateri boste težko pričakovali vsak naslednji del. > ALEŠ CIMPRICH

JURE ENGELSBERGER

SMRT IN ČEVLJAR

Gorenjska ljudska

MARJAN MANČEK

O SRAJCI SREČNEGA ČLOVEKA

ANKA KOČEVAR

ZASPANI ANZILI

Forum Ljubljana, zbirka Minimundus,
2023, t. v., 25–36 str., 9 €/knjigo, JAK

Stripburger nas tokrat razvaja s kar tremi novimi knjižicami v zbirki *Minimundus*, ki so natisnjene v priročnem majhnem kvadratnem formatu. To je že četrta trojica knjižic, ustvarjenih na podlagi slovenskih ljudskih pravljic. Vse tri knjige so poseben avtorski poklon slovenskemu ljudskemu slovstvu, pri tem pa so ponekod še začimjene s premišljeno aktualizacijo in prebrisanim humorjem. Čevljar tako spet okrog prinese smrt, saj ji obljubi res kulske nove škornje, ki pa jo, ups, za nekaj sto let potopijo na dno reke, bolehní kralj se še vedno na vse pretege peha za srajco srečnega človeka, ki se ne pusti motiti v svoji brezdelni zadovoljnosti, zaspanega Anzila pa ne prebudijo ne kovači, ne ptički in ne protestniki, temveč samo dišeča obljava iz kuhinje. Pristrčno! > VERONIKA ŠOSTER

**SKRIVNI OPAZOVALEC
SI OGLEDUJE
SVETOVNA ČUDESA;
SKRIVNI OPAZOVALEC
OBLEGA GRADOVE**

ilustracije: Barry Ablett
prevod: Tanja Železnik
Hart, 2023, t. v., 40 str., 23,90 €/knjigo

Pridružite se skrivnemu opazovalcu lignju in se skupaj z njim vrnite v zgodovino ter obiščite Chichen Itzo, piramide v Gizi, Velikonočni otok, Prepovedano mesto in druga čudesa, z njim pa raziščite življenje in običaje tistega časa in se o njih kaj novega naučite! A pozor! Opazovalec lignenj je nagajiv in se rad skriva, pa še z okoljem se dobro zlije! Tako boste morali poleg odkrivanja in spoznavanja svetovnih čudes poiskati tudi njega! Če pa vas bolj kot svetovna čudesa privlačijo graščine, vas lahko skrivni opazovalec lignenj popelje na še eno pustolovščino skozi čas. Tudi tokrat se bomo ustavljali v različnih obdobjih in si ogledovali in spoznavali različne graščine ter raziskovali življenje na gradovih od antike pa vse do 19. stoletja. Zopet pa nam jo lignenj ušpiči in se skriva po ilustracijah. Nam ga lahko uspe najti v vseh preoblekah? Poučni knjigi z bogatimi in detajliranimi ilustracijami bosta otroke zaposlili, zabavali in učili. > TIA KOVAČIČ

JANKO VALJAVEC
**UGANKE, DEBELE
IN TANKE**

Lynx, 2023, m. v., 203 str., 19,90 €

Janko Valjavec (1962), ki v pisateljskih vodah vztraja že več kot tri desetletja in nas najpogosteje razveseljuje s humornim cinizmom v napetih kriminalno-zgodovinskih romanih, nas tokrat preseneti s zabavnimi uganjami za najmlajše ... Spretno besedne zveze, uganke in zavozlanke bodo v spodbudo otroškim možgančkom pomagale bodo k boljši koncentraciji, ob nekaterih pa se boste tudi nasmehnili ... Male sive celice pa bodo občasno morali aktivirati tudi starši. > BETI HLEBEC

MAŠA P. ŽMITEK
**PO SLEDEH
VELIKANOV**

Dinozavri jure
Miš, 2023, t. v., 54 str., 28,95 €

Ilustratorica Maša P. Žmitek se spet odpravlja po sledih velikanov. Če smo v prvi knjigi iz leta 2021 občudovali sesalce iz obdobja kenozoika, se tokrat vračamo v čas jure, ko so okrog tacali, lomastili, plavali in letali – skratka, vladali – dinozavri. Poučna, minimalistična in realistična slikanica je primerna tako za otroke kot odrasle. V knjigi poleg širšega konteksta obdobja podrobneje spoznamo kar šestnajst dinozavrov z vsega sveta, ki so predstavljeni s kratkimi informativnimi opisi, polnimi zanimivosti, paleontološko ilustracijo in nekaj statističnimi podatki, njihovo velikost pa vsakič pokaže kar pes, ki je narisana v merilu – v nekaj primerih je celo večji od dinozavrov! Knjigi je priložena še črna mreža, s pomočjo katere lahko velikane oživimo oziroma animiramo. Res imenitna knjiga. > VERONIKA ŠOSTER

AKSINJA KERMAUNER
**O ZARES
GLASNEM STRAHU**

ilustracije: Kristina Krhin
Miš, 2024, t. v., 28 str., 27,95 €

Dom miške in mišaka se nekega dne strašansko strese in nekaj strahovito zarjovi. Kakšen tvor spušča te grozne zvoke? Ali po gozdu morda lomasti strašna pošast? Vznemirjene in prestrašene prebivalce gozda opogumi miška in skupaj se lotijo iskanja tega grozovitega rjoveža. Bolj kot se približujejo grozovitežu, tem bolj se živalcam šibijo noge in drgetajo repki, dokler za deblom ne zagledajo velike kosmate gmote. Kdo straši po gozdu in ali ga bodo živali ugnale? Ali pa bodo spoznale, da je strah votel, okrog pa ga nič ni? > TIA KOVAČIČ

ÉRIC-EMMANUEL SCHMITT
**MAČEK, KI GA JE BILO
VSEGA STRAH;
OTOK SVOBODE**

serija *Sovine pripovedke*
ilustracije: Barbara Brun
prevod: Jaroslav Skrušnǎj
Družina,
2023, t. v., 32 str., 14,90 €/knjigo

Maček Srečko si ne upa početi vsega, kar počne njegov starejši brat. Ne upa skakati s strehe, hoditi po vrvi za obežanje perila in mnogih drugih vragolij, ki si jih izmišlja brat Karli. Srečka pomanjkanje poguma užalosti in počuti se osamljenega, zato mu na pomoč priskoči sova Minerva in pripravi preizkus, ki pokaže, da Srečko navsezadnje morda le ni tako strahopeten, kot se zdi sprva ... V drugi slikanici spoznamo zajčka Lili in Danila, ki se odlično razumeta in se zelo rada skupaj igrata, ne marata pa pravil in dolžnosti, ki jima jih nalagajo starši. »Kako lepo bi bilo živeti v svetu brez pravil, kjer bi vedno lahko počela, kar se nama zahoče,« se jima nekega dne utrne misel, ki pa se kaj hitro izpolni, saj ju sova Minerva ponese na Otok svobode, kjer je dovoljeno vse. Zajčka kmalu spoznata, da le ni tako fino, če vsak počne, kar hoče, ne oziraje se na druge. Slikanici francosko-belgijskega pisatelja in filozofa iz inovativne zbirke *Sovine pripovedke* na zabaven način otrokom poskušata približati pojme, kot so pogum, strah, svoboda in dolžnosti posameznika v družbi. > TIA KOVAČIČ

PATRICK GUEST
ROJEN ZA LETENJE

ilustracije: Jonathan Bentley
prevod: Barbara Majcenovič Kline
Skrivnost, 2023, t. v., 34 str., 21,90 €

Pingvinček Pavel si je od trenutka, ko se je izvalil iz svojega jajca, želel leteti. Želel si je med albatrose, zvezde in k luni, a kaj, ko mu nikakor ni uspelo. Spotikal se je, padal in vznemirjal svojo družino. Pavel pa kljub vsem težavam ni odnehal. Vzpel se je na najvišjo skalo, razširil krila in skočil. Mu bo uspelo? Ali pa bo našel drug način, da uresniči svoje sanje? Čudovita zgodba o vztrajnosti, pogumu in sledenju svojim sanjam. > TIA KOVAČIČ

DESA MUCK

PAVLINA IN UŽALJENI DINOZAVER

serija Pavlina, knj. 2

ilustracije: Ana Košir

Mladinska knjiga,

2023, t. v., 20 str., 17,99 €

Delavci so v globoki gradbeni jami naleteli na čisto pravega dinozavra.

Dobrodušnemu velikanu so postavili šotor na robu mesta, kamor ga je lahko prišel pogledat vsakdo. Nekega dne ga je obiskala tudi Pavlinina družina. Toda Pavlina (iz slikanice *Pavlina ga pihne*) ob pogledu na dinozavra prične jezicati, da je grd, in ker se ljudje prično muzati, še nadaljuje, češ da je neumni dinozaver tako ali tako ne razume. Užaljeni dinozaver tedaj strašno zarjove in odtaca proč. Pavlini je hudo, povrhu pa mama zahteva, da se mu opraviči ... Zgodba budi spoznanje, da zabavanje opazovalcev ni opravičilo za žaljivo vedenje in da je napake treba popraviti. Desa Muck, avtorica priljubljenih zbirk *Pavlina*, *Anica*, *Blazno resno* in *Čudežna bolha Megi* je prejemnica nagrade večernica in Levstikove nagrade za življenjsko delo 2023. > MAJA ČREPINŠEK

JERNEJ KUNTNER

BERTA

ilustracije: Polona Lovšin

Celjska Mohorjeva družba,

2023, t. v., 36 str., 23,50 €

Pokukajte v snežniške gozdove, kjer je doma Berta, najbolj tiha in plašna med vsemi srnami. Čeprav je zaradi tega mnogokrat osamljena, pa si poišče druge načine, kako si

krajšati čas. Berta opazuje svet okoli sebe in se veseli vsakega majhnega bitjeca, ki ga drugi še opazijo ne. A osamljena srnica se je s pronicljivim opazovanjem naučila marsičesa, tudi tega, kako preživeti najhujšo nevarnost. Avtor slikanice, znani slovenski igralec, je delo posvetil vsem otrokom, ki še ne vedo, kako izjemni so v resnici. Toplino pa začutimo tudi ob prelepah ilustracijah, ki kar kličejo, naj se podamo v naše čarobne gozdove. > SANJA PODRŽAJ

JESSICA DETTMAN

TAKŠNA KNJIGA NE OBSTAJA

ilustracije: Jake A. Minton

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2023, t. v., 24 str., 21 €

Večer pred parado ob Tednu knjige je Ela vprašala mamo, kakšen kostum bo jutri oblekla. Parada bo

že jutri in Ela še nima kostuma kakšnega knjižnega junaka? Elina mama prične glasno razmišljati. Ali obstaja knjiga o piratkah v kratkih športnih hlačah? O astronautki s čelado iz sladoleadne škatle? O pošasti iz živo zelenih brisač? ... Ne, ne, ne! Ela še ni slišala za takšne knjige. Naslednje jutro pa jo čaka presenečenje. Mama ji podari s sponko speto knjižico z ilustracijami, ki pripoveduje o piratki v kratkih hlačah, o astronautki s čelado iz sladoleadne škatle in zeleni pošasti, ki ... Zabavna zgodba avstralske pisateljice Jessice Dettman spodbuja k ustvarjalnemu iskanju rešitev. Slikanica je prvi prevod katerega izmed avtoričinih del v slovenščino. > MAJA ČREPINŠEK

MARTA BERTOLJ

A SMO ŽE TAM?

Miš, 2023, t. v., 66 str., 29,95 €, JAK

Slikanica brez besedila nas z drobnimi in natančnimi ilustracijami popelje na pot do babice in dedka skupaj z dečkom, mamo in očetom. Oboji se srečanja že neizmerno veselijo in ga nestrpno pričakujejo. Pot do starih staršev je dolga in polna nepričakovanih zapletov, ki jih družinica sproti rešuje. Skupaj z dečkom premagujemo dolgčas ob nepričakovanih postankih, opazujemo lepote narave in spoznavamo nove prijatelje. Le kdo bi si mislil, da je daljša pot lahko tako zanimiva? > TIA KOVAČIČ

SLAVKO PREGL

MALE SKODRANE ZGODBE

ilustracije: Damijan Stepančič

KUD Sodobnost, zbirka Gugalnica,

2023, t. v., 34 str., 21,90 €, JAK

Avtorski dvojec Slavko Pregl in Damijan Stepančič je vzel v roke sušilnik za lase in krtačo, nastale pa so male skodrane zgodbe, skupno jih je dvaintrideset. Zakaj je žulj srečen? Zakaj je pralni stroj moder? Kaj bo kosil kos, ko pokosi? Zakaj luknja na cesti ne mara starosti in zakaj je svinčnik vedno pod pritiskom? Kaj se pogovarjata bombon in sveder? Enostranske kratke zgodbe tako kar prekipevajo od domisljic, besednih iger in smešnih zasukov. > VERONIKA ŠOSTER

CINDERS MCLEOD

PREUDARNI ZAPRAVLJIVČEK

prevod: Ambrož Kvartič

Grafenauer, 2023, t. v., 32 str., 24,95 €

Zajček Zlatko vsako soboto dobi tri korenčke žepnine, kar pa ni dovolj, da bi lahko kupil vse, kar si želi. Spozna, da stvari, ki jih želi imeti, ne sta-

nejo enako in da je treba pred nakupom razmisliti, kaj si zares želimo. Ampak Zlatku, ki hoče kupiti vse, to ni všeč, saj je izbira težka, a kmalu spozna, da je rad preudarni zapravljiček. Slikanica otrokom pokaže, da je pri kupovanju treba biti preudaren, in jih povabi k premisleku o različnih možnostih nakupovanja in ravnanja z denarjem. > TIA KOVAČIČ

LEO LIONNI

MALI MODRI IN MALI RUMENI

prevod: Mojca Redjko

Miš, 2024, t. v., 41 str., 19,95 €

Mali modri in mali rumeni sta najboljša prijatelja, ki skupaj počneta veliko stvari. Nekega dne se objameta in postaneta mali zeleni. Nič hudega sluteč se igrata naprej, dokler ne prideta domov in – JOJ! Starši ju ne prepoznajo več! Jima bo uspelo dobiti nazaj lastno barvo in pokazati staršem, kdo zares sta? Zgodbo večkrat nagrajenega, mednarodno priznanega umetnika, grafičnega oblikovalca, ilustratorja in avtorja več otroških knjig je navdihnila vožnja z vlakom z navihanimi vnukoma. > TIA KOVAČIČ

AJDA ERZNOŽNIK

MLADA GASILSKA BRIGADA

Požar na gozdni jasi

Skrivnost, 2023, t. v., 32 str., 21,90 €

Pet prijateljev, ki skupaj obiskujejo gasilske vaje, se odpravi raziskovat bližnji gozd. Tam so našli ježa, hrošče, različne ptice in gobe – take, ki se jim moramo izogniti, in take, ki jih radi pripravimo z jajčki. Izurjene pa niso samo njihove oči, temveč tudi nosovi, saj izkušeni gasilci hitro zavohajo dim. Ta pa ne spada v gozd, sploh pa ne poleti, ko je zaradi pomanjkanja dežja vse suho in je požarna ogroženost še toliko večja. Še dobro, da so mladi gasilci s svojo iznajdljivostjo in znanjem ogenj pogasili, preden se je razplamtel v uničujoč gozdni požar. Hvala, gasilci! > SANJA PODRŽAJ

FERI LAINŠČEK

NA DVORIŠČU NI OGRAJE

ilustracije: Polona Lovšin

glasba: Lojze in Romana Krajncan

Didakta, 2023, t. v., 56 str., 24,99 €

Gospa Romana se je iz mesta preselila v hišico na podeželju, da bi živela bolj svobodno, bliže naravi, manj osamljeno in v družbi domačih živali. Na deželi je srečnejša. Toda gospodu Ferdu – njenemu novemu sosеду – ni niti najmanj všeč, ko se muca, kuža in kokoši gospe Romane sprehajajo tudi po njegovem dvorišču. Kmet je, pri njem so živali lepo zaprte vsaka v svoj hlev! Soseđa, ki povrh kar naprej veselo popeva, ga tako moti, da skupno dvorišče pregradi z ograjo ... Iskriva zgodba Ferija Lainščka pripoveduje, da je mogoče izboljšati svoje življenje in življenja drugih, da so tudi nepričakovane spremembe dobrodošle in da nikoli ne veš, kje najdeš prijatelja. Izborna besedilo dopolnjujejo songi, ki jih je uglasbil Lojze Kranjčan. Slikanica je priložen CD, na katerem devet pesmic o domačih živalih odpojeta Romana Krajncan in Danijel Malalan, odigrajo pa glasbeniki Lojze Krajncan, Primož Grašič, Boštjan Gombač, Robert Jukič in Kristijan Krajncan. Slikanico je s privlačnimi ilustracijami dopolnila Polona Lovšin. V imenitni glasbeni slikanici so združili moči najboljši ustvarjalci. > MAJA ČREPINŠEK

BARBARA VUGA

ZGODBA O DREVESU

ilustracije: Marko Rop

Malinc, 2023, t. v., 38 str., 25 €, JAK

Vaščani se poleti radi hladijo v senci bujnega drevesa. Deček Milo opazi, da je drevo, ko jeseni odvrže liste, dolgo časa osamlje-

no, zato se odloči, da bo glede tega nekaj ukrenil. Ko svojo zamisel pove deklici Viti, se mu ta takoj pridruži. Potem pa mimo pride še sosedja Zala, ki ima polno predlogov in delavnico. Ko preostali sosedje vidijo, da se tam nekaj dogaja, jih hitro premaga radovednost in projekt malega Mila združi vso vas. Topla zgodba, primerno oblikovana tudi za bralce z disleksijo. > SANJA PODRŽAJ

LISA MANTCHEV

PRAV POSEBNA ŽELJA

ilustracije: Jessica Courtney-Tickle

prevod: Julija Potrč Šavli

Grafenauer, 2023, t. v., 32 str., 26,95 €

Med čakanjem na šolski avtobus deklica v travi najde nekaj prav posebnega – svetleči se predmet, ki ji bo izpolnil natanko eno željo, ne sme pa si zaželeli dodatnih. Le kaj si bo zaželela? Topla slikanica o nesebičnosti, ki kombinira črno-belo za resnični svet in barvno ilustracijo za sanjski svet želja, kjer je mogoče vse. > VERONIKA ŠOSTER

ROCIO BONILLA

KAJ JE TO LJUBEZEN, MINIMONI?

prevod: Veronika Rot

Celjska Mohorjeva družba,

2023, t. v., 33 str., 21,50 €

Živahna in navihana Minimoni, ki smo jo lahko spoznali že v slikanici *Kakšne barve je poljubček?*, ve, kaj ima rada in česa ne mara. Odlično

se razume s svojim psičkom Maksom, manj dobro pa razume svet odraslih. Sploh, ko govorijo o ljubezni. Skupaj z njima bomo ljubezen iskali v zraku, jo poskušali najti v drobnih stvareh in se spraševali, ali smo lahko morda zaljubljeni v špagete. Nam bo uspelo razvozlati, kaj je ljubezen, in ugotoviti, kje se skriva? > TIA KOVAČIČ

SLAVICA REMŠKAR

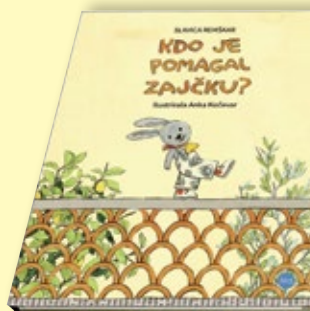
KDO JE POMAGAL ZAJČKU?

ilustracije: Anka Kočevar

Miš, 2024, t. v., 28 str., 27,95 €, JAK

Nekoč je živel zajček, ki nikoli nikamor ni odšel brez svojega zvončka dindončka. Imel ga je tako rad, da ga je nosil obešenega okrog vratu.

Neke vroče poletne noči se zajček odloči, da bo spal na prostem, sname svoj zvonček in ga obesi na bližnjo vejo. A glej ga zlomka! – Naslednji dan zvončka več ni! Zagleda ga visoko na drevesu, ki je zraslo čez noč, zajček pa veje – in z njo zvončka, ne doseže več. Poiskati bo moral pomoč, kar pa ne bo šlo brez zapletov. Živahen slikopis, primeren tudi za bralce začetnike. > TIA KOVAČIČ

TOMAS DIRGĚLA

ČETRTEK

Knjiga za brate in sestre

ilustracije: Eidvile

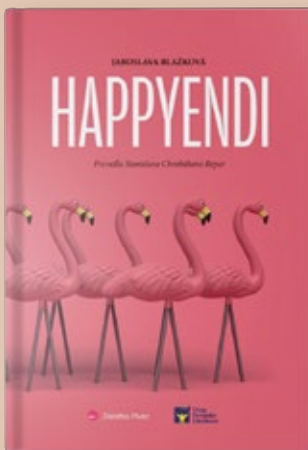
prevod: Klemen Pisk

Hiša knjig, 2023, t. v., 25 str., 22,90 €

Litvanska slikanica prinaša zgodbo o prezgodaj rojeni medvedki, katere rojstvo njen starejši bratec Benjamin nestrno pričakuje. Komaj čaka, kaj vse jo/ga bo lahko naučil. Tudi družina njegove prijateljice lisičke Katarine pričakuje novega družinskega člana. Oba se veselita, da bosta postala starejši bratec oziroma sestra. A v družini medvedka Benjamin ne gre vse po načrtih, saj se sestra rodi prezgodaj. Medtem ko sta mama in oče v porodnišnici, zanj poskrbi babica. Benjaminu pa se ob tem porajajo raznovrstna vprašanja. A končno le napoči dan, ko Benjamin spozna svojo težko pričakovano sestrico. Slikanica s čudovitimi ilustracijami v barvah gozda bo privabila mlade bralce, še posebej tiste, ki v družini pričakujejo novega družinskega člana. > SABINA BURKELJCA

Novosti pri ZALOŽBI PIVEC

Jaroslava Blažková,
Stanislava Chrobaková Repar
(prevod)

HAPPYENDI

Roman v pismih o ženski v zrelih letih, ki predano skrbi za moža po možganski kapi. Pripoved o resničnem življenju, polnem težkih trenutkov, neskončne lepote, humorja in volje do novih happyendov.

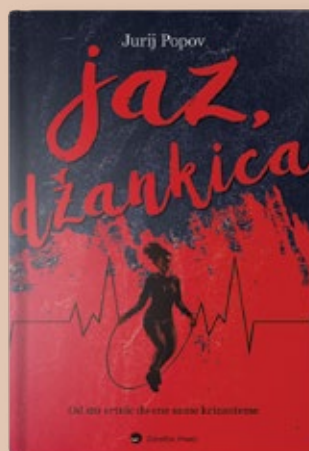
Franček Jauk
Z NJIMI POPOTUJEM
Razsuti spomini o ljudeh,
ki so mi v krvi

Spomini na sodelavce, prijatelje, sorodnike, znance, ugledne in popularne avtorjeve sodobnike s televizije, športa, glasbe, gledališča, javnega iz zasebnega življenja.

Ivan Ivačić
KUHARSKA KNJIGA

Enajsta, pregledana in dopoljena izdaja, popestrjena z drobnimi zanimivostmi iz maestrovega življenja. Namenjena vsem, ki prisegajo na enostavno, hitro in praktično kuhanje.

Jurij Popov

JAZ, DŽANKICA

Od sto vrtnic do ene same krizanteme

Roman razkriva ganljivo resnično zgodbo nekdanje odvisnice od heroina, s poudarkom na temni realnosti mamiške zasvojenosti in prostitucije, ki jo avtor spretno izrisuje skozi necenzurirana pričevanja in živo opisane faze v življenju pričevalke.

Sabina Fras Popović

**PRAVA HOKEJSKA
BANDA NA RAZPOTJU**
Mladinski roman

Nadaljevanje zgodbe
o ekipi mladih športnikov.

PREDSTAVITEV ROMANA

14.3.2024 ob 18h
v Sodnem stolpu, Maribor

28.3.2024 ob 18h
v Knjižnici Otona Župančiča, Ljubljana

**VALENTINOV DVOJEC IZ MOČVIRJA:
MARKO RADMILOVIČ IN BOŠTJAN NARAT**
V petek, 16. 2. 2024, ob 19. uri v KGB Maribor.

Pri Založbi Pivec obujamo tradicionalni dogodek ob prazniku zaljubljenec. Sogovorca bosta dregnili v aktualno dogajanje, od političnega do popularnejših zvrsti, ves čas pa pri tem odstirala trpke resnice o družbi. Vsekakor si lahko obetamo tudi glasbene vložke! Vabljeni!

Festival literature sveta

Fabula

Beletrina

1. 3. — 22. 3. 2024

Kar nas oblikuje

Pol Guasch Lucie Faulerová
Milena Marković Marija Stepanova Kapka Kassabova
Georgi Gospodinov Mircea Cărtărescu